

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 4.

ÅREN
1871—1875.

ÖFVERSTÅTHÅLLARE-EMMETETS UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

STOCKHOLMS STAD.

1. Om stadens allmänna beskaffenhet.

Enligt af stadens ingenjör meddelad uppgift utgjorde antalet bebygda och obebygda tomter i Stockholm:

År 1871.....	5,026.
» 1872.....	5,031.
» 1873.....	5,050.
» 1874.....	5,083.
» 1875.....	5,095.

Den tillökning i tomternas antal, som, vid jmförelse med motsvarande uppgifter i senast afgifna femårsberättelse, sålunda visar sig, orsakas icke af någon under perioden tillkommen utvidgning af gränserna för stadens område, hvori förändring sedan år 1870 icke egt rum, utan beror uteslutande på verkställda styckningar.

Rörande antalet under dessa fem år nybygda bonings- och fabrikskus, arealen af hela stadsområdet, taxeringsvärdet af hus Tab. N:o 10. och tomter samt af jordar m. m. lemna tab. N:o 10 bland bilagorna allmän öfversigt; hvarvid i afseende å den uti kolumnen 10 intagna uppgift om hemmantalet bör erinras att, enligt de uti Kungl. Kammarkollegii skrifvelse den 5 November 1816 stadgade grunder för hemmantalsberäkningen, de inom stadens område, på malmarne och å Kungsholmen belägna jordegör antagits utgöra tillsammans tretio hemmantal.

Öfverståthållare-Emmetets femårsberättelse 1871—1875. Stockholms stad.

Nedanstående tab. redogör summariskt för de af Stockholms stads Handels- och Ekonomikollegium åren 1871—1874 och af Stockholms stads Byggnadsnämnd år 1875 meddelade *tillståndsresolutioner* för uppförande af nya byggnader, för till- och påbyggnader samt större och mindre reparationer och förändringar inom egendomar, tillhörande enskilde.

Tillståndsresolutioner.

	Till nybyggnad af		Till om- och påbyggnad.	Till reparationer och ändringar.	Summa.
	bonings- och fabrikskus.	uthus.			
År 1871.....	28	49	24	194	295
» 1872.....	36	67	27	186	316
» 1873.....	95	44	33	180	352
» 1874.....	63	35	43	209	350
» 1875.....	43	64	39	213	359
Summa	265	259	166	982	1,672

Antalet boningsrum och kök, som under loppet af år 1875 tillkommit, har utgjort inom:

INLEDNING

TILL

Bidrag till Sveriges officiella statistik. H, Kungl. Maj:ts befallningshavandes femårsberättelser, jämte Sammandrag för åren ... på Nådigaste befallning utarbetat och utgivet af Statistiska centralbyrån – Stockholm, 1863-1912.

Täckningsår: 1856/60-1901/05 = N.F., [1]-10.

Kungl. Maj:ts befallninghavande i Stockholms stad och i rikets 24 län avger underdåniga femårsberättelser av statistiskt innehåll.

Berättelserna består av två avdelningar.

Första avdelning består av följande rubriker:

- 1. Länets indelning och naturbeskaffenhet i allmänhet**
- 2. Innevånare**
- 3. Näringar**
- 4. Kommunikationsanstalter och varubyten**
- 5. Kameralförhållanden**
- 6. Politi.**

Andra avdelning är en tabellbilaga.

Statistiska centralbyrån samlar in och utger ett sammandrag för hela riket av samtliga femårsberättelsernas huvudsakliga innehåll.

Föregångare:

Kongl. maj:ts befallningshafvandes femårsberättelse för åren ... – Stockholm, 1823-1857.

Täckningsår: 1822-1851/55.

Innehållsförteckning.

	Sid.
Uderdånig berättelse	1-53.
1. Om stadens allmänna beskaffenhet.....	1.
2. Stadens invånare.....	2.
3. Näringar.....	4.
4. Kommunikationsanstalter, sjöfart, varubyten.....	5.
Tab. Litt. A. Person- och varurörelsen å Stockholms bangårdar åren 1871-1875.....	6.
Tab. Litt. B. In- och utförsel, tulluppbörd, ankomna och afgångna fartyg.....	7.
Tab. Litt. C. Tabellarisk öfversigt öfver Ränte- och Kapitalförsäkringsanstaltens i Stockholm ställning och verksamhet under åren 1871-1875.....	8.
Tab. Litt. D. Fosterländska Föreningens inkomster och utgifter 1869-1875.....	9.
Tab. Litt. Ea. Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1871.....	9.
Tab. Litt. Eb. Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1875.....	10.
Tab. Litt. F. Skandinaviska Kreditaktiebolagets ställning vid slutet af åren 1871 och 1875.....	10.
Tab. Litt. G. Öfversigt af det utaf Skandinaviska Kreditaktiebolaget i Stockholm inrättade Afdelningskontors verksamhet, åren 1871-1875.....	11.
Tab. Litt. Ha. Öfversigt af Industri-Kreditaktiebolagets i Stockholm ställning den 31 December 1871.....	11.
Tab. Litt. Hb. Öfversigt af Industri-Kreditaktiebolagets i Stockholm ställning den 31 December 1875.....	12.
Tab. Litt. Hc. Öfversigt af följande trenne räkningars ställning vid hvarje års slut af femårsperioden 1871-1875.....	12.
Tab. Litt. I. Stockholms Intecknings-Garantiaktiebolags ställning den 31 December 1871.....	12.
Tab. Litt. K. Stockholms Intecknings-Garantiaktiebolags ställning den 31 December 1875.....	12.
Tab. Litt. La. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1871 (för ½ år).....	13.
Tab. Litt. Lb. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1872.....	13.
Tab. Litt. Lc. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1873.....	13.
Tab. Litt. Ld. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1874.....	13.
Tab. Litt. Le. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1875.....	14.
Tab. Litt. M. Aktiebolaget Stockholms Folkbanks ställning den 31 December åren 1871-1875.....	14.
Tab. Litt. N. Aktiebolaget Stockholms Folkbanks rörelse.....	14.
Tab. Litt. P. Tillgångar år 1873. Skulder år 1873.....	15.
Tab. Litt. Q. Tillgångar år 1874. Skulder år 1874.....	15.
Tab. Litt. R. Tillgångar år 1875. Skulder år 1875.....	15-16.
Tab. Litt. S. Sammandrag af Stockholms stads allmänna Pantlåneinrättnings lånerörelse under åren 1871-1875.....	15.
Tab. Litt. Ta. Aktiebolaget Stockholms Pantaktiebanks rörelse åren 1874 och 1875..	16.
Tab. Litt. Tb. Aktiebolaget Stockholms Pantaktiebanks ställning den 31 December 1875.....	16.
Tab. Litt. U. Öfversigt af Stockholms stads Brandförsäkringskontors ställning åren 1871-1875.....	17.
Tab. Litt. W. Öfversigt af Stockholms stads Brandstodsbolags till försäkring af lösegendom ställning åren 1871-1875.....	17.
Tab. Litt. X. Försäkringsaktiebolaget Skandias Brandförsäkringsrörelse.....	18.
Tab. Litt. Y. Försäkringsaktiebolaget Skandias Lifförsäkringsrörelse.....	18.
Tab. Litt. Z. Försäkringsaktiebolaget Skandias Lifränte- och Kapitalförsäkringsrörelse.....	18.
Tab. Litt. Å. Försäkringsaktiebolaget Skandias fonder uppgingo vid 1875 års slut till följande belopp.....	18.
Tab. Litt. Ä. Stockholms sjöförsäkringsaktiebolags verksamhet.....	18.
Tab. Litt. Ö. Lifförsäkringsbolaget Nordstjernans rörelse.....	19.

	Sid.
4. Kommunikationsanstalter, sjöfart, varubyten (forts.)	
Tab. Litt. AA. Lifförsäkringsaktiebolaget Nordstjernans ställning år 1875.....	19.
Tab. Litt. BB. Brandförsäkringsaktiebolaget Sveriges verksamhet.....	19.
Tab. Litt. CC. Brandförsäkringsaktiebolaget Sveriges ställning år 1875.....	19.
Tab. Litt. DD. Lifförsäkringsaktiebolaget Thules verksamhet.....	20.
Tab. Litt. EE. Lifförsäkringsaktiebolaget Thules ställning år 1875.....	20.
Tab. Litt. FF. Sjöförsäkringsaktiebolaget Ågirs verksamhet.....	20.
Tab. Litt. GG. Sjöförsäkringsaktiebolaget Ågirs ställning år 1875.....	20.
Tab. Litt. HH. Sjöförsäkringsaktiebolaget Svithiods verksamhet.....	21.
Tab. Litt. II. Sjöförsäkringsaktiebolaget Svithiods ställning år 1875.....	21.
Tab. Litt. KK. Återförsäkringsaktiebolaget Niords verksamhet.....	21.
Tab. Litt. LL. Återförsäkringsaktiebolaget Niords ställning år 1875.....	21.
Tab. Litt. MM. Återförsäkringsaktiebolaget Vidars verksamhet.....	22.
Tab. Litt. NN. Återförsäkringsaktiebolaget Vidars ställning år 1875.....	22.
5. Kameralförhållanden.....	23.
6. Politi.....	23.
Tab. Litt. OO. Utgifts- och inkomststat för polisverket i Stockholm	25-26.
Tab. Litt. PP. Utskänkings- och minuteringsställes fördelning inom hufvudstaden vid början af försäljningsåren den 1 Oktober 1871-den 1 Oktober 1876.....	31.
Tab. Litt. QQ. Undervisningsanstalter. 1. Elementarläroverk.....	32.
Tab. Litt. RR. Undervisningsanstalter. 2. Folkskolor.....	33.
Tab. Litt. SS. Undervisningsanstalter. 3. Andra läroverk, ställda under inseende af särskilda Direktioner.....	34-35.
Tab. Litt. TT. Utdrag af Stockholms stads räkenskaper utvisande Drätselnämndens 1:sta afdelnings inkomster och utgifter under åren 1871-1875.....	36-38.
Tab. Litt. UU. Stockholms stads Drätselnämnds andra afdelnings inkomster och utgifter.....	39.
Tab. Litt. VV. Inkomster och utgifter för gatuläggning m. m. 1871-1875.....	41.
Tab. Litt. XX. Inkomster och utgifter för gatubelysningen 1871-1875.....	42.
Tab. Litt. YY. Inkomster och utgifter för vattenledningen 1871-1875.....	43.
Tab. Litt. ZZ. Sjukvårdsinrättningar, förvaldade af särskilda styrelser.....	45-46.
Tab. Litt. ÅÅ. Särskilda understödsfonder och fattigvårdsanstalter.....	49.
Tab. Litt. ÄÄ. Barnhus, barnbördshus och uppfostringsanstalter.....	49.
Tab. Litt. ÖÖ. Barmhertighetsinrättningar, som åt fattiga, egentligen ålderstigna, lemna bostad jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.....	50.
Tab. Litt. AB. Pensionsinrättningar och andra fromma stiftelser, till hvilka delegarerätt i allmänhet icke är beredd genom erlagda afgifter.....	50-52.
Tab. Litt. AC. Öfriga pensionsinrättningar i hufvudstaden, till hvilka delegarerätt i allmänhet beredes genom afgifter, i de flesta fall årliga sådana.....	52-53.
Tabellbilagor.....	54-63.
Tab. N:o 1. Folkmängd.....	54.
Tab. N:o 2. Jordbruk.....	54.
Tab. N:o 3. Boskapsskötsel.....	54.
Tab. N:o 4. Skogshushållning.....	54.
Tab. N:o 5. Dödade rofdjur.....	54.
Tab. N:o 6. Husdjur, dödade af rofdjur.....	54.
Tab. N:o 7 A. Fabriker och manufakturinrättningar år 1875.....	55-57.
Tab. N:o 7 B. Handtverkerin, år 1875.....	58.
Tab. N:o 8. Allmänna vägar, gästgifverin och skjutsning.....	58.
Tab. N:o 9 A. Sjöfarten, åren 1871-1875.....	59.
Tab. N:o 9 B. Handlande och deras betjening, åren 1871-1875.....	59.
Tab. N:o 10. Jordområde och egendomar.....	60.
Tab. N:o 11. Laga skiften.....	60.
Tab. N:o 12. Stats- och riksgäldsmedel, åren 1871-1875.....	61.
Tab. N:o 13. Stockholms sparbank.....	62.
Tab. N:o 14. Fattigvården, åren 1871-1875.....	63.

BIDRAG
TILL
SVERIGES OFFICIELA STATISTIK.

H) Kungl. Maj:ts Befallningshafvandes femårsberättelser. Ny följd. 4.

ÅREN
1871—1875.

ÖFVERSTÅTHÅLLARE-EMMETETS UNDERDÅNIGA BERÄTTELSE

FÖR

STOCKHOLMS STAD.

1. Om stadens allmänna beskaffenhet.

Enligt af stadens ingenjör meddelad uppgift utgjorde antalet bebygda och obebygda tomter i Stockholm:

År 1871.....	5,026.
» 1872.....	5,031.
» 1873.....	5,050.
» 1874.....	5,083.
» 1875.....	5,095.

Den tillökning i tomternas antal, som, vid jmförelse med motsvarande uppgifter i senast afgifna femårsberättelse, sålunda visar sig, orsakas icke af någon under perioden tillkommen utvidgning af gränserna för stadens område, hvori förändring sedan år 1870 icke egt rum, utan beror uteslutande på verkställda styckningar.

Rörande antalet under dessa fem år nybygda bonings- och fabrikskus, arealen af hela stadsområdet, taxeringsvärdet af hus Tab. N:o 10. och tomter samt af jordar m. m. lemna tab. N:o 10 bland bilagorna allmän öfversigt; hvarvid i afseende å den uti kolumnen 10 intagna uppgift om hemmantalet bör erinras att, enligt de uti Kungl. Kammarkollegii skrifvelse den 5 November 1816 stadgade grunder för hemmantalsberäkningen, de inom stadens område, på malmarne och å Kungsholmen belägna jordeggor antagits utgöra tillsammans tretio hemmantal.

Öfverståthållare-Emmetets femårsberättelse 1871—1875. Stockholms stad.

Nedanstående tab. redogör summariskt för de af Stockholms stads Handels- och Ekonomikollegium åren 1871—1874 och af Stockholms stads Byggnadsnämnd år 1875 meddelade *tillståndsresolutioner* för uppförande af nya byggnader, för till- och påbyggnader samt större och mindre reparationer och förändringar inom egendomar, tillhörande enskilde.

Tillståndsresolutioner.

	Till nybyggnad af		Till om- och påbyggnad.	Till reparationer och ändringar.	Summa.
	bonings- och fabrikskus.	uthus.			
År 1871.....	28	49	24	194	295
» 1872.....	36	67	27	186	316
» 1873.....	95	44	33	180	352
» 1874.....	63	35	43	209	350
» 1875.....	43	64	39	213	359
Summa	265	259	166	982	1,672

Antalet boningsrum och kök, som under loppet af år 1875 tillkommit, har utgjort inom:

	Rum.	Kök.
Storkyrko församlingen	1	1
Klara d:o	47	8
Jakobs d:o	314	43
Johannes d:o	56	16
Adolf Fredriks d:o	150	24
Ladugårdslands d:o	200	44
Kungsholms d:o	53	8
Maria d:o	158	34
Katarina d:o	59	22
Summa	1,038	200

Vid förra femårsperiodens utgång befunnos enskildes byggnadsföretag i starkt nedgående, hvartill stegrade pris å alla slag af byggnadsmaterialier och efter hand höjda arbetslöner samverkade, och ehuru något lifligare verksamhet i byggnadsväg under nu tilländagångna period förnummits, hvarom öfvertygelse vinnes vid jämförelse af de för hvardera perioden upprättade tabellariska översigter, påvisar likväl den under senare perioden särdeles kännbara *bristen i Stockholm å bostäder* för de mindre bemedlade folkklasserna, att tillökningen i bostädernas antal på långt när icke motsvarat det för hand varande behovet. Den enskilda företagsamheten har, för afhjelpande af nämnda olägenhet, dock icke varit öfverksam. Flere bolag hafva nemligen bildats i ändamål att å den mindre bemedlade befolkningen bereda sunda och jämförelsevis billiga bostäder, och bland dessa bolag torde byggnadsaktiebolaget S:t Erik förtjena att särskildt omförmälas för dess raska verksamhet. Större industriidkare hafva ock mer och mer börjat låta uppföra bostäder å de arbetare, som af dem sysselsättas, men sådant allt oakadt har någon märkbar förbättring i detta öfverklagade onda hittills icke inträdt.

Betydande både allmänna och enskilda byggnadsföretag och andra allmänna förbättringar, hvarigenom stadens förskönande åstadkommits, hafva under dessa fem år blifvit verkställda. Af större allmänna husbyggnader framstå förnämligast Artillerietablissemmentet i närheten af Carl XV:s port, Riksbibliotekets hus i Humlegården, Musikaliska akademiens hus vid Nybron samt Posthuset vid Röda bodarne; vidare nya prydliga skolhus i Klara, Kungsholms och Maria församlingar; varuskjul af jern å Riddarholmen och vid Skeppsbron, till hvilken senare stadsdel jernvägsspår från sammanbindningsbanan framdragits; saluhall af jern vid Köttorget; omfattande planteringsarbeten i Berzelii park och Carl XIII:s torg; den s. k. Molinska fontänen uppsatt å sistnämnda torg. Bland enskilda byggnader, som företrädesvis

ådraga sig uppmärksamhet, må nämnas Grand Hôtel, Frimurare-samfundets hus samt Nya teatern å Blasieholmen, Petersénska huset vid Munkbron, Jernkontorets hus vid Carl XIII:s torg, Allm. Hypoteksbankens hus vid Arsenalsgatan, Skandinaviska Kreditaktiebolagets hus vid Storkyrkobrinken, Inteckningsgarantiaktiebolagets hus vid Fredsgatan, åtskilliga storartade byggnader vid Sturegatan, de påbörjade villorna i den nya stadsdelen norr om Humlegården samt Atlasbolagets etablissement vid Rörstrand. Bland förbättrade kommunikationer och utlagda platser må nämnas fullbordandet af strandvägen mellan Nybron och Djurgårdsbron jemte planteringar derstädes och undanröjandet af vanprydliga byggnader i kvarteret Bodar och Tomter vid Nybrohamnen; beslutad och till en del redan vidtagen utvidgning af Nybrogatan; öppnandet af en 60 fot bred farled mellan Rege-ringsgatan och Trebackarlånggatan; ordnandet af nya salutorget i kvarteret Barnhuskällaren; utvidgning till en del af Klara vestrå Kyrkogata samt beslutad utläggning af Klara Strandgata till 80 fots bredd; hvarförutom en mängd gator och allmänna platser blifvit omgad efter förbättrad metod, betydliga trum-anläggningsarbeten till sundhetens befrämjande vidtagna samt vattenledningen i väsentlig mån utsträckt och införd i privata egendomar, angående hvilka, genom Drätselnämndens tredje afdelning ombesörjda arbeten, utförligare uppgifter här efteråt finnas intagna (se afd. Politi).

Nedanstående tabell visar antalet utländska personer af uppgifven nationalitet, hvilka under perioden undfått nådigt tillstånd att besitta fast egendom i Stockholm samt tiden när fastebref eller lagfartsbevis för vederbörande egare meddelats, och har lagfart å egendomarne icke intill 1875 års utgång i vidare mån än tabellen angifver blifvit hvarken hos Stockholms Råd-stufvurätt sökt eller af Rätten beviljad.

Nationalitet af utländingar, som undfått tillstånd att besitta fast egendom i Stockholm.

	Belgisk.	Flåk.	Fransk.	Nord-amerikansk.	Stor-brittansk.	Tid när fastebref meddelats.
År 1871	—	—	1	1	—	$\frac{5}{2}$ och $\frac{3}{4}$ 1872.
" 1872	—	—	—	—	1	$\frac{2}{9}$ 1872.
" 1873	—	1	—	—	—	$\frac{2}{2}$ 1874.
" 1874	1	1	—	—	1	$\frac{7}{9}$ 1874, $\frac{6}{9}$ 1875 o. $\frac{6}{7}$ 1874.
" 1875	—	—	1	—	—	Tid när lagfart beviljats. $\frac{2}{1}$ 1876.
Summa	1	2	2	1	2	

8

2. Stadens invånare.

För stadens *folkmängd*, dels enligt presterskapets summariska uppgifter och dels enligt mantalslängderna samt för antalet af utskrifningsmanskap och approberade bevaringspligtige redo-Tab. N:o 1. göres i tab. N:o 1 bland bilagorna; angifvande tabellen jemväl deras antal, som varit frie från mantalspenningars erläggande.

Samma tabell jemförd med den vid senaste femårsberättelse fogade, motsvarande bilaga, i hvilken enligt presterskapets uppgifter och enligt mantalslängderna folkmängden vid 1870 års slut angifvits till resp. 136,016 och 133,597, visar, huru folkmängden under nu ifrågakvarande period årligen ökats och vid periodens slut stigit till resp. 152,582 och 144,794 personer.

Antalet födde och döde har, enligt Kungl. Statistiska Centralbyråns uppgift, utgjort:

	Födde.			Döde.		
	Män.	Qvinnor.	Summa.	Män.	Qvinnor.	Summa.
År 1871	2,290	2,293	4,583	2,168	2,070	4,238
» 1872	2,348	2,239	4,587	2,359	2,192	4,551
» 1873	2,403	2,334	4,737	2,777	2,451	5,228
» 1874	2,368	2,282	4,650	3,378	2,785	6,163
» 1875	2,490	2,410	4,900	2,869	2,369	5,238
Summa	11,899	11,558	23,457	13,551	11,867	25,418

För *utflyttningar* från Stockholm till främmande länder, hufvudsakligen Norra Amerika, redovisas i nedanstående, efter af Kungl. Statistiska Centralbyrån meddelade uppgifter, sammanfattade tabell. *Utflyttningarna* hafva, i jemförelse med dem, som under perioden 1866—1870 egt rum, minskats. *Inflyttningar* från utlandet hafva under perioden jemväl förekommit. Dessas antal år 1875 har enligt uppgift af byrån utgjort 215, deraf 136 män och 79 qvinnor.

	Emigranter.		
	Män.	Qvinnor.	Summa.
År 1871	353	280	633
» 1872	347	367	714
» 1873	267	296	563
» 1874	179	120	299
» 1875	244	143	387
Summa	1,390	1,206	2,596

I afseende å *folkets lynne, bildning, sedlighet, konst- och näringsflit* samt *välmåga* är, för de år denna berättelse omfattar, någon väsentlig förändring icke att omförmäla. Hågen att göra besparingar läser icke kunna anses såsom något betecknande drag för folklynet, allra minst i en större stad med dess mera än på andra orter rörliga befolkning, hvilken, särdeles hvad arbetsklassen angår, vanligen lefver, såsom det heter, för dagen utan egentligt bekymmer om möjligheten af de ekonomiska behofvens tillfredsställande för framtiden. Att berömvärda undantag från detta omdöme gifvas, upphäfvor icke detsamma allmängiltighet; men ehuru, såsom följd häraf, någon mera allmänt spridd välmåga icke kan förväntas hos arbetsklassens medlemmar, gifver sig dessas sträfvan till sedlig utveckling och det ekonomiska tillståndets förbättrande dock tillkänna genom det, relativt till befolkningens tillväxt, aftagande antalet af gröfre lagbrott och genom ungdomens stigande håg att förvärfva nyttiga kunskaper och bättre insigter i de af densamma omfattade lefnadsyrken; till hvilka glädjande företeelser ett ändamålsenligt ordnad folkskoleväsende och andra af det allmänna beredda odlingstillfällen enligt samverkat.

För antalet af de hos polisdomstolen och poliskammaren under åren 1871—1875 handlagda *fylleriförseelser* och till dom-

stolarne för laglig behandling hänskjutna *gröfre brottmål*, lemna följande tabell närmare redogörelse:

	Brott, hvarigenom människolif blifvit spildt.	Rån.	Förfalskning.	Bedrägeri.	Stöld och snatteri.	Summa.	Fällda till ansvar för fylleri.
År 1871	5	3	12	36	970	1,026	2,380
» 1872	4	2	102	54	1,243	1,405	2,780
» 1873	6	2	32	20	1,296	1,356	2,884
» 1874	7	4	84	50	1,315	1,460	3,050
» 1875	10	2	52	76	1,086	1,226	3,560
Summa	32	13	232	236	5,910	6,473	14,654
Medeltal för år	6,4	2,6	56,4	47,2	1,182	1,294,6	2,930,8

Då antalet af de utaf Poliskammaren till domstolarne hänskjutna gröfre brottmål under perioden 1866—1870 utgjorde 7,115 eller i medeltal för fem år 1,423 om året, lärers, vid jemförelse af dessa siffror med de i tabellen upptagna, ofvan uttalade omdöme angående minskning i antalet gröfre lagbrott få anses befogadt. Antalet af dem, som under förra perioden fälldes till ansvar för fylleri, utgjorde 8,565 eller i medeltal för år 1,713. Det i tabellen uppgifna antalet af dylika personer utgör 14,654 eller i medeltal för år 2,930,8. Oaktadt kommunalförvaltningens lofvärda bemödanden att inom gränsen för dess befogenhet söka motverka missbruket af rusgifvande drycker, hänryder dock omförmälda tillökning i fylleriförseelsernas antal på nödvändigheten af ytterligare åtgärders vidtagande i sådant afseende, och förberedande steg hafva under periodens sista år också blifvit tagna för att få bränvinsförsäljningen i hufvudstaden ordnad på det enda sätt, som hittills visat sig vara i någon mån verksamt att hämma dess missbruk, eller genom densamma öfverlåtande åt ett bolag.

Sedan förra femårsberättelsen afgafs, hafva inom *stadens fängelse* några väsentliga förändringar icke inträffat. Då, med anledning af förändrade föreskrifter år 1868 i fråga om bysättning, antalet bysatte personer i den mån nedgick, att bibehållande af gäldstufvuhäktet å Södermalm ansågs mindre behöfligt, blefvo tvenne till reservfängelset under rådhuset hörande rum, ett för män och ett för qvinnor, år 1872 anordnade till gäldstufvuhäkte. För antalet ransaknings- och polisfångar samt bysatte redogöres i följande tabell:

	Ransakningsfångar.	Polisfångar.	Bysatte.	Summa.
År 1871	628	3,750	8	4,386
» 1872	672	5,838	12	6,522
» 1873	510	3,916	6	4,432
» 1874	555	4,120	7	4,682
» 1875	593	5,188	13	5,794
Summa	2,958	22,812	46	25,816

eller i medeltal 5,163 personer årligen. Åren 1866—1870 utgjorde antalet 23,762 eller i medeltal 4,752 personer årligen oberäknadt bysatte.

I Öfverståthållare-Embetets tre senaste femårsberättelser har, för att tjena såsom bidrag till kännedom om folklynnet, sammanträngd redogörelse för *Stockholms frivilliga Skarpskytteförenings* tillkomst och verksamhet afgifvits. Till fortsättning af dessa meddelanden torde därför plats här böra lemnas åt följande sammandrag ur de af Föreningens styrelse för åren 1871—1875 afgifna berättelser:

»Föreningens styrka utgjorde:

år 1871	941 man,
» 1872	968 »
» 1873	1,118 »
» 1874	1,109 »
» 1875	1,205 » .

Beträffande föreningens *organisation* har från och med år 1871 föreningen varit organiserad på en bataljon, sammansatt af 4 större kompanin. Inom hvarje kompani tjenstgöra såsom befäl: 1 kompanichef (kapten), 1 vice kompanichef (löjtnant), 4 plutonchefer (underlöjtnanter), 6 troppchefer (underofficerare), 6 korporaler och 6 vice korporaler. Allt befäl måste genomgå särskild befällsskola, med teoretiska och praktiska öfningar, samt inför öfverbefälhafvaren aflägga examina, hvilka äro 3:ne: officers-, underofficers- och korporalsexamen.

Medlemmarne äro, i afseende å skyldigheten att deltaga i öfningarna, indelade i tre klasser, nämligen: 1:sta klassen, som bör öfvervara alla gemensamma öfningar; 2:dra klassen, med förpligtelse att efter kallelse deltaga i minst en kompani- och en bataljonsöfning; och 3:dje klassen, reserven, med rättighet, men ej skyldighet, att i öfningarna taga del.

Täflingsskjutningar för föreningens medlemmar hafva årligen egt rum. Dessutom har styrelsen fortfarande erhållit Regeringens förtroendeuppdrag att hvarje år för skarpskyttar af rikets samtliga föreningar anordna en allmän täflingsskjutning om vissa, af staten anslagna penningpris, hvilka från och med år 1873 varit dubbelt större än förut, eller 6,000 kronor; hvarjemte, från och med nämnda år, vid de allmänna skjuttäflingarna utdelats s. k. skyttemärken för ådagalagd synnerlig träffsäkerhet; till hvilka utmärkelseteckens äfvensom belöningsjetoners anskaffande statsverket bidragit med 500 kronor årligen.

Stockholms stadsfullmäktige hafva sedan 1873 årligen med

450 kronor lemnat bidrag till förhvarande och underhåll af föreningens skottbanor. Dessa banor har skarpskyttestyrelsen afgiftsfritt upplåtit till begagnande derjemte af den studerande ungdomen vid gymnasium och nya elementarskolan samt af här förlagda norska gardeskompani.

Förhållandet mellan *inkomster* och *utgifter* har varit följande:

	Inkomst.	Utgift.	Öfverskott.	Brist.
Saldo från år 1870			Kr. 857: 05.	
år 1871	Kr. 3,756: 18	3,113: 74	642: 44	—
» 1872	» 5,125: 03	5,563: 17	—	438: 14.
» 1873	» 13,883: 03	14,185: 29	—	302: 26.
» 1874	» 14,775: 85	14,432: 15	343: 70	—
» 1875	» 13,100: 83	12,643: 85	456: 98	—

Utom förenämnda bidrag har föreningen åtnjutit från statsanslaget till skarpskytteväsendets och skjutskicklighetens befrämjande årligen:

till instruktörs aflöning	kronor 1: 25,
» skarp ammunition	» —: 50,
och » målskjutningspremier	» —: 50,
	eller kronor 2: 25,

för hvarje föreningsmedlem räknadt.

Föreningen innehar såsom lån från kronans förråd 1,423 stycken *gevär*, deraf 1,200 afsedda endast för exercis och hvilkas värde år 1874 nedsattes från 2 kronor till 50 öre.

Under år 1875, eller det sista af dem, som denna berättelse omfattar, förhades följande antal *öfningar*:

Rekryt-öfningar	16,
Bevärings- d:o	15,
Befäls- d:o	3,
Kompani- d:o	2,
Bataljons- d:o	2,

Summa 38 öfningar.

Antalet under året aflossade *skott* vid skjutbanorna uppgick till 40,400. — Uti samma års allmänna täflingsskjutning deltog:

af Stockholms förening	117
af 49 landsortsföreningar	467
	584 man.

Härvid utdelades belöningsjetoner: 2 i guld, 41 i silfver, 140 i brons samt 24 skyttemärken.»

3. Näringar.

Ehuru jordbruk af den omfattning, att stadens bestånd kan anses hufvudsakligen på dylikt näringsfång grundadt, icke utövas i Stockholm, som, i motsats till hvad uti en del andra städer eger rum, saknar s. k. stads- eller donationsjord, fördelad i lotter till brukning af resp. hus- och tomtigare, idkas ändock härstädes, fastän i jernförelsevis ringa utsträckning, *jordbruk* och *boskapskötsel*, och enligt de härom infordrade uppgifter, som, enär hinder för deras fullständiga kontrollerande mött, äro att anse såsom endast approximativt riktiga, skall den egovidd, som i Stockholm för jordbruksändamål användes, upptaga, med utslutande af brutna tal, inom

Klara församling	8 tunnland.
Jakobs och Johannes d:o	75 »

Maria d:o	123 tunnland.
Katarina d:o	220 »
Kungsholms d:o	427 »
Ladugårdslands d:o	2,780 »
Adolf Fredriks d:o	250 »

Tillsammans 3,883 tunnland.

Deraf:

Trä-, humle- och kålgård	292 »
Åker och annan odlad jord	789 »
Naturlig äng	573 »
Skogbärande mark	2,229 »

För egovidd, använd till odling af olika sädeslag och jordfrukter, för utsädet, för skörden utan utsädesafdrag och för antalet underhållna kreatur, allt vid 1875 års slut, redogöres sum-
Tab. N:ris 2 o. 3. mariskt i tabb. N:ris 2 och 3 bland bilagorna.

Vidkommande de, såsom föremål för femårsberättelserna uppgifna frågor, på hvilka näringsfång stadens bestånd hufvudsakligen grundas, om naturen af dess handel, tillförsel af landets öfverskottsprodukter, afsättningsorter och kommunikation med desamma, återopas, jemte förut afgifna berättelser, tillika hvad de i bilagorna intagna, här nedan närmare omförmälda tabeller, i dessa hänseenden innehålla; börande härvid tilläggas, att kommunikationen land- och sjöväg mellan hufvudstaden och landsorterna blifvit under de fem år berättelsen omfattar, ytterligare lättad så väl genom fulländning af nordvestra och östra stambanorna, som ock genom flere nya ångfartygs tillkomst. På frågan, huruvida stadens handel och öfriga näringar under dessa år stigit eller fallit samt hvilka gynnande eller ofördelaktiga konjunkturen förorsakat någotdera af dessa förhållanden, lemna ock tabellerna jemförda med senast meddelade uppgifter härom i allmänhet upplysande svar.

Tab. N:o 7 A. Af tab. N:o 7 A bland bilagorna angående fabriker och manufakturinrättningar 1875, inhemtas deras antal, den vid inrättningarna begagnade drifkraft m. m. samt myckenheten af till-

verkningarna och dessas värde, hvilket senare redovisas dels särskildt för hvarje fabriksklass och dels sammanlagdt för alla i tabellen upptagna fabriker och inrättningar. Jemförelse mellan detta tillverkningsvärde, utgörande 33,352,257 kronor 85 öre och det, enligt förra femårsberättelsen vid 1870 års slut antecknade, hvilket utgjorde 19,064,244 kr. 2 öre, berättigar till antagandet af fabriksnäringens ansevärd tillväxt i Stockholm under ifrågasvarande period, hvarvid dock bör erinras, att den samtidigt inträffade prisstegringen å förnödenheter af alla slag jemväl torde hafva bidragit till den höga siffra, omförmälda tillverkningsvärde angifver.

Enahanda synes ock förhållandet vara med *handtverkerien*, för hvilka redogörelse lemnas i den uti bilagorna intagna Tab. N:o 7 B. tab. N:o 7 B, som bland annat visar, att antalet af de vid handtverkerien anställda personer, hvilket år 1870 utgjorde 7,815, vid slutet af år 1875 uppgått till 11,017, under det samtidigt den handtverkarne för rörelsen påförda bevilning, hvilken förstnämnda år utgjorde 27,076 kr., år 1875 ökats till 44,425 kr. Att handtverkarne i hufvudstaden, om än åtskillige af dem befinna sig i mindre fördelaktiga ekonomiska omständigheter, likväl i allmänhet förkofrats, derpå innefatta den smak och konstfärdighet, för hvilka deras tillverkningar numera äro utmärkta, talande bevis.

4. Kommunikationsanstalter, sjöfart, varubyten.

A) Landkommunikationer. Fullbordandet af strandvägen mellan Nybron och Djurgårdsbron har i denna berättelses första afdelning redan omförmäls. Eljest hafva nya vägar eller gator af större betydelse icke under perioden tillkommit; och till den
Tab. N:o 8. föreskrifna tab. N:o 8 allmänna vägar, gästgiverin och skjutsning förekomma, utöfver hvad nedan anföres, icke några särskilda uppgifter för Stockholms stad att meddela. Å gator och vägstycken, som under perioden blifvit ny- och omlagda, igenfinnes specifikation, i sammanhang med de af drätselnämndens tredje afdelning lemnade, längre fram i berättelsen intagna, summariska öfversigter af de för dessa och andra af afdelningen besörjda arbeten uppkomna kostnader. Såsom bidrag till ledning för omdömet om gatutrafikens liflighet bifogas omstående tab. Litt. A.

Under perioden hafva två gästgivarvärdar eller rätteligen skjutsinrättningar funnits i Stockholm tillgängliga, men af dessa har den ena numera indragits. Från den återstående, belägen i huset N:o 24 vid Klara norra Kyrkogata, erhållas, efter sex timmar förut skedd beställning, skjuthästar med och utan åkdon. Skjutsningsskyldigheten, hvilken, fullgjord på nyss angifna sätt, numera af allmänheten föga tages i anspråk, är indelad på stadens åkare, som dessutom från vissa stationer i olika stadsdelar betjena allmänheten med körslor af alla slag mot lega enligt taxa; och besörjas äfven af *hyrkuskar* körslor enligt taxa. Med effekters transporterande och hvarjehanda uppdrags uträttande tillhandagå fyra s. k. *stadsbudsexpeditioner* mot viss, jemväl genom taxa bestämd afgift.

B) Sjökommunikationer. Att, i en talrikt befolkad stad med sådan belägenhet som Stockholms, hvilken plats tillika är landets hufvudstad, dessa kommunikationer måste vara af mycken bety-

denhet och att ångfartygen härvid intaga, såsom kommunikationsmedel, ett framstående rum är äfven allmänt känt. Så väl för dessas som seglande fartygs antal och drägtighet, den senare uttryckt i tons, de å ångfartyg använda maskiners hästkrafter m. m. — eller i allmänhet för *sjöfarten*, ut- och inrikes, allt för hvarje af de år, perioden omfattar, lemnar tab. N:o 9 A bland bilagorna summarisk redogörelse. Af denna tabell Tab. N:o 9 A. framgår bland annat, att stadens handelsflotta år 1871 utgjordes af 166 fartyg om 18,982 tons och vid femårsperiodens slut af 234 fartyg om 37,455 tons. Den för hufvudstadens handel viktiga reguliera ångfartygstrafiken har, enligt hvad stadens hamnkaptens meddelat, under perioden arbetat under i allmänhet mycket gynnsamma omständigheter.

Från Kungl. Generaltullstyrelsens revisionskontor hafva, angående förhållandet med hufvudstadens *handel* och *sjöfart*, de uppgifter meddelats, som innehållas i efterföljande tab. Litt. B.

För *handlande* och deras betjening samt beloppet af den utaf de förre i och för rörelsen under hvartera af periodens fem år erlagda bevilning redovisas i tab. N:o 9 B bland Tab. N:o 9 B. bilagorna. Af tabellen synes, att antalet handlande med betjening, hvilket enligt förra berättelsen upptogs vid 1870 års slut till 5,979 med en för rörelsen påförd bevilning af 78,825 kr. 60 öre, år 1875 ökats till 7,195 personer, hvilka fått sig påförd bevilning för rörelsen till belopp af 142,079 kr. 63 öre.

Vid femårsperiodens början uppgick, såsom tab. litt. B utvisar, värdet af den årliga införseln till omkring 51½ millioner kronor. Detta värde ökades åren 1872, 1873 och 1874, under hvilket sistnämnda år varor infördes till värde af omkring 96¼ millioner kronor, en summa vida öfverstigande värdet af införseln under något föregående år. Till följd af mindre gynnsamma

konjunkturer år 1875 minskades värdet af införseln med omkr. 18½ millioner kronor. Följande tabell visar i runda tal förhållandet mellan hela rikets och hufvudstadens införsel:

	Införsel.	
	Hela rikets.	Hufvudstadens.
	Kronor.	Kronor.
År 1871	165,935,000	51,440,000
» 1872	197,943,000	64,741,000
» 1873	251,363,000	80,288,000
» 1874	294,191,000	96,763,000
» 1875	297,293,000	78,189,000

Utförseln, som år 1871 uppgick till nära 16½ millioner kronor, ökades år 1872 med omkring 2 millioner kronor, hvarefter den nedgick till omkring 16,700,000 kronor. Den stora tillökningen i värdet af de år 1872 utförde varorna härrörde af de ovanligt stegrade prisen å alla slag af jern- och trävaru-effekter.

Värdet af varor, utförde till Finland, har under perioden ökat från omkring 1½ million kronor år 1871 till mera än 3 millioner kronor, hvartill värdet år 1875 uppgick.

Sammanlagda beloppet af den för införda varor år 1871 uppburna tull har enligt tab. Litt. B utgjort 7,113,503 kronor

Tab. Litt. A.

Person- och varurörelsen å Stockholms bangårdar åren 1871—1875.

	1871.			1872.			1873.			1874.			1875.		
	Södra stationen.	Norra stationen.	Summa.	Södra stationen.	Centralstationen.	Summa.	Södra stationen.	Centralstationen.	Summa.	Södra stationen.	Centralstationen.	Summa.	Södra stationen.	Centralstationen.	Summa.
Personer:															
anlända	52,598	104,989	157,587	24,479	161,410	185,889	26,136	204,766	230,902	25,009	253,263	278,272	38,662	252,655	291,317
afgånga	52,374	105,880	158,254	23,693	162,957	186,650	26,464	208,172	234,636	26,000	252,556	278,556	42,320	250,746	293,066
Summa	104,972	210,869	315,841	48,172	324,367	372,539	52,600	412,938	465,538	51,009	505,819	556,828	80,982	503,401	584,383
Fraktgods i centner:															
anländt	995,047	573,616	1,568,663	902,407	593,058	1,495,465	1,007,596	789,655	1,797,251	1,163,366	1,167,991	2,331,357	1,408,381	1,388,413	2,796,794
afsändt	278,254	228,833	507,087	341,749	305,913	647,662	441,349	647,462	1,088,811	573,048	945,240	1,518,288	646,527	788,827	1,435,354
Summa	1,273,301	802,449	2,075,750	1,244,156	898,971	2,143,127	1,448,945	1,437,117	2,886,062	1,736,414	2,113,231	3,849,645	2,054,908	2,177,240	4,232,148
Fraktgodset bestod af:															
Jern och stål:															
anländt	67,050	24,056	91,106	102,551	36,141	138,692	133,285	78,739	212,024	145,587	218,691	364,278	169,371	295,524	464,895
afsändt	11,674	11,408	23,082	36,498	19,314	55,812	59,674	71,875	131,549	67,528	60,790	128,318	66,362	90,610	156,972
Summa	78,724	35,464	114,188	139,049	55,455	194,504	192,959	150,614	343,573	213,115	279,481	492,596	235,733	386,134	621,867
Skogseffekter:															
anländt	409,766	195,930	605,696	257,811	188,936	446,747	273,925	287,813	561,738	320,055	354,934	674,989	404,480	418,077	822,557
afsändt	37,983	18,974	56,957	34,359	16,714	51,073	49,803	76,794	126,597	54,277	32,808	87,085	52,856	32,667	85,523
Summa	447,749	214,904	662,653	292,170	205,650	497,820	323,728	364,607	688,335	374,332	387,742	762,074	457,336	450,744	908,080
Spanmål och bröd:															
anländt	110,549	152,408	262,957	99,909	102,823	202,732	64,075	108,794	172,869	84,030	160,301	244,331	163,341	198,358	361,699
afsändt	17,226	25,034	42,260	28,634	21,613	50,247	34,293	51,418	86,311	78,425	119,189	197,614	72,276	102,014	174,290
Summa	127,775	177,442	305,217	128,543	124,436	252,979	98,368	160,212	259,180	162,455	279,490	441,945	235,617	300,372	535,989
Bränvin:															
anländt	57,576	12,944	70,520	73,383	20,494	93,877	76,932	13,571	90,503	66,710	20,422	87,132	91,843	18,618	110,461
afsändt	7,835	3,053	10,888	10,417	5,333	15,750	10,861	4,408	15,269	8,858	7,528	16,386	14,563	8,932	23,495
Summa	65,411	15,997	81,408	83,800	25,827	109,627	87,793	17,979	105,772	75,568	27,950	103,518	106,406	27,550	133,956
Viktualier:															
anländt	107,339	108,070	215,409	111,031	131,197	242,228	124,379	136,409	260,788	115,688	141,520	257,208	138,713	164,381	303,094
afsändt	9,115	4,762	13,877	7,748	10,770	18,518	8,037	8,017	16,054	15,274	11,871	27,145	17,680	11,184	28,864
Summa	116,454	112,832	229,286	118,779	141,967	260,746	132,416	144,426	276,842	130,962	153,391	284,353	156,393	175,565	331,958
Annat fraktgods:															
anländt	242,767	80,208	322,975	257,722	113,467	371,189	335,000	164,329	499,329	431,296	272,123	703,419	440,633	293,455	734,088
afsändt	194,421	165,602	360,023	224,093	232,169	456,262	278,081	434,950	713,031	348,686	713,054	1,061,740	422,790	543,420	966,210
Summa	437,188	245,810	682,998	481,815	345,636	827,451	613,081	599,279	1,212,360	779,982	985,177	1,765,159	863,423	836,875	1,700,298
Boskaps kreatur	9,803	2,530	12,333	7,012	7,387	14,399	7,380	8,701	16,081	10,934	13,735	24,669	9,134	15,579	24,713
Hästar och hundar	1,096	1,905	3,001	557	2,882	3,439	458	4,106	4,564	591	4,902	5,493	471	4,558	5,029

och för år 1875 ett belopp af 9,335,571 kronor. År 1874 uppgick tullbeloppet till 13,598,947 kronor, men detta härrörde af en betydande tillfällig införsel af sprit från Ryssland.

Dräktighetssumman af de år 1871 till hufvudstaden i utrikes fart ankomna och derifrån afgångna fartyg har, likaledes enligt nyss återopade tabell och efter der upptagna nylästers

Tab. Litt. B.

In- och utförsel, tulluppbörd, ankomna och afgångna fartyg.

	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.
Värde:					
af varor, som tullfritt disponerats eller förtullats såväl omedelbarligen vid införseln, som ock från nederlag eller transitoupplag..... Kronor	51,440,831	64,741,759	80,288,806	96,763,908	78,189,883
deraf belöper sig på varor från Finland	3,174,017	3,060,060	3,937,590	3,007,560	2,456,879
af varor, som upplagts på nederlag	14,077,278	15,551,310	20,812,088	17,242,797	17,990,074
af varor, som utförts, för så vidt det ej egt rum från nederlag eller transitoupplag	16,447,556	18,685,869	16,154,945	17,030,830	16,754,129
deraf belöper sig:					
på trävaror.....	930,541	732,379	824,650	726,633	595,857
på varor till Finland.....	1,579,796	2,305,191	3,065,035	3,713,158	3,145,038
af varor som utförts från nederlag.....	531,636	647,379	1,028,024	720,552	606,913
Tulluppbörd:					
af inkommande utrikes trafiken:					
tull	7,113,503	7,509,072	9,167,285	13,593,947	9,335,591
nederlagsavgift	45,368	50,161	57,867	54,647	53,450
transitoavgift	753	1,194	771	1,082	1,762
lastpenningar	40,060	49,752	52,906	62,736	55,313
fyr- och båkavgift	45,278	56,017	59,684	71,616	61,181
af utgående utrikes trafiken:					
nederlagsavgift	1,161	1,471	2,062	1,637	1,450
lastpenningar	23,279	26,475	30,369	28,391	32,430
fyr- och båkavgift	42,957	52,669	52,577	57,180	52,388
Utförsel till utrikes orter:					
af stångjern	855,253	897,446	588,571	723,510	747,583
af tjära	79,885	70,705	91,639	54,388	81,679
Tillförsel sjöledes från inrikes orter:					
af brännvin	1,015,652	1,108,348	1,600,849	945,412	1,005,680
Fartyg:					
an kom na:					
från utrikes orter	1,447	1,610	1,659	1,755	1,504
utgörande dessas lastdräktighet	63,541	74,265	79,422	93,345	Tons 292,592
från inrikes orter	10,239	13,058	11,853	12,562	10,781
af g å n g a:					
till utrikes orter	1,413	1,583	1,488	1,508	1,326
utgörande dessas lastdräktighet	58,777	69,979	70,289	81,516	Tons 249,234
till inrikes orter	11,197	14,286	13,255	14,058	13,486
Det här förnt uppgifna värdet af varor, införda från eller utförda till utrikes orter, innefattar likväl äfven följande värdebelopp af guld och silfver, nemligen:					
Införsel:					
Guld: arbetadt	89,437	102,085	141,848	268,158	132,634
myntadt	86	—	16,213	548,460	30
oarbetadt	255	94	113,135	2,726,554	2,125
Silfver: arbetadt	64,711	71,602	90,620	154,414	114,386
myntadt	115	460	601,975	10,030	4,000
oarbetadt.....	838,882	226,125	64,173	171,286	162,374
(Guld och Silfver) Summa	993,486	400,366	1,027,964	3,878,902	415,549
Utförsel:					
Guld: oarbetadt.....	—	—	—	—	—
Silfver: arbetadt	3,048	1,294	—	1,472	265
oarbetadt.....	247	—	977,850	—	210
Summa	3,295	1,294	977,850	1,472	475

reducering till tons, utgjort omkring 489,272 tons och vid slutet af femårsperioden 541,826 tons, hvilka tal visa en tillökning af omkring 50,000 tons. År 1874 uppgick drägtigheten till omkring 707,444 tons.

Af i inrikes fart gående fartyg ankommo och afgingo 21,436 stycken år 1871 samt 24,267 stycken år 1875. Under år 1872 utgjorde antalet 27,344 stycken.

Angående anstalter i Stockholm, hvilka afse sparsamhetens

främjande samt företagsamhetens och kreditens underlättande, äfvensom angående åtskilliga här i staden befintliga försäkringsinrättningar meddelas följande:

Stockholms stads sparbank. I afseende å denna inrättning hänvisas till tab. N:o 13 bland bilagorna och de i slut- Tab. N:o 13. tet af samma tab. gjorda anteckningar.

Ränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm, bildad 1850, hvilkens ändamål är att emottaga och göra fruktbarande

Tab. Litt. C.

Tabellarisk öfversigt öfver Ränte- och Kapitalförsäkringsanstaltens i Stockholm ställning och verksamhet under åren 1871—1875.

	1871.		1872.		1873.		1874.		1875.	
1. Ingående balans:										
a) besparingsfonden Kronor	2,452,982	49	3,464,691	59	4,785,419	21	6,330,287	84	7,553,972	14
b) lifräntefonden »	46,383	95	55,945	98	71,667	77	91,417	18	125,702	07
c) reservfonden jemte reserverade medel »	12,597	13	16,064	85	17,070	80	19,733	97	22,497	33
d) donationsfonden »	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74
Summa ingående balans Kronor	2,526,187	31	3,550,926	16	4,888,381	52	6,455,662	73	7,716,395	28
2. Inkomster:										
a) insättningar »	936,832	—	1,208,032	—	1,364,874	—	1,022,449	—	847,507	—
b) upplapna räntor »	148,144	72	193,450	23	275,187	54	331,726	92	392,623	34
c) förvaltningsavgifter »	37,476	31	48,321	91	35,071	08	40,913	15	33,901	87
d) diverse »	131	50	213	50	105	25	46	—	25	50
Summa inkomster Kronor	1,122,584	53	1,450,017	64	1,675,237	87	1,395,135	07	1,274,057	71
Summan af ingående balans och inkomster Kronor	3,648,771	84	5,000,943	80	6,563,619	39	7,850,797	80	8,990,452	99
3. Utgifter:										
a) samlade kapital »	48,216	78	48,892	46	28,510	31	30,177	43	76,872	52
b) arfs- och räntevinster »	8,347	80	13,059	89	17,186	82	21,793	80	30,132	68
c) lifräntor »	5,361	49	7,015	94	8,459	16	10,818	18	15,838	77
d) i anledning af dödsfall »	19,057	32	20,798	84	27,185	12	31,989	08	54,951	48
e) förvaltningsomkostnader »	16,163	38	20,638	33	24,369	98	32,147	15	32,215	38
f) diverse »	698	91	2,156	82	2,245	27	7,476	88	4,391	10
Summa utgifter Kronor	97,845	68	112,562	28	107,956	66	134,402	52	214,401	93
4. Utgående balans:										
a) besparingsfonden »	3,464,691	59	4,785,419	21	6,330,287	84	7,553,972	14	8,571,184	73
b) lifräntefonden »	55,945	98	71,667	77	91,417	18	125,702	07	168,962	66
c) reservfonden jemte reserverade medel »	16,064	85	17,070	80	19,733	97	22,497	33	21,679	93
d) donationsfonden »	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74	14,223	74
Summa utgående balans Kronor	3,550,926	16	4,888,381	52	6,455,662	73	7,716,395	28	8,776,051	06
5. Medelräntefoten Procent	6,85		6,23		5,68		5,32		5,21	
6. Gemensamma faktorn (förhållandet mellan den verkliga arfvinsten och den beräknade eller sannolika arfvinsten) »	0,91832		0,63698		0,47145		0,41979		0,59161	
7. Arfs- och räntevinsten: minst »	7,29		6,67		6,12		5,51		5,47	
och högst »	9,53		8,91		8,36		6,45		6,80	
8. Lifräntan har utgjort										
för män »	10		10		10		10		10	
» kvinnor »	9		9		9		9		9	
9. Antal insättningsposter under året Stycken	11,553		18,741		25,294		26,549		23,766	
10. Antal försäkringsböcker:										
vid årets början voro utfärdade »	8,197		14,651		25,931		39,831		53,512	
tillkomma under året »	6,454		11,280		13,900		13,681		10,882	
Summa utfärdade försäkringsböcker Stycken	14,651		25,931		39,831		53,512		64,394	

större eller mindre besparingar för att derigenom bereda insättare antingen lifränta eller kapital att lyftas på en gång, och som den 22 December 1869 erhöll nytt af Kungl. Maj:ts stadfäst reglemente, har under ifrågavarande femårsperiod betydligt utvecklat sig och mottager insättningar från hela riket. Särdeles genom bemödanden af den i hufvudstaden år 1869 bildade s. k. Fosterländska Föreningen har icke obetydligt antal af den arbetande klassen förmåtts att insätta sina besparingar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten till stor bättnad för kommande tiders fattigvård. Insättningarna utgjorde:

år 1871.....	936,832	kronor.
» 1872.....	1,208,032	»
» 1873.....	1,364,874	»
» 1874.....	1,022,449	»
» 1875.....	847,507	»

Anstaltens utgående balans, som 1870 utgjorde 2,526,187 kr. 31 öre, har under denna femårsperiod stigit, så att den

1875 uppgick till 8,776,051 kr. 6 öre. Antalet utfärdade försäkringsböcker var vid nämnda tider respektive 8,197 och 64,394 stycken.

Öfver anstaltens ställning och verksamhet i öfrigt under perioden meddelas å föreg. sida stående tabellariska öfversigt, Litt. C.

Från *Fosterländska Föreningen*, hvars ändamål är att, till minskande af fattigdomens fortgående tillväxt och dess menliga följder, företrädesvis hos de talrika klasser, hvilka för uppehälle och utkomst äro hänvisade till sin arbetsförmåga allena, genom upplysningar, råd och uppmuntringar framkalla sjelfverksamhet och bemödanden att medelst sparsamhet under yngre dagar söka förbättra sina lefnadsvilkor och betrygga sin och de sinas framtid, har meddelats följande i tabellform sammanfattade redogörelse (Tab. Litt. D), afseende tiden från Föreningens tillkomst år 1869 till 1875 års utgång:

Tab. Litt. D.

Fosterländska Föreningens inkomster och utgifter 1869—1875.

	1869—70.		1871.		1872.		1873.		1874.		1875.	
Inkomster:												
Donerade medel, årsafgifter och bidrag	Kronor	22,114	—	3,305	—	2,392	—	3,214	—	2,332	—	3,958
Räntor.....	»	2,298	77	1,107	75	1,122	86	1,144	26	1,134	13	1,098
Summa		24,412	77	4,412	75	3,514	86	4,358	26	3,466	13	5,056
Utgifter:												
Förvaltningsafgifter å insättningar i ränte- och kapitalförsäkringsanstalten	Kronor	663	26	444	42	520	89	618	11	528	60	475
Premier	»	1,838	—	1,235	—	2,092	—	2,465	—	1,360	—	2,216
Tryckningskostnader, diverse utgifter m. m.....	»	1,797	85	1,435	97	726	56	652	39	483	81	391
Summa		4,299	11	3,115	39	3,339	45	3,735	50	2,372	41	3,083

Sammanlagda inkomsterna under åren 1869—1875 hafva utgjort

och om derifrån afräknas utgifterna för samma tid

visar sig Fosterländska Föreningen vid 1875 års slut ega fonder till belopp af

placerade hufvudsakligen i Allmänna Hypoteksbankens obligationer.

Tab. Litt. E a.

Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1871.

Tillgångar.	Kronor.		öre.	Skulder.	Kronor.		öre.
Grundfondshypotek	705,420	—		Grundfonden	1,000,000	—	
Kassa.....	1,517,172	61		Reservfonden	561,531	23	
Portföljen	15,380,669	62		Reserverade medel till bolagets framtida disposition.....	796,140	—	
Kreditivräkningen	1,957,000	—		Depositionsräkningen	10,797,000	—	
Saldo af obetalda räntor.....	6,205	13		Upp- och afskrifningsräkningen	2,207,881	41	
Osäkra fordringar.....	10	—		Utelöpande banksedlar	1,274,985	—	
Inventarier	10,000	—		Diverse förbindelser	819,188	67	
Fastighet	300,000	—		Saldo af andra räkningar	2,219,751	05	
				Beslutad vinstutdelning för året	200,000	—	
Summa	19,876,477	86		Summa	19,876,477	86	

Stockholms Enskilda bank. Denna den första genom enskild företagsamhet uti hufvudstaden inrättade bank stiftades år 1856 och har sedermera under en jemn och lycklig utveckling fortgått. Banken är grundad på samtliga lottegarers *solidariska ansvarighet* för bankens alla förbindelser. Då bolaget bildades, var lottegarernes antal 83, men genom arf och andra laga öfverlåtelser af banklotter, uppgick lottegarernes antal till 153 vid 1875 års utgång. Bankens till fullo inbetalda grundfond är en million kr. Utöfver denna grundfond och oaktadt lottegarne årligen erhållit goda vinstutdelningar på lotterna, har banken samlat reservfond och reserverade medel till ett sammanräknadt belopp af 2,320,888 kronor 78 öre.

Denna bank omfattade först med allvar *depositionsrörelsen* och synes numera hafva blifvit en sparbank i stort. Från den 15 oktober 1856 till 1875 års slut hade 94,916 stycken depositionsbevis blifvit utställda och emot dem 224,931,600 kronor blifvit i banken insatta. Den 31 December 1875 inestodo på denna räkning 16,863,200 kronor mot 9,616 depositionsbevis.

I förhållande till bankens omfattande rörelse hafva så väl lagsökningarnes antal som bankens förluster varit föga känbara. Under de senaste fem åren förekomma endast 12 lagsökningar.

För jämförelse meddelas här tabb. Litt. E a och E b, innefattande öfversigter af bankens ställning vid slutet af första och femte året af den femårsperiod, som utgör föremål för denna underdåniga berättelse.

Skandinaviska kreditaktiebolaget, som erhöll bolagsordning fastställd den 6 November 1863 och hvars styrelse har sitt säte i Göteborg, har under femårsperioden, genom emission af 17,606 nya aktier, ökat sitt aktiekapital från 35,212 till 52,818 aktier à 142 kronor hvardera, hvarigenom kapitalet, från 5,000,104 kr., vid 1875 års utgång uppnått 7,500,156 kr.; ordinarie reservfonden 2,500,052 och särskildt reserverade medel till framtida disposition 1,400,000, så att totalsumman af bolagets egande kapital nu utgör 11,400,208 kronor.

Till erhållande af lämplig och tidsenlig lokal för bolagets verksamhet i hufvudstaden, har en ny bankbyggnad blifvit uppförd vid Storkyrkobrinken, hvarför kostnaden, sedan utgifter för inköpta hus och tomter m. m. blifvit afskrifne med cirka 400,000 kr., vid 1875 års utgång uppgått till kronor 296,094 kr. 52 öre.

Till jämförelse bifogas en öfversigt af hela bolagets ställning vid årssluten 1871—1875, äfvensom särskildt en öfversigt af det i Stockholm inrättade afdelningskontorets verksamhet åren 1871—1875. Tabb. Litt. F. och G.

Industri-Kreditaktiebolaget i Stockholm. Angående detta bolag, för hvilket bolagsordning den 11 November 1864 fastställdes och hvars verksamhet sedan den 23 Maj 1865 fortgått, bifogas i nedan intagna tabb. Litt. H a, H b och H c sammanfattad öfversigt af bolagets ställning vid utgången af åren 1871 och 1875.

Tab. Litt. E b.

Öfversigt af Stockholms Enskilda Banks ställning den 31 December 1875.

Tillgångar.	Kronor. öre.		Skulder.	Kronor. öre.	
Grundfondshypotek	750,000	—	Grundfonden	1,000,000	—
Kassa	2,255,886	55	Reservfonden	584,748	78
Portföljen	20,651,959	74	Reserverade medel till bolagets framtida disposition	1,736,140	—
Kreditivräkningen	3,976,735	—	Depositionsräkningen	16,863,200	—
Saldo af obetalda räntor	45,586	39	Upp- och afskrifningsräkningen	3,877,872	63
Osäkra fordringar	10	—	Utelöpande banksedlar	1,657,220	—
Inventarier	10,000	—	Diverse förbindelser	249,532	40
Fastighet	100,000	—	Saldo af andra räkningar	1,621,463	87
			Beslutad vinstutdelning för året	200,000	—
Summa	27,790,177	68	Summa	27,790,177	68

Tab. Litt. F.

Skandinaviska Kreditaktiebolagets ställning vid slutet af åren 1871 och 1875.

Tillgångar.	Ultimo December 1871.		Ultimo December 1875.		Skulder.	Ultimo December 1871.		Ultimo December 1875.	
Kassabehållning	3,925,452	31	2,967,548	49	Aktiekapital	5,000,104	—	7,500,156	—
Obligationer och aktier	33,123	—	3,290,872	85	Reservfonden	1,175,000	—	2,500,052	—
Kassakreditivkonto	3,952,502	61	8,047,077	48	Reserverade medel till framtida disposition	—	—	1,400,000	—
Reverser med hypotek	5,851,103	75	13,284,674	61	Depositions-konto	7,011,571	72	11,549,217	27
Vexlar, inrikes	10,315,109	02	11,412,537	46	Upp- och afskrifningskonto	9,060,034	81	8,578,334	72
” utrikes	3,265,727	78	1,058,363	23	Postvexlar, utelöpande	1,176,940	16	802,615	16
Inventarier	5,000	—	5,000	—	Diverse kreditorer	3,165,463	36	6,920,665	06
Bankbyggnadskonto	—	—	296,094	52	Vinst- och förlustkonto	758,904	42	1,111,128	43
Summa	27,348,015	47	40,362,168	64	Summa	27,348,015	47	40,362,168	64

Tab. Litt. L a. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1871 (för 1/2 år).

Skulder.			Tillgångar.		
Aktiekapital	2,000,000	—	Grundförförbindelser	1,000,000	—
Reservfond	2,981	87	Kassa	167,372	73
Depositionsräkning	3,221,450	—	Kassakreditivräkning	485,432	16
Upp- och afskrifningsräkning	898,916	07	Portföljen	4,639,290	53
Postremissräkning	190,938	59	Inventarier	9,000	—
Diverse förbindelser	500,000	—	Saldo af andra räkningar	638,175	68
Saldo af andra räkningar	124,984	56			
	Kronor 6,939,271	09		Kronor 6,939,271	09

Tab. Litt. L b. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1872.

Skulder.			Tillgångar.		
Aktiekapital	2,000,000	—	Grundförförbindelser	1,000,000	—
Reservfond	57,133	92	Kassa	1,732,774	07
Depositionsräkning	6,092,659	73	Kassakreditivräkning	1,332,817	82
Upp- och afskrifningsräkning	3,262,080	48	Portföljen	8,725,434	70
Postremissräkning	216,694	18	Inventarier	6,000	—
Diverse förbindelser	500,000	—	Saldo af andra räkningar	484,011	09
Beslutad utdelning	100,000	—			
Saldo af andra räkningar	1,052,469	37			
	Kronor 13,281,037	68		Kronor 13,281,037	68

Tab. Litt. L c. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1873.

Skulder.			Tillgångar.		
Aktiekapital	4,000,000	—	Grundförförbindelser	2,000,000	—
Reservfond	600,000	—	Kassa	2,035,494	44
Depositionsräkning	5,290,666	40	Kassakreditivräkning	2,373,747	49
Upp- och afskrifningsräkning	2,813,890	89	Portföljen	8,215,485	60
Postremissräkning	225,666	12	Inventarier	8,000	—
Diverse förbindelser	500,000	—	Saldo af andra räkningar	1,456,878	39
Beslutad utdelning	150,000	—			
Saldo af andra räkningar	2,509,382	51			
	Kronor 16,089,605	92		Kronor 16,089,605	92

Tab. Litt. L d. Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1874.

Skulder.			Tillgångar.		
Aktiekapital	4,000,000	—	Grundförförbindelser	2,000,000	—
Reservfond	625,000	—	Kassa	942,465	30
Depositionsräkning	5,896,127	87	Kassakreditivräkning	2,702,255	60
Upp- och afskrifningsräkning	1,485,490	21	Portföljen	9,790,549	60
Postremissräkning	185,677	71	Inventarier	9,312	38
Diverse förbindelser	795,000	—	Saldo af andra räkningar	727,825	28
Beslutad utdelning	260,000	—			
Saldo af andra räkningar	2,925,112	39			
	Kronor 16,172,408	11		Kronor 16,172,408	11

Aktiebolaget Stockholms Folkbank. Bolagsordning för det-
samma fastställdes den 31 December 1868. Angående folkban-
kens ställning och rörelse lemna tabellerna Litt. M och N när-
mare upplysning.

Stockholms Magasinsaktiebolag. För detta bolag stadfästes
bolagsordning den 2 Februari 1872. Bolaget, hvarmed afses att
understöda och befordra varuhandel, har till ändamål dels att
emottaga varor till förvar i egna eller förhyrda magasin och
andra upplagsplatser, dels att mot säkerhet i dylika varor, åta
sig betalningsskyldighet såsom godkännare för vaxlar eller an-
visningar, som af varornas egare å bolaget utställas. Angående

bolagets ställning vid slutet af nedannämnde år hafva följande
uppgifter meddelats: Tabb. Litt. O, P, Q och R.

Tab. Litt. O. *Tillgångar år 1872.*

Fastigheterna N:ris 32, 34 och 36 i Stadsgården	Kr. 126,970:	33.
Inköpta byggnadsmaterialier samt verkställda arbeten, enligt nybyggnadskonto	» 117,636:	22.
Innestående å räkningar med banker	» 39,000:	—.
Inventarier	» 284:	05.
Diverse fordringar	» 1,124:	05.
Organisationskostnader	» 443:	14.

Tab. Litt. L e.*Aktiebolaget Stockholms Handelsbanks ställning den 31 December 1875.*

Skulder.			Tillgångar.		
Aktiekapital	4,000,000	—	Grundfondsförbindelser	2,000,000	—
Reservfond	645,000	—	Kassa	949,060	04
Depositionsräkning	5,096,446	24	Kassakreditivräkning	2,469,586	47
Upp- och afskrifningsräkning	1,623,750	14	Portföljen	7,678,125	14
Postremissräkning	188,799	32	Inventarier	9,415	47
Diverse förbindelser	300,000	—	Saldo af andra räkningar	664,255	43
Beslutad utdelning	260,000	—			
Saldo af andra räkningar	1,656,446	85			
	Kronor 13,770,442	55		Kronor 13,770,442	55

Tab. Litt. M.*Aktiebolaget Stockholms Folkbanks ställning den 31 December åren 1871—1875.*

Tillgångar.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Skulder.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.
	Kassa	4,468,03	1,741,54	5,993,68	13,952,53		22,375,64	Grundfonden	62,760,00	62,840,00	64,160,00
Obligationer	19,700,00	20,000,00	60,000,00	150,000,00	152,000,00	Reservfonden	1,322,40	1,324,00	1,350,40	2,504,53	5,910,59
Andra banker	103,32	—	25,023,75	30,000,00	60,000,00	Andra banker	—	18,000,00	20,387,78	60,000,00	10,000,00
Kreditiv	4,165,00	11,625,00	53,230,00	125,652,00	201,303,00	Depositioner	26,800,00	112,300,00	307,950,00	728,650,00	1,010,750,00
Lån	59,037,00	122,378,41	194,818,76	306,059,33	512,020,34	Upp- och afskrifningar	9,342,64	25,249,77	60,342,97	88,349,97	110,931,79
Vaxlar	40,739,66	110,554,88	176,512,49	397,333,58	464,890,37	Sparkassan	31,388,59	47,220,78	50,707,64	35,598,77	28,489,31
Inteckningar	—	—	—	2,000,00	—	Räntor	—	—	3,518,03	8,669,76	11,883,32
Inventarier	1,224,00	1,163,00	1,172,00	1,900,00	2,870,00	Ej uttagna vinster	—	—	—	715,73	1,223,70
Organisationskostnader	1,150,00	1,034,00	—	—	—	Kapitalöfverskott	—	1,562,28	8,333,86	12,848,68	23,970,64
Osäkra fordringar	370,00	—	—	—	—						
Kapitalbrist	656,62	—	—	—	—						
	Kronor 131,613,63	268,496,83	516,750,68	1,026,897,44	1,415,459,35		Kronor 131,613,63	268,496,83	516,750,68	1,026,897,44	1,415,459,35

Tab. Litt. N.*Aktiebolaget Stockholms Folkbanks rörelse.*

År.	Omsättning i kassan.	Insättning å deposition.	Insättning å upp- och afskrif- ningsräkning.	Insättning i sparkassan.	Beviljade kreditiv.	Uttagning å kreditiv.	Utlemnade lån.	Diskonterade vaxlar.
1871	1,086,898	56,800	56,089	34,759	9,100	14,705	126,035	103,086
1872	2,715,831	276,927	220,118	27,502	19,509	41,765	230,686	271,218
1873	5,576,853	485,000	540,624	17,296	86,100	270,215	480,089	535,808
1874	11,565,449	1,175,230	1,070,821	10,814	175,500	562,104	746,465	1,114,293
1875	18,317,840	1,762,250	2,011,038	12,743	247,700	791,417	1,196,930	1,710,909

Ogulden inbetalning å förverkade 5 st. aktier	Kr.	500: —.
Kassabehållning	»	2,208: 61.
Utgiftsofverskott utöfver inkomster enligt nedanstående specifikation	»	4,703: 60.
	Kr.	292,870: —.

Skulder år 1872.

Till lottegarare för inbetalte 30 procent å aktiekapitalet	Kr.	209,500: —.
Obetald köpeskilling å bolagets fastigheter	»	80,500: —.
Ogulden inbetalning å förverkade 5 aktier	»	500: —.
Diverse skulder	»	2,370: —.
	Kr.	292,870: —.

Tab. Litt. P. Tillgångar år 1873.

Fastigheterna N:o 34 och 36	Kr.	405,321: 71.
D:o N:o 32	»	43,818: 38.
Nybyggnadskonto (för N:o 32)	»	5,622: 14.
Organisationskostnader	»	8,499: 08.
Inventarier	»	15,635: 53.
Industri-Kreditaktiebolaget (fordran)	»	18,555: —.
Förskotter	»	347: 26.
En fordran	»	259: 80.
En d:o	»	18: —.
Kassabehållning	»	840: 69.
Vinst- och förlustkonto	»	13,803: 24.
	Kr.	512,720: 83.

Skulder år 1873.

Till lottegarare, för tills ultimo 1873 verkställda inbetalningar	Kr.	491,550: —.
Oguldna skuldförbindelser	»	19,100: —.
En skuld	»	565: 28.
En d:o	»	1,505: 55.
	Kr.	512,720: 83.

Tab. Litt. Q. Tillgångar år 1874.

Fastigheten N:o 34 & 36	Kr.	469,924: 94.
d:o N:o 32	»	43,700: 88.
Nybyggnaden å sistnämnda tomt	»	65,195: 04.
Förskottskonto	»	110: 60.
Inventarier	»	49,755: 88.
Obligationer	»	6,000: —.
Diskonterade vaxlar	»	259,850: —.
Organisationskonto	»	24,990: 40.
Diverse	»	206: 97.
Kassabehållning	»	6,276: —.
	Kr.	926,010: 71.

Skulder år 1874.

Aktiekapitalet	Kr.	700,000: —.
Premie- och amorteringslån å fastigheten N:o 34 & 36	»	127,850: —.
Deponerade medel, i förskott inbetalte till betäckning för accepterade vaxlar	»	12,250: —.
Till banker	»	47,176: 69.
Diverse	»	3,700: —.
Vinst för år 1874	»	35,034: 02.
	Kr.	926,010: 71.

Tab. Litt. R. Tillgångar år 1875.

Fastigheten N:o 34 & 36	Kr.	476,259: 33.
D:o N:o 32	»	89,646: 53.
Verkställda byggnadsarbeten och inköpta materialier för byggnaden å sistnämnda tomt	»	114,856: 63.
Ångmaskin, hissar och inventarier	»	53,082: 51.
Obligationer	»	6,000: —.
Diskonterade vaxlar	»	216,365: —.
Organisationskonto	»	17,691: 28.
Diverse	»	4,138: —.
Kassa	»	1,944: 31.
	Kr.	979,983: 59.

Tab. Litt. S. Sammandrag af Stockholms stads allmänna Pantlåneinrättnings lånerörelse under åren 1871—1875.

År.	Utgifna lån.			Inbetalda lån.						Inkomster.						Utgifter.														
	Utgifna lån.			Genom lösning.		Genom auktion.		Influten ränta och provision å lösta och sålda pantter.	Influten straff-avgift.	Influten auktionsprovision och slag-avgift.	Hemfallne öfver-skottsmedel efter sålda pantter.	Summa inkomst.	Afföningskostnader.	Ränta på lånekapitalet.		Hyra för lokalen.	Monopoliserad afgift till stadens auktionsverk.	Diverse omkostnader.		Summa utgift.										
	Antal.	Kapital.	ö.	Antal.	Kapital.	Antal.	Kapital.							Kr.	ö.			Kr.	ö.		Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.	Kr.	ö.		
1871	145,831	1,313,609	—	118,316	1,170,276	—	26,477	160,397	—	101,398	07	4,271	73	10,201	69	2,502	98	118,374	47	43,338	69	58,461	16	8,000	4,701	69	3,695	31	118,196	85
1872	136,787	1,241,134	50	116,421	1,150,403	50	28,775	169,284	50	99,670	65	4,124	60	10,789	58	2,358	05	116,942	88	42,905	16	52,977	61	8,000	5,289	58	3,737	70	112,910	05
1873	126,582	1,157,360	50	109,208	1,085,343	—	25,932	150,326	50	91,322	46	3,717	29	9,696	85	2,264	95	107,001	55	42,756	81	48,162	21	8,000	4,196	85	3,781	63	106,897	50
1874	120,281	1,124,264	50	99,953	1,004,272	—	25,611	157,057	50	83,742	47	3,423	71	9,575	44	2,398	39	99,140	01	45,148	90	47,496	34	8,000	4,075	74	3,611	47	108,332	45
1875	109,159	1,033,213	—	90,399	913,925	—	25,538	160,702	50	80,468	21	3,337	32	9,697	96	2,340	04	95,843	53	50,949	43	45,185	50	8,000	4,197	96	3,117	12	111,450	01
Summa	638,640	5,869,581	50	534,297	5,324,219	50	132,333	797,768	—	456,601	86	18,874	65	49,961	52	11,864	41	537,302	44	225,098	99	252,232	82	40,000	22,461	82	17,943	23	557,736	80

Anm. Vid 1871 års början voro de utestående låneens antal 96,674 stycken med ett kapital af 931,962 kronor 50 öre och vid 1875 års slut var antalet 68,684 stycken med ett kapital af 679,556 kronor 50 öre. Hvarje lån har pr medium utgjort 9,19 kronor.

Skulder år 1875.

Aktiekapitalet	Kr. 700,000: —.
Premie- och amorteringslån å fastigheten N:o 34 & 36	» 126,950: —.
Deponerade medel, i förskott inbetalte till betäckning för diskonterade vexlar	» 19,567: —.
Till banker	» 74,137: 30.
Konto pro diverse	» 1,379: 80.
Reservfonden	» 34: 02.
Underhålls- och amorteringsfonden	» 12,485: 98.
Vinst för år 1875	» 45,429: 49.
	Kr. 979,983: 59.

Stockholms stads allmänna Pantlåneinrättning. Under ifrågavarande femårsperiod har lånerörelsen bedrivits på sätt af tab. Litt. S. närmare inhemtas.

Aktiebolaget Stockholms Pantaktiebanc. Dess bolagsordning är fastställd den 26 Augusti 1873. Bolaget, hvarmed i första

rummet afses att på så billiga vilkor, som med dess säkra bestånd äro förenliga, afhjelpa mindre bemedlade samhällsmedlemmars lånebehof, har till ändamål att betjena allmänheten med lån mot pant af lös egendom och att, i den mån dertill erforderlig lägenhet förefinnes, emottaga sådan egendom till förvarande. Bolagets verksamhet utöfvas tills vidare inom tre i olika stadsdelar belägna afdelningskontor. För bolagets rörelse åren 1874 och 1875 samt ställning vid sistnämnda års utgång redogöres summariskt i nedanstående tabb. Litt. T a och T b.

I afseende å Stockholms stads Brandförsäkringskontors ställning under perioden återopas efterstående summariska sammandrag, Litt. U.

Stockholms stads Brandstodsbolag till försäkring af lös egendom. För de senast tilländalupna fem räkenskapsåren, hvilka hos bolaget räknas från och med den 1 Oktober ena året till och med den 30 September året derpå, hafva räkenskaperna utvisat de förhållanden, som upptagas i efterföljande tab. Litt. W.

Tab. Litt. T a.

Aktiebolaget Stockholms Pantaktiebancs rörelse åren 1874 och 1875.

År.	Afdelningskontor.	Utgifna lån.			Inbetalda lån.					
		Antal.	Kapital.		Genom lösning.			Genom auktion.		
					Antal.	Kapital.		Antal.	Kapital.	
		Stycken.	Kronor.	öre.	Stycken.	Kronor.	öre.	Stycken.	Kronor.	öre.
1874	vid kontor A	15,397	128,024	50	11,386	91,425	—	207	1,325	—
»	» » B	3,094	33,236	—	1,459	13,633	—	—	—	—
1875	» » A	31,335	290,110	50	28,535	259,012	50	939	7,593	50
»	» » B	22,758	225,535	50	18,836	186,471	—	564	7,189	50
»	» » C	26,726	259,293	50	19,020	179,183	75	353	3,596	50
	Summa	99,310	936,200	—	79,236	729,725	25	2,063	19,704	50
	af: Inbetalda lån	81,299	749,429	75	Genom lösning			79,236	729,725	25
	Utestående lån ^{31/12} 1875	18,011	186,770	25	Inbetalda lån			81,299	749,429	75

Tab. Litt. T b.

Aktiebolaget Stockholms Pantaktiebancs ställning den 31 December 1875.

Tillgångar.	Kronor.	öre.	Skulder.	Kronor.	öre.
18,011 utestående lån mot säkerhet i pant	186,770	25	Aktiekapital	300,000	—
Utestående upplupna låneafgifter å 18,011 lån	8,875	90	Premielån och inteckningar i bolagets egendom	71,500	—
På deposition i bank inestående	20,141	25	Diverse kreditorer	8,382	62
På upp- och afskrifningsräkning i banker inestående	14,518	96	Behållning till 1876 års bolagsstämmas disposition	15,217	50
Fastigheter	136,600	—			
Inventarier	5,578	84			
Organisationskostnader	7,925	45			
Diverse debitorer	7,690	88			
Kassabehållning	6,998	59			
Summa	395,100	12	Summa	395,100	12

Försäkringsaktiebolaget Skandia. Angående detta bolags brand-, liförsäkrings- samt lifränte- och kapitalförsäkringsrörelse under perioden äfvensom bolagets fonder vid utgången af år

1875 lemna efterföljande tabeller Litt. X, Y, Z och Å närmare upplysning.

Tab. Litt. U. Öfversigt af Stockholms stads Brandförsäkringskontors ställning åren 1871—1875.

Inkomster.	1871.		1872.		1873.		1874.		1875.	
	Brandförsäkringsafgifter	87,255	21	105,302	52	115,854	91	341,077	21	241,720
Intressemedel	390,390	49	400,626	11	409,188	03	430,367	60	457,033	10
Kontorets fasta egendom	734	31	5,050	75	5,511	97	5,723	35	5,729	03
Extra inkomst	—	—	—	—	—	—	579	96	—	—
Kronor	478,380	01	510,979	38	530,554	91	777,748	12	704,483	—
Utgifter.										
Bidrag till brandvaktsafgiften	1) 62,696	32	1) 65,892	28	—	—	—	—	—	—
» till lindring af fastighetsskatten	—	—	—	—	74,421	54	113,809	12	121,840	20
Tillfällig brandvaktsafgift	1) —	—	1) —	—	14,500	—	14,500	—	14,500	—
Bidrag till gatuläggningen	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—
» till gatulyshållningen	15,000	—	15,000	—	15,000	—	15,000	—	15,000	—
» till vattenledningen	30,000	—	20,000	—	—	—	—	—	—	—
Brandskadeersättningar	79,810	83	53,634	17	85,125	83	123,535	—	170,441	57
Ersättningar för bortröjda träbyggnader	3,332	—	7,471	—	6,273	50	13,482	—	2,895	—
Brandomkostnader	39,668	23	31,587	45	39,919	46	36,430	85	34,597	62
Kontorets omkostnader	6,494	29	6,519	70	4,727	09	8,257	64	7,378	76
Extra utgifter	215	15	6,259	28	2,240	—	1,700	—	1,800	—
Restituerade brandförsäkringsafgifter	—	—	1,206	42	571	20	56	71	2,600	—
Direktionens arvoden	8,000	—	7,916	66	8,000	—	8,000	—	8,000	—
Kontorsstatens aflöning	27,125	—	27,791	67	28,125	—	31,225	—	32,525	—
Pensionsstaten	10,467	50	11,585	—	12,145	—	6,918	33	5,805	—
Kronor	318,809	42	290,863	63	327,048	62	408,914	65	453,383	15
Kontorets fond	9,880,684	12	10,100,799	87	10,304,306	16	10,673,139	63	10,924,239	48
Kontorets ansvarighetssumma	155,659,526	04	158,055,769	39	160,564,797	06	168,738,942	06	175,465,692	97

1) Tillfälliga brandvaktsafgiften för 1871 och 1872 inbegripes i de med rubrik »Bidrag till brandvaktsafgiften» upptagne poster.

Tab. Litt. W. Öfversigt af Stockholms stads Brandstodsbolags till försäkring af lösegendom ställning åren 1871—1875.

Inkomster	Kronor.		öre.	Behållningen	Kronor.		öre.
den 30 September 1871	96,564	75		utgjorde den 30 September 1871	465,097	51	
» 1872	105,538	45		» » 1872	518,300	08	
» 1873	113,080	24		» » 1873	585,246	53	
» 1874	128,856	02		» » 1874	663,215	44	
» 1875	137,973	88		» » 1875	748,100	02	
Utgifter							
samma tid 1871	38,603	71		uppgingo den 30 September 1871 till	73,552,200	—	
» 1872	52,335	88		» » 1872 »	76,458,800	—	
» 1873	46,133	79		» » 1873 »	78,646,250	—	
» 1874	50,887	11		» » 1874 »	84,611,050	—	
» 1875	53,088	80		» » 1875 »	89,682,250	—	

Tab. Litt. X.

Försäkringsaktiebolaget Skandias Brandförsäkringsrörelse.

	Försäkringsbelopp till följd af nya försäkringar och förnyande af äldre.	Premiebelopp.	Utbetalde						Af reassuradörer ersatta brandskador.	Försäkringsbelopp i gällande kraft vid årets slut.	Försäkringsfond vid årets slut.			
			reassuranspremier.			brandskadeersättningar.								
År 1871.....	Kr. 395,887,457	—	1,207,170	85	344,627	58	638,987	22	121,596	32	267,027,205	—	438,038	—
» 1872.....	455,796,964	—	1,330,459	16	433,395	88	624,281	83	209,466	91	291,989,986	—	437,768	—
» 1873.....	485,463,276	—	1,561,839	64	555,803	10	492,816	59	100,997	88	295,206,253	—	465,451	—
» 1874.....	591,561,298	—	1,851,269	22	713,650	55	910,434	95	352,759	72	349,356,748	—	550,234	—
» 1875.....	650,238,992	—	2,043,945	12	848,377	53	1,399,897	65	783,628	85	377,266,192	—	619,297	—

Tab. Litt. Y.

Försäkringsaktiebolaget Skandias Liförsäkringsrörelse.

	Antal personer, som erhållit försäkring.	Det försäkrade beloppet å nyantagna försäkringar.	Premiebelopp.						Antal personer, som aflidit under året.	Försäkringsbelopp, som utbetalts under året.						Reassuradörers andel i för dödsfall utbetalda försäkringsbelopp.	Försäkringsbelopp i gällande kraft vid årets slut.	Försäkringsfond vid årets slut.	Liförsäkringsfondens förhållande till ansvarssumman i %.
			K r o n o r .							K r o n o r .									
År 1871.....	360	2,012,128	516,329	92	23,268	99	31	145,943	44	—	—	16,211,863	80	2,218,283	—	13,68			
» 1872.....	377	2,436,009	580,199	43	36,334	89	36	275,750	—	25,020	—	17,344,632	80	2,503,299	—	14,43			
» 1873.....	369	2,466,999	613,074	07	38,346	31	22	112,969	63	—	—	18,629,529	30	2,747,123	—	14,75			
» 1874.....	433	3,014,319	672,712	06	43,164	67	41	224,140	24	12,000	—	20,210,587	30	3,066,164	—	15,17			
» 1875.....	366	2,595,957	696,960	31	47,072	48	51	319,609	07	12,000	—	20,965,642	23	3,322,113	—	15,84			

Tab. Litt. Z.

Försäkringsaktiebolaget Skandias Lifränte- och Kapitalförsäkringsrörelse.

	Antal personer, som erhållit försäkring.	Premiebelopp.		Utbetalda lifräntor.		Försäkringsfond vid årets slut.		Beloppet å nyantagna försäkringar.		Ansvarighetsbelopp vid årets slut.	
		K r o n o r .		K r o n o r .		K r o n o r .		K r o n o r .		K r o n o r .	
År 1871.....	30	59,878	06	6,951	30	93,925	—	53,384	46	89,117	03
» 1872.....	47	126,358	11	13,054	43	210,640	—	29,696	44	117,763	47
» 1873.....	47	132,376	08	26,525	72	305,817	—	16,848	61	131,686	88
» 1874.....	43	116,982	48	36,219	69	399,286	—	44,896	76	174,053	64
» 1875.....	56	105,327	86	45,609	45	504,207	—	12,799	44	182,798	98

Tab. Litt. Å.

Försäkringsaktiebolaget Skandias fonder uppgingo vid 1875 års slut till följande belopp:

	Kronor.	
Grundfonden.....	15,000,000	—
Liförsäkringsfonden.....	3,322,113	—
Brandförsäkringsfonden.....	619,297	—
Lifränte- och kapitalförsäkringsfonden.....	504,207	—
Reservfonden.....	1,500,000	—
Innestående vinstmedel.....	736,261	48
Reparationsfonden.....	15,245	43
Kronor	21,697,123	91

Tab. Litt. Ä. Stockholms sjöförsäkringsaktiebolags verksamhet.

	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Antal försäkringar	22,973	20,182	15,160	18,542	6,756
Försäkringssumma	109,856,578	114,705,288	111,533,238	102,636,569	35,157,269
Återförsäkradt belopp.....	21,438,315	30,008,406	41,837,289	33,271,848	9,506,215
Premiesumma.....	1,274,727	1,185,159	1,186,410	1,186,579	555,428
Betalde premier för återförsäkringar...	445,258	524,103	556,543	548,641	191,815
Skadeersättningar..	546,182	626,546	526,969	577,132	179,112
Afsatt belopp till reservfonden.....	65,668	—	1,600	—	1,676
Ränta och vinstutdelning till aktieegarne.....	75,000	15,000	15,000	—	—

Bolagets verksamhet omfattar endast de grenar af försäkringsrörelsen, som kunna hänföras till lifförsäkring samt lifränte-

och kapitalförsäkring. Angående bolagets rörelse och ställning återopas Tab. Litt. Ö och AA.

Tab. Litt. DD. Lifförsäkringsaktiebolaget Thules verksamhet.

	1873.	1874.	1875.
Försäkringssumma	Kr. 1,663,000	4,592,899	—
Premieinkomst	60,465	151,156	—
Utbetaldt för dödsfall	5,000	22,000	—
Försäkringsfonder	31,920	109,416	—
Behållning	4,918	2,672	—

Tab. Litt. FF. Sjöförsäkringsaktiebolaget Ägirs verksamhet.

	1873.	1874.	1875.
Försäkringssumma	Kr. 29,269,210	51,854,203	57,687,451
Premieinkomst	320,779	624,570	644,998
Skadeersättningar	55,995	148,672	216,656
Afsatt för löpande risker	31,716	21,606	16,630
Behållning	126,980	91,812	59,942

Tab. Litt. EE.

Lifförsäkringsaktiebolaget Thules ställning år 1875.

Inkomster.		Utgifter.		Tillgångar.		Skulder.	
Lifförsäkringsfond för 1874	99,157 ¹³	Amortering å inventarier ..	1,085 ⁴⁴	Garantifondsförbindelser	800,000	Garantifonden	800,000
Kapitalförsäkringsfond för 1874	1,597 ⁹¹	Löner och arvoden	19,375	Obligationer	294,965 ²⁰	Grundfonden	200,000
Lifränteförsäkringsfond för 1874	8,662 ⁹⁴	Hyra, porto och frakt, annonser	6,644 ⁰⁵	Behållning hos banker och i kassan	38,299 ²²	Reservfonden	6,000
Lifförsäkringspremier	200,461 ⁴⁷	Omkostnader	2,983 ⁴³	Upplupna, men oguldna räntor	7,317 ⁷⁶	Lifförsäkringsfonden	245,310 ⁹²
Kapitalförsäkringspremier	1,897 ⁹⁴	Provisioner	17,215 ³⁰	Utestående terminpremier ..	29,630 ²³	Kapitalförsäkringsfonden ..	2,850 ⁶⁰
Lifränteförsäkringspremier ..	4,727 ⁷⁵	Annullerade premiälån ..	161	Do hos agenter	23,369 ⁷³	Lifräntefonden	12,103 ²⁸
Extra premier	541 ²⁵	Återförsäkringspremier	10,039 ²⁶	Premiälån	8,946 ⁷⁰	Reserveradt för 3:ne dödsfall	9,000
Räntor	15,555 ²⁶	Läkarearvoden	7,952	Inventarier	9,768 ⁹⁶	Diverse kreditorer	30 ⁹⁹
Provisioner å återförsäkring	1,247 ⁴⁰	Rese- och inspektionskostnader	2,780 ¹⁸	Organisationskostnader	12,127 ⁰⁸	Behållning	9,217 ⁷²
Omskrifna försäkringsbref ..	20	Utbetalt för dödsfall och reserveradt för d:o	55,500	Tillgodohafvande å blifvande premier	60,987 ⁷³		
Tillgodohafvande å blifvande premier	60,087 ⁷⁸	Utbetalt för lifräntor	738 ⁶⁰				
		Lifförsäkringsfonden	245,310 ⁹²				
		Kapitalförsäkringsfonden ..	2,850 ⁶⁰				
		Lifräntefonden	12,103 ²⁸				
		Behållning	9,217 ⁷²				
Kronor	393,956 ⁷⁸	Kronor	393,956 ⁷⁸	Kronor	1,284,512 ⁶¹	Kronor	1,284,512 ⁶¹

Tab. Litt. GG.

Sjöförsäkringsaktiebolaget Ägirs ställning år 1875.

Inkomster.		Utgifter.		Tillgångar.		Skulder.	
Influtna premier	644,998 ⁴²	Reaassuranspremier	366,379 ⁶⁵	Garantifondsförbindelser	1,125,000	Aktiekapital	375,000
Upplupna räntor d. 31 Dec. 1875	21,966 ⁰⁴	Utbetalda skadeersättningar	216,656 ⁷²	Obligationer	472,817 ⁷⁵	Garantifond	1,125,000
Retourkommissioner	28,005 ¹⁸	Arvode och löner	27,219 ⁹⁵	Reverser mot hypotek	50,748 ⁴⁰	Reservfond	80,718 ⁷⁵
Försäkringsfond från 1874	103,567 ¹⁸	Omkostnader	26,548 ⁰⁸	Upplupna, men ej förfallna räntor	4,657 ⁹⁷	Reserverade medel	23,181 ⁰⁷
		Provisioner	27,863 ³⁹	Fordringar hos reassuradörer samt af förfallne Cascopremier	108,219 ⁸⁹	Försäkringsfond till 1876	44,838 ²²
		Courtage	12,826 ³⁹	Inventarier	5,500	Till reassuradörer m. fl. ...	118,532 ⁰³
		Tantième	4,576 ⁹⁸	Bankräkning	59,000	Behållning	59,942 ⁸⁶
		Ristornon	11,300 ⁸³	Kassa	1,268 ⁹²		
		Afskrifning å inventarier ..	383				
		Afsatt för obetalda skador och löpande risker	44,838 ²²				
		Behållning	59,942 ⁸⁶				
Kronor	798,536 ⁸²	Kronor	798,536 ⁸²	Kronor	1,827,212 ⁹³	Kronor	1,827,212 ⁹³

Återförsäkringsaktiebolaget Niord, stadfäst den 6 Februari 1874, har till ändamål att meddela återförsäkring af sjö-, flod-, landt-transporter och brandförsäkringar. Angående bolagets verksamhet och ställning återopas tabellerna Litt. KK och LL.

Återförsäkringsaktiebolaget Vidar, stadfäst den 21 Februari 1873, har till ändamål att meddela återförsäkring af försäkringar mot brandskada samt mot skador, som inträffa vid transporter på haf, sjöar, floder och kanaler, i hamnar och till lands. Angående bolagets verksamhet och ställning återopas tabellerna Litt. MM och NN.

Stockholms Hypotekskassa. Denna år 1861 grundade låneanstalt, som, till sin organisation närmast öfverensstämmande med hypoteksföreningarna å landet, eger till uppgift att emot amorteringsobligationer upplåna medel i ändamål att tillhandahålla fastighetsägare inom Stockholm ouppsägbara *amorteringslån* emot hypotek af in-teckning i deras egendomar, har under femårsperioden 1871—75 utlemnat 44 amorteringslån å tillhopa 2,340,100 kronor. Vid slutet af år 1875 utgjorde sammanlagda beloppet af hypotekskassans fordran för de från början af dess verksamhet utlemnade lånen 4,094,896 kronor 90 öre och förhållandet mellan denna fordran och de pantförskrifna fastigheternas sammanlagda brandförsäkringsvärde, uppgående till 10,908,205 kronor, var såsom 37,54 till 100. Kassans *grundfond*, som bildas derigenom att af lånebeloppen endast 95 proc. utlemnas kontant och återstående 5 proc. innehållas emot det att låntagarna i stället därför erhålla *grundfundsobligationer*, hvilkas innehafvare utgöra hypotekskassans bolagsmän, har un-

Tab. Litt. MM. Återförsäkringsaktiebolaget Vidars verksamhet.

	1873.	1874.	1875.
Brandförsäkringssumma	Kr. 27,689,750	101,658,225	192,897,351
Transportsumma	13,805,481	22,358,461	7,090,849
Brandförsäkringspremier	110,954	363,243	692,980
Transportpremier	143,061	272,901	69,653
Brandskador	15,535	134,943	300,621
Transportskador	52,192	257,070	149,448
Behållning	23,479	29,657	—
Brist	—	—	41,427

Tab. Litt. NN.

Återförsäkringsaktiebolaget Vidars ställning år 1875.

Inkomster.		Utgifter.		Tillgångar.		Skulder.	
Reserverade brandpremier fr. 1874	73,105	Retrocederade brandpremier	125,037	Grundfundsförbindelser	800,000	Aktiekapital	158,572
Brandskadereserv från 1874	29,461	Brandförsäkringsprovisioner och agenturkostnader	146,591	Obligationer	315,401	Garantifond	800,000
Brandförsäkringspremier	692,980	Reglerade brandskador	300,621	Deposition i banker	25,000	Reserverade brandpremier	137,819
Reserverade transportförsäkringspremier från 1874	25,000	Afsatt för oreglerade do	83,568	Krause & Co, Berlin	14,372	För oreglerade skador	83,588
Transportförsäkringspremier	69,653	Reserverade brandpremier till 1876	137,819	Kassabehållning	647,77	» » transportska-	10,000
Räntor	16,597	Retrocederade transportförsäkringspremier	2,007	Försäkringsbolag	167,802	dor och löpande risker...	8,000
Reservfonden öfverföres	29,897	Transportförsäkringsprovi-	9,687	Diverse debitorer	1,516	Riksbanken	127,390
Brist	41,427	sioner	149,448	Upplupna, ej förfallna räntor	14,628	Försäkringsbolag	14,000
		Reglerade transportskador	149,448			Diverse kreditorer	—
		Afsatt för oreglerade trans-	10,000				
		portskador och löpande	13,291				
		risker	—				
		Omkostnader	—				
			—				
Kronor	978,092	Kronor	978,092	Kronor	1,339,369	Kronor	1,339,369

Återförsäkringsinrättningar. Stockholms Hypotekskassa.

der femårsperioden vuxit från 104,600 till 222,400 kronor och *reservfonden* under samma tid ökats från 3,125 kr. 31 öre till 36,152 kr. 75 öre.

Kassans ställning den 31 December 1875 var följande:

Skulder.

Mot amorteringsobligationer	Kr. 4,183,600: —.
Mot grundfundsobligationer	» 222,400: —.
Amorteringsfond, afsatt för likvid af annuiter för åren 1904, 1905 och 1906	» 49,407: 39.
Ränta å amorteringsobligationer, förfallen, men ej af obligationsinnehafvarne lyftad ..	» 1,728: —
Ränta å utlöpande amorteringsobligationer, kr. 4,183,600, beräknad från den 31 Oktober till 31 December 1875 å 4½ procent ..	» 31,377: —.
Ränta tillkommande låntagare för verkställd amortering, men hvilken ränta först vid andra halfårslikviden ingår i amorteringen ..	» 5,018: 87.
Utdelning å grundfundsobligationer, outtagen ..	» 385: —.
» afsatt för år 1875	» 11,001: 67.
Upptagna lån	» 70,000: —.
Reservfond	» 36,152: 75.
	Kr. 4,611,070: 68.

Tillgångar.

Fordran för amorteringslån	Kr. 4,094,896: 90.
Utlånta grundfundsmedel och andra behållningar	» 194,120: —.
Ränta på amorteringslån, beräknad till årets slut, men ej till betalning förfallen	» 42,443: 98.
Ränta å utlånta grundfundsmedel, beräknad till årets slut	» 4,949: 11.
Förvaltningsafgifter, beräknade till den 31 December 1875, men ej till betalning förfallna	» 2,294: 64.
Inventarier	» 100: —.
Kassabehållning	» 11,025: 05.
Kapitalrabatt å sålda obligationer	» 261,241: —.
	Kr. 4,611,070: 68.

5. Kameralförhållanden.

De hithörande uppgifterna, hvilka röra *kronouppbörderna* i Tab. N:o 12. Stockholm, innefattas i tab. N:o 12 bland bilagorna. Ut-

öfver hvad dessa uppgifter innehålla har Öfverståthållare-Embettet icke något att i förevarande ämne meddela.

6. Politi.

Vid afgifvande af senaste underdåniga femårsberättelse gällde den af Eders Kungl. Maj:t d. 16 Aug. 1870 Nådigt fastställda stat för polis- och nattbevakningen i hufvudstaden, enligt hvilken stat, som finnes i sagda femårsberättelse intagen, anslaget från stadskassan till polisväsendet utgick med 284,015 kronor.

Då emellertid redan under de närmaste åren prisen på nästan alla slags lifsförnödenheter begynte hastigt stiga, hvaraf åter följde, att de i staten fastställda löner, hvilka icke varit bestämda högre än att de skulle, efter dåvarande prisförhållanden, nätt och jemnt bereda löntagarne en efter hvar och en tienstegrads anspråk och behof afpassad nödtorftig bergning, snart befunnos inom nästan alla lönegrader otillräckliga, fann sig Öfverståthållare-Embettet föränlat att i skrifvelse den 3 December 1872 hos Stockholms Stadsfullmäktige begära, att såsom dyrtidstillägg för år 1873 måtte af stadens medel anslås 400 kronor till en hvar af 6 poliskommissarier, 200 kronor till en hvar af 33 öfverkonstaplar, 100 kr. till en hvar af 214 konstaplar, vaktmästare och ordonanser samt 120 kr. till en hvar af 90 extra konstaplar; hvarjemte och då samma ekonomiska svårigheter, som förefunnos för polispersonalen, i allmänhet tryckte jemväl de vid polisstyrelsen anställde tienstemen, hvadan en definitiv och måhända allmän förbättring af lönerna för polisverkets tienstemen och betjente ej kunde länge undvikas, Öfverståthållare-Embettet förbehöll sig att, när frågan om uppgörande af stadens stat för år 1874 hos stadsfullmäktige förekom, få göra den vidare framställning om förhöjning i anslaget till hufvudstadens polis, hvartill omständigheterna kunde förämla. Den sålunda äskade löneförbättringen, utgörande tillhopa 41,200 kr., blef af Stadsfullmäktige med en obetydlig nedsättning bifallen eller så, att till Öfverståthållare-Embettets förfogande ställdes ett belopp af 40,000 kronor att användas till förbättring i polispersonalens aflöning under år 1873.

Vid våren 1873 hade emellertid någon förändring i prisförhållandena ej inträffat och syntes ej heller vara att under den närmaste framtiden förvänta; och som Öfverståthållare-Embettet följaktligen ansåg nödigt, att den vunna löneförbättringen uppfördes å ordinarie stat, samt billigheten jemväl syntes fordra ej mindre att löneförhöjning bereddades de 2 poliskommissarier, hvilka icke för år 1873 kommit i åtnjutande af dyrtidstillägg, nemligen poliskommissarien vid detektivpolisen, som uppbar lön af 2,500 kronor, och den poliskommissarie, hvilken tillika vore föreståndare för prostitutionsbyrån och uppbar, jemte sin kommissarielön, ett årligt arvode af 800 kronor, än afven att de i staten bestämda löner för polismästaren, polisdomaren, polisintendenten och kanslisterna vid polisverket höjdes, uppgjorde Öfverståthållare-Embettet och underställde Eders Kungl. Maj:ts Nådiga pröfning förslag till ny stat för polis- och nattbevakningen i hufvudstaden att gälla från och med år 1874 och tills vidare; och var i den sålunda föreslagna staten, som ej inne-

fattade någon ändring i polisverkets organisation, uppfördt det af Stadsfullmäktige polispersonalen för år 1873 beviljade dyrtidstillägg samt dessutom föreslaget en löneförhöjning af 2000 kr. åt polismästaren, af 1,500 kr. åt polisdomaren, af 500 kr. åt polisintendenten, af 200 kr. åt en hvar kanslist, af 300 kr. åt föreståndaren för detektiva polisafdelningen samt af 400 kr. åt föreståndaren för prostitutionsbyrån. Sedan Stadsfullmäktige i ämnet sig utlät, blef berörda förslag af Eders Kungl. Maj:t fastställt endast med den af Stadsfullmäktige antagna förändring, att polismästarens lön bestämdes till 7,000 i stället för föreslagna 8,000 kronor och polisdomarens till 5,500 i stället för föreslagna 6,000 kronor; och berättigades Öfverståthållare-Embettet att, på sätt ditintills egt rum, använda öfverskott på en titel till fyllnad i utgifterna å en annan.

Redan under år 1874 visade sig emellertid, att, ehuru en väsentlig förbättring sålunda blifvit åvägbragt i de vid polisverket anställda personers lönevilkor, dessa ändock vore otillräckliga, ett förhållande, som ådagalades af alltjemt ökade vakanser inom öfverkonstapels-, konstapels- och extra konstapelsgraderna. På grund häraf begärde Öfverståthållare-Embettet i skrifvelse till Stadsfullmäktige den 21 Sept. 1874, att af stadens medel måtte ställas till Öfverståthållare-Embettets förfogande utöfver den i gällande lönestat för poliskåren uppförda summa 329,715 kronor, ett belopp af 65,000 kronor att såsom dyrtidstillägg för år 1875 utgå med 200 kr. till kommissarien vid detektiva afdelningen, 400 kr. åt en hvar af de öfrige kommissarierna, 200 kr. åt hvarje öfverkonstapel, konstapel, ordonans och vaktmästare samt 140 kr. åt hvarje extra konstapel; och blef berörda framställning af Stadsfullmäktige sålunda bifallen, att, utöfver redan beviljade anslag, i mån af requisition af stadens medel ställdes till Öfverståthållare-Embettets förfogande, hvad som erfordrades för att den tienstgörande polispersonalen skulle under år 1875 komma i åtnjutande af dyrtidstillägg till de belopp, Öfverståthållare-Embettet begärt.

Ehuru sålunda ånyo vunnits en förbättring i polispersonalens löneförhöjning, inträdde emellertid icke något i anmärkningsvärd grad gynnsammare förhållande i afseende å poliskårens rekryterande. Då det följaktligen kunde med skäl ifrågasättas, huruvida icke polisinstitutionens vidmagthållande i sådant skick, att den med hopp om framgång kunde inom samhället upprätthålla ordning och säkerhet, kräde en ytterligare förbättring i polispersonalens lönevilkor, samt den ytterligare stegring i hyror lika som ock i lifsförnödenheter af snart sagdt alla slag, som under senaste tiden inträdt, gjorde en förhöjning jemväl i de vid polisverket anställde embets- och tienstemens lönevilkor af behovet högeligen påkallad; då vidare anslagen för de utgifter, polisverket hade att, jemte aflöningar, bestrida, i allmänhet visat sig otillräckliga, hvilket haft till följd, att Öfverståthållare-Embettet med den Embettet tillerkända rätt att använda öfverskott å en

titel till fyllnad i utgifterna å en annan, måst till betäckande af bristen anlita de besparingar, som genom vakanser inom poliskåren uppkommit, men dylika besparingar icke kunde påräknas, derest man lyckades uppbbringa kåren till dess fulla numerär; samt då slutligen fråga hos Öfverståthållare-Embete om vissa förändringar i poliskårens organisation, de der å utgiftsstaten kunde hafva inflytande, så lät Öfverståthållare-Embete, efter föregången fullständig granskning af verkets ekonomiska förhållanden under de senaste åren, utarbete förslag till ny inkomst- och utgiftsstat för polisverket för år 1876, hvilket förslag hufvudsakligen åsyftade:

förhöjning i aflöningen ej mindre för en del embets- och tjänstemän än ock för polispersonalen och verkets vaktbetjening; förändring i poliskårens organisation genom inrättandet af en ny polisafdelning, benämnd »Centralpolis», samt slutligen

sådan tillökning i anslagen för andra utgifter än aflöningar, att dessa anslag kunde blifva för sitt ändamål tillräckliga, och verket följaktligen icke vidare behöfva för bestridande af en del af dessa utgifter vara hänvisadt till besparingar genom vakanser;

och utvisade den föreslagna staten en förhöjning af 73,260 kronor i det anslag, staden för år 1875 lemnade till polisväsendet, hvadan hela det belopp, som i förenämnda hänseende för år 1876 af kommunen äskades, uppgick till sammanlagdt 467,975 kronor.

Det af Öfverståthållare-Embete sålunda uppgjorda förslag till stat blef af Stadsfullmäktige den 1 Oktober 1875 med några mindre förändringar i afseende å de i förslaget upptagne anslagsrubriker godkändt, dock under nedannämnda vilkor:

att de besparingar, som kunde uppstå å samtliga anslagen med undantag af anslaget till »beklädnad» och »beväring», skulle återbäras till stadskassan;

att den polistjenstgöring, som då bestreds af militärkompaniet, skulle helt och hållet öfvertagas af polispersonalen; samt

att det från Drättselnämndens tredje afdelning till två poliskommissarier utgående arvode af 400 kronor för kontroll öfver gatulyshållningen skulle indragas och detta uppdrag betraktas såsom ett polisens tjensteåliggande;

hvaremot polisverket befriades från den pensionering af befälet vid forna nattbevakningen, som sagda verk ditintills ålegat.

Öfverståthållare-Embete, som fann något hinder ej böra möta för godkännande af omförmälda vilkor, hemställde hos Eders Kungl. Maj:t om nådig fastställelse å merberörda förslag, deruti vidtagits de af Stadsfullmäktige begärda ändringar i afseende å anslagstitlarne; och blef sagda förslag den 19 Nov. sistlidet år af Eders Kungl. Maj:t stadfäst. Se vidstående tabell Litt. OO.

Den här ofvan omförmälda förändring i *poliskårens organisation* har såsom ofvan jemväl blifvit nämndt, bestått i bildande af en ny polisafdelning, benämnd »Centralpolisen», som utgöres af en föreståndare, 2 öfverkonstaplar och 16 konstaplar. Då den ordinarie distriktpolisens numerär, äfven under antagande att kåren varit fulltalig och i allo tjänstbar, beräknats allenast med hänsyn till patrulleringstjenstens upprätthållande och följaktligen icke utgjorts af större styrka, än som oundgängligen erfordrats för patrulleringsliniernas besättande, men dess verksamhet, sådant oaktadt, måst tagas i anspråk för många andra ändamål, såsom vaktgöring vid teatrar, allmänna förlusteställen, vid ångbåtars ankomst och afgång, eller i allmänhet vid

sådana tillfällen, då en större mängd människor kunnat förmodas tillkomma, vid kruttransporter samt lossning och lastning af eldfarliga oljor, vid vissa slag af kronotransporter, för biträde vid mantalsskrifningar och brandsyner samt under sommarmånaderna för särskild bevakning å Djurgården alla sön- och helgdags-eftermiddagar m. m., så har följden blifvit den, att patrulleringstjensten i allmänhet endast ofullständigt kunnat upprätthållas. Till förekommande af nu omförmälda olägenhet samt för att åvägbringa en närmare tillsyn öfver åkeriväsendet och andra sådana inrättningar, äfvensom öfver den patrullerande polispersonalens fullgörande af sina skyldigheter, har Öfverståthållare-Embete ansett nödigt bilda en särskild polisafdelning, hvilken, med afseende derå att den icke blifvit bunden vid något visst distrikt, benämnts »Centralpolis». Denna polisafdelning tillkommer:

1:o att bestrida den till patrulleringstjenstgöring ej hänförliga vakthållning, som, på sätt nu blifvit nämndt, måst af den patrullerande polispersonalen vid särskilda tillfällen fullgöras;

2:o att öfver åkeriväsendet, ångslupstrafiken, stadsbudsinsinrättningen och andra dermed jemförliga inrättningar utföra en speciel tillsyn; samt

3:o att biträda vid inspektionen öfver den patrullerande polispersonalen och tillsynen, att patrulleringen vederbörligen fullgöres, samt dymedelst utgöra en komplettering af den centralinspektion, som genom polisintendenten redan förefinnes;

Och som de åligganden, hvilka tillkomma Centralpolisen, i allmänhet äro af den viktiga och grannliga beskaffenhet, att denna afdelning måste i likhet med detektivpolisen utgöra en elittrupp inom poliskåren, samt dess tjenstgöring icke allenast innefattar staden i dess helhet utan ock berör hvarje viktigare gren af distriktpolisens verksamhet, har med centralpolisens bildande jemväl åsyftats att *dels* erhålla en lämplig instruktörsafdelning för extra konstaplarna, hvilka genom att i tjenstgöringen åtfölja och biträda centralpolisens personal kunna danas till skickliga polismän, *dels* ock bereda ökad tillgång på befälsämnen inom kåren, hvilket är synnerligen behöfligt, enär detektiva polisafdelningen, derifrån kårens befäl hitintills nästan uteslutande rekryterats, ej har nog hög numerär, för att man städse, då behöfvot kräfvor, skall kunna inom densamma påräkna personer, fullt mogna för öfvertagande af befälsplats.

I sammanhang med inrättande af centralpolisen och för att erhålla medel för dess organiserande, utan att stadskassan derför behöfde betungas med några särskilda utgifter, har extra poliskårens antal blifvit nedsatt från 90 till 40 eller den numerär, bemälda afdelning af poliskåren under de senaste åren faktiskt innehåft; och har Öfverståthållare-Embete desto heldre ansett sig kunna vidtaga denna åtgärd, som genom centralpolisens inrättande och den ökade tjenstgöringsskyldighet, hvilken, till följd af förbättrade aflöningsförmåner, kunnat de extra konstaplarna åläggas, någon minskning icke uppkommit i produkten af det arbete, extra konstapelkåren, beräknad till sitt fulla antal af 90 man, kunnat under förut varande förhållanden lemna.

Den 28 April 1874 tillsatte Öfverståthållare-Embete en komité med uppdrag att utarbete förslag och instruktion i fråga om organiserandet af en särskild afdelning af poliskåren, som uteslutande skulle egna tid och tillsyn åt hvad, som med den allmänna sundheten egde gemenskap; och har från komitén inkommit förslag till reglemente rörande sundhetsinspektionen

samt instruktion för sundhetspolisen i Stockholm. Då emellertid efter nedsättande af omförmälda komité blifvit af Eders Kungl. Maj:ts utfärdad helsovårdsstadga för riket samt Öfverståthållare-Embete ansett för hufvudstaden af vigt, att de deruti meddelade föreskrifter om helsovårdsnämnder, deras bildande och verksamhet,

hvilka föreskrifter tills vidare ej äro gällande för Stockholm, måtte vinna tillämplighet jemväl för hufvudstaden och derom hos Eders Kungl. Maj:ts gjort hemställda, har frågan om inrättande af en särskild sundhetspolis här i staden synt sig Öfverståthållare-Embete böra hvila i afvaktan å Eders Kungl. Maj:ts nådiga

Tab. Litt. 00.

Utgifts- och inkomststat för polisverket i Stockholm.

Utgiftsstat.	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.		Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
a) Löner*), arvoden och dylikt:					Tre öfverkonstaplar, hvar och en:				
En polismästare:					lön	1,000:—			
lön	5,600:—				tjenstgöringspenningar	800:—			
tjenstgöringspenningar	1,400:—	7,000			beklädnadsersättning	150:—			
tillfälligt tillägg		1,000		8,000		1,950:—	5,850		
En polisdomare:					Två öfverkonstaplar, hvar och en:				
lön	4,800:—				lön	900:—			
tjenstgöringspenningar	1,200:—			6,000	tjenstgöringspenningar	700:—			
En polisintendent:					beklädnadsersättning	150:—			
lön	3,600:—					1,750:—	3,500		
tjenstgöringspenningar	900:—	4,500			Fem konstaplar, hvar och en:				
tillfälligt tillägg		1,000		5,500	lön	800:—			
En sekreterare:					tjenstgöringspenningar	600:—			
lön	1,920:—				beklädnadsersättning	120:—			
tjenstgöringspenningar	480:—	2,400				1,520:—	7,600		
En registrator:					Femton konstaplar, hvar och en:				
lön	1,920:—				lön	700:—			
tjenstgöringspenningar	480:—	2,400			tjenstgöringspenningar	500:—			
Fyra notarier:					beklädnadsersättning	120:—			
lön efter 1,920 kronor	7,680:—					1,320:—	19,800		
tjenstgöringspenningar efter 480 kronor	1,920:—	9,600			Sex konstaplar, hvar och en:				
Två kanslisters:					lön	650:—			
lön efter 1,920 kronor	3,840:—				tjenstgöringspenningar	450:—			
tjenstgöringspenningar	960:—	4,800			beklädnadsersättning	120:—			
Två kanslisters:						1,220:—	7,320		48,970
lön efter 1,600 kronor	3,200:—								
tjenstgöringspenningar efter 400 kronor	800:—	4,000			Prostitutionspolisen.				
En kanslist:					En föreståndare***):				
lön	1,200:—				arvode	400:—			
tjenstgöringspenningar	300:—	1,500			En öfverkonstapel:				
En magasinförvaltare:					lön	1,000:—			
lön	1,600:—				tjenstgöringspenningar	800:—			
tjenstgöringspenningar	400:—	2,000		26,700	beklädnadsersättning	150:—			
						1,950:—	1,950		
Detektivpolisen.					Fyra konstaplar, hvar och en:				
En kommissarie (föreståndare**):					lön	700:—			
lön	2,500:—				tjenstgöringspenningar	500:—			
tjenstgöringspenningar	500:—				beklädnadsersättning	120:—			
arvode	400:—	3,400				1,320:—	5,280		7,630
En kommissarie:									
lön	1,000:—				Centralpolisen.				
tjenstgöringspenningar	500:—	1,500			En föreståndare***):				
					arvode	400:—			
					En öfverkonstapel:				
					lön	1,000:—			
					tjenstgöringspenningar	800:—			
						1,800:—	1,800		

*) Afönings fördelning i lön och tjenstgöringspenningar gäller endast de tjenstemän, som erhålla förhöjda aföningsförmåner utöfver 1875 års stat.

**) Föreståndaren åtnjuter tillika lön såsom stadsfiskal och afstår därför 1,500 kronor af sin kommissarielön åt den andre detektivkommissarien.

***) Åtnjuter tillika lön såsom distriktskommissarie.

fällen, då en större folkmängd varit å allmänna platser samlad, i ridning kunnige konstaplar beordrats tienstgöra till häst; och som denna åtgärd visat sig särdeles ändamålsenlig samt den ökade trafiken och rörelsen här i staden jemte svårigheten för att ej säga omöjligheten, att på ett tillfredsställande sätt medelst gående patruller besörja polisbevakningen i stadens alltmer bebyggde och befolkade yttre delar med der befintliga vidsträckt bevakningslinier, göra synnerligen önskvärdt, att en beriden polisafdelning kommer till stånd, är hos Öfverståthållare-Embete under utarbetande förslag till organiserandet af en sådan afdelning af poliskåren.

Efter den tid, senast afgifna femårsberättelse omfattar, har *nattbevakningen* i hufvudstaden fortfarande under Öfverståthållare-Embete omedelbara tillsyn bestridts af stadens polis med biträde af posteringar och patruller från hufvudstadens garnison. I detta afseende har dock under de sistförflutna fem åren timat den förändring, att, enligt Eders Kungl. Maj:ts nådiga skrivelse den 5 Juni 1874, den kommendering för nattbevakningstjenst å Djurgården, som ditintills under tiden från den 15 Maj till den 15 Oktober bestridts af flottans härvarande station, upphört, samt att de 3:ne från lifgardet till häst till staden inom broarne och malmarne hvarje natt utgående beridne patruller blifvit indragne, hvaremot alltsedan slutet af år 1875, på grund af öfverkommendantens ordres, en patrull af 2 beridne man från sistbemälda regemente besörjt och fortfarande besörjer nattbevakningen å den del af Djurgården, som sträcker sig från Blåporten förbi Framnäs, Sirishof, Bellmansro och vidare öfver Djurgårdsslätten åter till Blåporten.

Sedan Stockholms Stadsfullmäktige nästlidet år, under förut-sättning att *stadens militärkompani* skulle komma att upphöra, beslutat inrätta en särskild brandkår och dertill anvisat nödiga medel att utgå från och med innevarande år, anhöll Drätsel-nämnden, att Öfverståthållare-Embete ville hos Eders Kungl. Maj:ts göra und. framställning om kompaniets upplösning. I anledning häraf och då kompaniets åligganden, som bestodo i skyldighet att biträda vid eldsläckning och bestrida polistjenstgöring samt att besörja bevakning och forsling af manliga fångar, icke syntes lägga hinder i vägen för kompaniets upplösning, enär dess befattning med eldsläckningen, såsom nu är nämndt, vore afsedd att från och med år 1876 öfvertagas af en särskild brandkår, och då medel blifvit af Stadsfullmäktige anvisade för en sådan utvidgning af polispersonalen, att denna sattes i tillfälle fullgöra jemväl den militärkompaniet åliggande polistjenstgöring, samt, i händelse Stadsfullmäktige lemnade medel till nödig förstärkning af vaktpersonalen vid stadens fängelse, kompaniets bestyr med fångbevakning och fångforsling kunde på ett tillfredsställande sätt af nämnda personal verkställas, anhöll Öfverståthållare-Embete, som af uppgifna orsaker fann tiden för kompaniets upplösning synnerligen lämplig, i und. skrivelse den 1 Nov. 1875, att Eders Kungl. Maj:ts måtte tackas förklara, att, derest Stadsfullmäktige ställde till Öfverståthållare-Embete förfogande erforderliga medel för besörjande af den fångbevakning och fångforsling, som militärkompaniet ålåge, sagda kompani måtte få upplösas, så snart sådant lagligen kunde ske; och blef denna framställning af Eders Kungl. Maj:ts bifallen den 12 i nyssnämnda Nov. månad. Sedan en del af manskapet, till följd af myteri inom kompaniet nästl. års höst, blifvit afskedadt, flere erhållit anställning vid den nya brandkåren samt ka-

pitulationstiden för åtskillige under året tilländagått, kvarstå vid kompaniet, som bestod af 105 man, för närvarande endast 30 man, hvilka under de närmaste åren uttjena sin kapitulationstid och tillsvidare, intilldess bevakningen vid stadens ransakningsfängelse blifvit slutligen ordnad, biträda med fångforsling och fångbevakning.

Från polispersonalens *pensionsinrättning*, för hvilken reglemente blef af Eders Kungl. Maj:ts fastställt den 2 Febr. 1854, utgingo vid 1875 års slut ordinarie pensioner till belopp af 200 kronor samt extra pensioner å tillsammans 1,754 kr. 17 öre; och utgjorde pensionsinrättningens behållning, som vid slutet af år 1870 var 218,613 kronor 56 öre, vid 1875 års slut 492,204 kronor 26 öre. Genom gåfva af enskild person blef under år 1875 bildad en *enke- och pupillkassa för hufvudstadens polispersonal*, hvilken kassa vid 1875 års slut utvisade en behållning af 1,058 kronor 19 öre.

Uti senaste femårsberättelsen omförmäldes, hurusom såväl det förslag till ordnande af hufvudstadens *brandväsende*, som år 1866 afgifvits af en utaf Stadsfullmäktige på Öfverståthållare-Embete framställning nedsatt komité, som ock det af beredningsutskottets delegerade år 1870 i berörda hänseende afgifna förslag blifvit af fullmäktige förkastade, men att deremot på Stadsfullmäktiges åtgärd vore beroende ett af enskild person uppgjort förslag till brandväsendets ordnande. Då emellertid Öfverståthållare-Embete icke fick från Stadsfullmäktige mottaga någon framställning i detta ämne, men behofvet af en mer ändamålsenlig och tidsenlig organisation af eldsläckningsväsendet i hufvudstaden gjorde sig alltmera kämbart, förordnade Öfverståthållare-Embete den 5 Nov. 1873 en komité med uppdrag att utarbeta och till Öfverståthållare-Embete afgifva förslag till omorganisation af eldsläckningsväsendet här i staden, hvarefter komiterade under nästpåföljande Januari månad inlemnade ett förslag, hvilket af Öfverståthållare-Embete godkändes och deretter för yttrandes afgifvande öfverlemnades till Stadsfullmäktige. Den 8 Maj samma år, 1874, utkom emellertid Eders Kungl. Maj:ts nådiga brandstadga för rikets städer; och blef, i enlighet med de deruti meddelade bestämmelser och sedan på Stadsfullmäktiges framställning Stockholms stads brandförsäkringskontor och direktionen för Stockholms stads brandstodsbolag till försäkring af lösegendom förklarar sig vilja till omorganisation af hufvudstadens brandväsende under vissa vilkor bidraga, brandförsäkringskontoret tillsvidare med 30,000 kronor årligen och brandstodsbolaget med 10,000 kronor att årligen utgå under fem år, af Stadsfullmäktige den 1 Oktober 1875 för hufvudstaden antagen ny brandordning, hvilken af Öfverståthållare-Embete fastställdes den 30 i samma månad.

Enligt densamma är hufvudstadens brandväsende organiseradt efter hufvudsakligen följande grunder:

för elds dämpande under vanliga förhållanden och räddningsarbetets verkställande finnes en särskild på militäriskt sätt ordnad, under eget befäl ställd och för ändamålet öfvad kår af minst 100 man utom nödigt befäl, som af Drätsel-nämnden antages, hvilken kår skall fördelas å sju i olika delar af staden belägna brandstationer och i allmänhet begagna hästar vid utryckning;

såsom reserv är att påräkna i utomordentliga fall för servering af de i kasernerna och militärvakterna förlagda sprutor, om hvilka här nedan vidare förmåles, manskap med underbefäl

jemte hästar från hufvudstadens garnison, till det antal, som af vederbörande militära myndigheter bestämmes; hvarjemte det åligger brandchefen träffa aftal med enskilda personer om framförande af nedan omnämnde 20 reservsprutverk samt genom öfverenskommelse med personer, de der hafva större arbetsstyrka till sitt förfogande, så bereda, att vid förefallande behof må kunna påräknas större eller mindre del af denna arbetsstyrka att tillgå såsom reservmanskap; skolande militärmanskapet utrycka på polismyndighetens reqvition och det öfriga manskapet inställa sig vid särskild tillsägelse af brandchefen så ock omedelbart efter klämtsignal;

den egentliga brandkåren skall vara försedd med minst följande släcknings- och räddningsredskap af ändamålslik beskaffenhet: 1 ångspruta, 5 större och 7 mindre slangsprutor, 20 pyttssprutor, 2 större och 5 mindre slangvagnar, 10,000 fot tryck- och ledningsslangar, 200 fot sugslangar, 400 fot förlängningsstegar, 14 stycken hakstegar, 14 springsegel, 7 lifräddningsbälten, 7 räddningssäcker, 1,000 fot räddningslinor samt de för denna redskaps användande nödiga verktyg och mindre persedlar, hvarjemte staden skall hålla vid hvar och en af de regementskaserner, från hvilka biträde vid eldsvåda påräknas, minst en spruta af lämplig storlek och tjenlig modell, vid hvarje högvakt en sådan spruta eller en slangkärra med nödig utrustning, samt der-utöver i olika stadsdelar minst 20 sprutverk;

i regeln tillkännagifves eldsvåda ej vidare genom klämtning, utan skall för sådant ändamål finnas en brandtelegraf med ledningar till brandstationerna, de tre vaktkontoren i Katarina, Klara och Nikolai kyrktorn, der vakt förrättas af brandkårens manskap, polisvaktkontoren, regementskasernerna samt den tjenstemans bostad, som har närmaste inseende öfver stadens vattenledning, med nödigt antal å lämpliga ställen inrättade brandskåp, traktvis förbundna med brandstationerna; egande brandchefen att, när han med hänsyn till eldsvådas utsträckning eller andra omständigheter så finner nödigt, förordna om eldsvådas tillkännagifvande genom klämtning;

vid eldsvåda föres högsta befälet af brandchefen, som i första hand ansvarar därför, att brandväsendet är i öfverensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnad, fördelar personalen på brandstationerna, utfärdar instruktion för den dagliga tjenstgöringen med tillhörande vakt-hållning, öfningar m. m.

I öfverensstämmelse med föreskrifterna i Eders Kungl. Maj:ts nådiga brandstadga för rikets städer äro vidare i brandordningen meddelade nödiga bestämmelser rörande sotning, beredande af vattentillgång vid eldsvåda, förfarandet vid eldsvåda och brandsyn.

Det biträde, som, på sätt ofvan blifvit nämndt, från garnisonen kan vid tillfällen af eldsvåda påräknas såsom reserv, utgör 175 man utom underbefäl och korporaler; hvarjemte chefen för Sjöförsvars-Departementet gifvit tillkänna, att från flottans härvarande station vid eldsvådetillfällen i utomordentliga fall skall såsom reserv lemnas biträde af såväl handräckningsmanskap som eldsläckningsmateriel, så långt stationens tillgångar och om-tanken om dess egen säkerhet medgifva.

På Öfverståthållare-Embetets underdåniga hemställan har Eders Kungl. Maj:t genom nådig skrivelse den 22 Aug. 1871 förklarar, att den af Stockholms Handels- och Ekonomikollegium ditintills utöfvade befattning med hufvudstadens åkeriväsande

skulle upphöra och i stället öfvergå till Öfverståthållare-Embetet, som egde att icke allenast närmare bestämma arten och omfånget af åkarnes verksamhet, utan äfven stadga villkoren för behörighet att varda till åkare antagen, pröfva och afgöra ansökningar om rättighet till ifrågavarande yrkes utöfvande och, då anledning dertill förefunnes, skilja åkare från utöfvandet af berörda rättighet, äfvensom förordna om påföljd för den, som utan att vara dertill berättigad emot betalning betjenade allmänheten med sådana körslor och skjutsningar, hvilka det vore åkarne förbehållet att verkställa; och har åkeriväsandet här i hufvudstaden under de sista 5 åren vunnit en af behofvet högeligen påkallad och efter tidens fordringar lämpad organisation samt skärpta bestämmelser meddelats i afseende å kontrollen öfver åkarnes fullgörande af sina skyldigheter. Det nu gällande reglemente för åkarne är utfärdadt den 10 Maj 1875 och är samma dag ny åkaretaxa jemväl utfärdad. Dessutom hafva utfärdats under år 1873 hyrkusktaxa samt under år 1874 åkaretaxor för varuforsling och gästgifvareskjuts. Vid 1875 års slut funnos här i staden 127 åkare samt 15 hyrkuskar.

Med afseende å den utsträckning, ångslupstrafiken inom hufvudstadens farvatten under senare tiden vunnit samt då behofvet af särskilda ordningsföreskrifter i afseende å denna viktiga del af trafiken gjorde sig alltmer gällande, nedsatte Öfverståthållare-Embetet år 1872 en komité af erfarna och sakkunnige män med uppdrag att utarbета och till Öfverståthållare-Embetet inkomma med förslag till reglemente för ångslupstrafiken här i staden, och blef, sedan komiterade afgifvit ett sådant förslag, af Öfverståthållare-Embetet den 29 Mars 1873 utfärdadt reglemente för ångslupstrafiken i Stockholm. Enligt detta reglemente utöfvas närmaste tillsynen öfver sagda trafik af en utaf Öfverståthållare-Embetet förordnad inspektör, för hvilken instruktion blifvit af Öfverståthållare-Embetet utfärdad, och eger ingen att utan Öfverståthållare-Embetets tillstånd emot betalning betjena allmänheten med ångslup för persontrafik emellan särskilda delar af hufvudstaden eller emellan hufvudstaden och dess omgifningar; hvarjemte i reglementet finnas meddelade särskilda föreskrifter om de åligganden, som tillkomma dels den person, som af Öfverståthållare-Embetet erhållit tillstånd besörja dylik trafik, dels befälhafvare å ångslup, dels ock maskinist, polettförsäljare eller annan å ångslup i och för trafiken anställd person, jemte nödiga ansvarsbestämmelser.

Sedan Stockholms Stadsfullmäktige, jemlikt Eders Kungl. Maj:ts nådiga Kungörelse angående *skatt för hundar* den 12 Juli 1861, fattat beslut rörande den hundskatt, som för åren 1874, 1875 och 1876 bör i hufvudstaden utgöras, har Öfverståthållare-Embetet härom utfärdat kungörelse den 31 Juli 1873; hvarjemte, enligt föreskriften i Eders Kungl. Maj:ts nådiga förordning angående *vilkoren för försäljning, till förtäring på stället, af vin, maltdrycker och andra tillagade icke spirituösa drycker* den 18 Sept. 1874 samt med ledning af grunderna för berörda nådiga Förordning, blifvit af Öfverståthållare-Embetet den 25 Febr. 1875 utfärdad Kungörelse angående dels vilkoren för rättighet att i Stockholm, till förtäring på stället, försälja vin, maltdrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker, dels ock de ordningsstadganden, hvilka vid rörelse af nämnda beskaffenhet böra iakttagas. Vid slutet af år 1875 funnos i hufvudstaden 269 dylika rättigheter.

Derjemte hafva, utom här ofvan omförmälda *reglementen, taxor och kungörelser*, intill nästlidna års slut, efter vederbörandes hörande i de fall, då sådant bort iakttagas, blifvit af Öfverståthållare-Embetet utfärdade:

den 26 Maj 1871 Kungörelse ang. upplag af timmer och bjelkar å de till hufvudstadens hamnområde hörande vattendrag samt transport af dylikt virke å sagda vattendrag;

den 1 Aug. 1871 Broordning för sjöfarten vid jernvägsbroarna i Stockholm;

den 3 Juni 1873 Taxa för hamnlotsarne i Stockholm;

den 10 Juni 1873 Kungörelse om ansvar för oljud i allmänna teatrar salonger med flere dylika lokaler;

den 15 Juli 1873 Kungörelse om ordningsföreskrifter för begagnande af jernvägsspåren å Skeppsbron;

den 23 Sept. 1873 Kungörelse om ändring af 39 § i Öfverståthållare-Embetets kungörelse den 11 Jan. 1869 ang. särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm, hvilken § innefattar stadganden rörande budning för aträdesorenlighets bortförande;

den 17 Juni 1875 Kungörelse om förändrad lydelse af §§ 20 och 21 i Öfverståthållare-Embetets ofvannämnda kungörelse af den 11 Jan. 1869, hvilka §§ innehålla föreskrifter rörande läget af de lokaler, der utskänkning och minuterung af bränvin må ega rum, äfvensom rörande utskänkningslokalernas beskaffenhet;

den 16 Nov. 1875 Kungörelse om förändrad lydelse af 6 och 49 §§ i Öfverståthållare-Embetets merberörda kungörelse af den 11 Januari 1869, hvarigenom i förstnämnda § intagits ett stadgande om hvars och ens skyldighet att å gata vika för den utryckande eldsläckningsservisen och i 49 § intagits ansvarsbestämmelse för underlåtenhet härutinnan.

Då det i hufvudstaden nu brukliga förfaringssätt vid uppsamlande och förvarande af *gatu- och andra dylika orenlighetsämnen*, hvilka under vintermånaderna uppläggas å särskilda inom staden anvisade afstjelpningsplatser och under den varmare årstiden uppsamlas i afföringsprämar, förlagde vid vissa hamnplatser, enligt hvad förste stadsläkaren i afgifvet memorial vitsordat, medförde väsentliga olägenheter i sanitärt hänseende, enär från de sålunda hopsamlade orenlighetsämnena, sedan de öfvergått till förruttnelse, kringspredos osunda ångor, som lätt kunde befordra uppkomst och utbredning af infektiösa sjukdomar, samt Eders Kungl. Maj:ts nådiga Helsovårdsstadga i allt fall innefattar bestämdt förbud att inom stad eller under längre tid eller så, att derigenom orsakas men för sundhet och snygghet, samla och förvara så beskaffade orenlighetsämnen, som dem, hvarom nu är fråga, anmodade Öfverståthållare-Embetet i skrifvelse den 4 December nästl. år stadens Drätsel-nämnd att, så fort ske kunde, vidtaga lämpliga åtgärder, att gatu- och dylika orenlighetsämnen ej vidare behöfde i staden uppläggas, utan kunde utan dröjsmål, helst dagligen, derifrån bortföras till någon eller några utom staden belägna upplagsplatser; och har Drätsel-nämnden i skrifvelse gifvit Öfverståthållare-Embetet tillkänna, att Nämnden ville ofördröjligen vidtaga härtill erforderliga mått och steg samt i sådant afseende trädt i underhandling om förvärfvande af lämplig plats för dylika ämnens uppläggande i närheten af stationen Kungsängen vid Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernväg, dit förberörda orenlighetsämnen kunde dagligen bortföras medelst jernväg.

Sedan hos Öfverståthållare-Embetet fråga uppstått om anställande af en *handelskemist* för Stockholm med skyldighet att,

enligt en af Öfverståthållare-Embetet fastställd taxa, tillhandaga allmänheten med på kemiska undersökningar grundad utredning af varors beskaffenhet och värde, samt såväl föreståndaren för teknologiska institutet som Sundhetskollégium i afgifna utlåtanden förklarar sig anse för hufvudstaden gagneligt, att en dylik befattning kommer till stånd, hvarefter Stadsfullmäktige tillvidare anvisat ett årligt lyresbidrag af 600 kronor till befattningens innehafvare, har Öfverståthållare-Embetet, som ansett denne böra erhålla förordnande af Öfverståthållare-Embetet, utfärdat kungörelse rörande platsens besättande. Inom ansökningstidens utgång hafva 3:ne sökande sig anmält; men då taxan ej hunnit fullständigt utarbetas, har handelskemist för hufvudstaden ännu icke blifvit förordnad.

Genom nåd. Brefven den 4 Juli och den 17 Oktober 1873 blef, på Öfverståthållare-Embetets und. hemställan, förordnad, att *jordande af lik i allmänna grafvar* å Johannis och Katarina kyrkogårdar skulle upphöra, å förstnämnde kyrkogård den 1 Sept. och å Katarina kyrkogård den 1 Dec. sistberörda år, hvar emot vederbörande församlingar egde att för sådant ändamål anlita kyrkogården utom Norrtull, med vilkor att deltaga i de för sagde kyrkogårds underhåll och förskönande erforderliga kostnader; och då, hvad angår öfrige inom Stockholms stad befintliga kyrkogårdar, dylika bestämmelser förut blifvit af Eders Kungl. Maj:t meddelade, eger numera jordfästning i allmänna grafvar ej rum å någon af begravningsplatserna inom hufvudstaden; varande af Öfverståthållare-Embetet numera fastställd plan för nya kyrkogårdens utvidgning, hvarigenom densamma kan antagas för en längre tid lemna utrymme till jordande af döde från hufvudstadens alla församlingar.

Beträffande Öfverståthållare-Embetets hos Eders Kungl. Maj:t gjorda underd. hemställan om förbud mot *liks jordande i enskilda personer tillhörige grafvar* här i staden, har Öfverståthållare-Embetet, jemlikt Eders Kungl. Maj:ts nåd. befallning i skrifvelse den 27 Febr. 1874 och sedan samtliga territoriela församlingar ansett sig böra påkalla grafransakningar inom de respektive församlingarna, genom utfärdad kungörelse den 20 nästpåföljde Maj förelagt samtliga egare af sådana grafvar, i hvilka jordande af lik enligt gällande föreskrifter då ännu finge ega rum att, inom sex månader efter det berörda kungörelse blifvit första gången i allmänna tidningarna införd, vid förlust af all vidare talan sina rättigheter till grafvarne inför vederbörande kyrkoråd behörigen styrka samt tillika uppgifva, huruvida de vore villiga utbyta grafvarne mot andra af samma omfång å allmänna kyrkogården utom Norrtull, derest sådana grafplatser blefve kostnadsfritt upplätne; hvarefter och sedan dylika uppgifter från kyrkoråden i hufvudstadens territoriela församlingar inkommit, samt förvaltningen öfver stadens begravningsplats utom Norrtull öfver förenämnda fråga sig utlåt, handlingarna blifvit, för yttrandes afgifvande, öfverlemnade till Stockholms stads Drätsel-nämnd, på hvars åtgärd detta ärende för närvarande är beroende.

Frågan om *ordnad hamnpolis* samt *ny hamnordning för Stockholm*, hvarom förmåles i senaste femårsberättelsen, har numera fortskridit så vida, att Stadsfullmäktige vid sammanträde den 11 i denna månad för sin del antagit uppgjorda förslag till hamnordning samt till instruktion för hamnkaptenen, hamnfogden och hamnlotsarne; hvarjemte på Stadsfullmäktiges pröfning för

närvarande är beroende förslag till ny taxa å anmälningssedlar för fartyg i Stockholms hamn.

Med afseende derå, att genom *spårvägars* anläggande här i hufvudstaden väsentliga fördelar obestriddigen skulle stadens befolkning i flere afseenden tillskyndas och särskildt deruti, att de i stadens utkanter belägna, nu obebyggda vidsträckta tomtplatser blefve lättare tillgängliga och derigenom mera än hittills användbara för bostäders uppföra, hvilket tvifvelsutan skulle i ej ringa mån bidraga till afhjelpande af den bostadsbrist, som råder i hufvudstaden, uppdrog Öfverståthållare-Embete den 30 Sept. sistl. år åt en komité att inkomma med *dels* fullständig plan för *spårvägars* anläggande här i staden, så beskaffad, att den kunde bringas till utförande successive eller i den mån derför lämpliga platser blifva tillgängliga, *dels* kostnadsförslag, upptagande kostnaden särskildt för hvarje hufvudlinie. Sedan komitén afgifvit en sådan plan, enligt hvilken *spårvägs*linierna indelats i två system, *det primära*, omfattande stadens reglerade och mera bebyggda delar jemte Djurgården, och *det sekundära*, hvilket omfattar stadens yttre, mindre bebyggda delar tillika med dess närmaste omgifningar, bildade sig, i ändamål att bringa denna plan till utförande, ett aktiebolag benämndt Stockholms nya *spårvägs*aktiebolag, för hvilket Eders Kungl. Maj:t den 12 sistl. April fastställt bolagsordning. Genom beslut den 10 sistl. Juli hafva Stadsfullmäktige medgifvit bolaget att få på vissa vilkor anlägga och trafikera *spårvägar* här i staden, hvilket fullmäktiges beslut blifvit Eders Kungl. Maj:ts nådiga pröfning underställt.

Under erinran hurusom ett af de hufvudsakligaste medel, hvarigenom polismyndigheterna kunde träda med hvarandra i förbindelse för undfående af handräkning eller inhemtande af nödiga upplysningar, utgjordes af de i länskungörelserna intagna allmänna efterlysningar, sökte Öfverståthållare-Embete i und. skrifvelse den 27 Febr. 1875 ådagalägga, att genom sagda kungörelser icke längre kunde ernås den enhet och sammanslutning mellan de särskilda polismyndigheterna eller den snabbhet vid *polisunderrättelser* meddelande jemte lätthet att från inlupna dylika underrättelser kunna vid förefallande behof hemta för tillfället nödiga upplysningar, som vore af behofvet påkallad för brottslingars upptäckande och skyndsamma efterspanande; och afgaf Öfverståthållare-Embete på grund häraf och för afhjelpande af ofvan anmärkta olägenhet ett detaljeradt förslag, som gick derpå ut, att polisunderrättelser af större vikt och betydelse skulle tid efter annan från hela landet samlas å ett håll och der i fortlöpande nummerföljd befordras till trycket samt sedermera så skyndsamt som möjligt spridas till alla polismyndigheter i riket; hvarjemte Öfverståthållare-Embete, som ansåg, att redaktionsbestyret lämpligast kunde ombesörjas i Stockholm under inseende af dervarande polisstyrelse, genom hvars försorg polisunderrättelserna skulle utdelas och med första efter tryckningens fullbordan afgående post öfversändas till vederbörande myndigheter i landsorten, hos Eders Kungl. Maj:t anhöll, att, då den föreslagna åtgärden icke afsåge fördelar, hvilka utslutande tillkomme någon viss ort, utan kunde antagas blifva till gagn för hela landet samt kostnaden följaktligen borde drabba staten, Eders Kungl. Maj:t täcktes för ofvan angifna ändamål af allmänna medel i nåder anvisa ett årligt belopp af 6,000 kronor äfvensom lemna Eders Kungl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande samt Fångvårdsstyrelsen nödiga föreskrifter,

hvarigenom de för polisunderrättelserna utgifvande erforderliga meddelanden måtte komma Stockholms polismyndighet tillhanda.

Sedan Eders Kungl. Maj:ts Befallningshafvande och Fångvårdsstyrelsen afgifvit underd. utlåtanden öfver förevarande framställning, har Öfverståthållare-Embete lemnats tillfälle inkomma med vidare underd. yttrande i denna fråga, som för närvarande är på Eders Kungl. Maj:ts nåd. pröfning beroende.

Beträffande *bränvinsbrännerin* och destilleringsverk och den kvantitet bränvin, som vid de förra tillverkats, samt af dem erlagd tillverkningsafgift lemnas upplysning i nedanstående tabell:

	Bränvinsbrännerin.			Destilleringsverk.
	Antal.	Bränvinstillverkningsbelopp i kannor.	Erlagd tillverkningsafgift. Kronor.	Antal.
År 1871	2	135,741	106,030	51
» 1872	2	170,819	145,895	52
» 1873	2	219,739	187,682	79
» 1874	2	264,602	211,681	92
» 1875	2	286,148	228,918	72

I fråga om *bränvinsförsäljningen* får Öfverståthållare-Embete i underdånighet åberopa nedan intagna, på uppgifter från stadens Handels- och Ekonomikollegium grundade, genom kommunalförvaltningens försorg sammanfattade tab. Litt. PP.

Under försäljningsåret 1875—1876 erlades:
 från 30 minuteringsställen för 108,532 kannor 27,133: —,
 från 274 utskänkningsrättigheter, gällande hela året, för 1,285,946 kannor 514,378: 40,
 och för 92 d:o gällande endast viss del af året för 60,690 d:o 24,276: —, 538,654: 40,
 tillsammans kronor 565,787: 40.

De debiterade bränvinsafgifterna utgjorde kalenderåret 1875 tillsammans 495,331: 12.
 Om härifrån afdrages uppbörds-kostnaden 6,204: 72,
 restitutioner 966: 67,
 ersättning för inlösta rättigheter 19,140: 83,
 samt obetalda afgifter för året 1,675: 82, 27,988: 04,
 utgör årets behållning kronor 467,343: 08.

Angående hufvudstadens *undervisningsanstalter* och dessas tillstånd vid 1875 års utgång lemnas följande redogörelse, hvilken, till beredande af lättad öfversigt, blifvit uppställd i tabellform under särskilda titlar; tabb. Litt. QQ, RR och SS.

Då, enligt hvad uti de åren 1866 och 1871 afgifna femårsberättelser iakttagits, sammanträngd redogörelse för de *kommunala förvaltningsmyndigheternas* verksamhet lemnats under denna afdelning af berättelsen, intagas här följande från stadens Drättsel-nämnds tre afdelningar samt från Sundhets- och Fattigvårds-nämnderna inkomna meddelanden.

Stadens af *Drättsel-nämndens första afdelning* förvaltade kassas skuld utgjorde vid 1871 års början 8,688,534 kronor 67 öre och vid 1875 års slut 9,250,866 kronor 3 öre; hvaremot tillgångarna voro vid 1871 års början 8,406,234 kronor 9 öre och vid femårsperiodens slut 10,415,183 kronor 68 öre.

Den räntebärande skulden vid 1871 års början utgjorde:

Enligt obligationer med 4½ % ränta och utan uppsägningsrätt å långfivarens sida	154,250: —
D:o med 5 % ränta och d:o	46,000: —
D:o med 5 % ränta och ömsesidig uppsägningsrätt	120,500: —
D:o med 5 % ränta och bestämd förfallotid	548,000: —
Till Kungl. Statskontoret å 3 %, hvaraf återstodo	254,001: 29.
Enligt obligationer, amorteringslån å 7,000,000 kr. å 5 %, hvaraf återstodo	6,588,900: —
S. k. extra jernvägsmedel med 5½ % ränta	40,345: 57.
Premielån å fastigheter, brandförsäkrade i stadens brandförsäkringskontor, å 4 %	37,287: 50.
G. d'Anastasys fond för värnlösa flickor, å 6 %	50,612: 53.
	7,839,896: 89.

Kassans fordringar deremot voro:

Hos skånska hypoteksföreningen, mot 5 % ränta	180,000: —
» Stora Kopparbergs bergslag, mot d:o	200: —
» Mälareprovinsernas hypoteksförening, mot 4 % ränta	9,100: —
» Jernkontoret, mot 5 % ränta	200,000: —
» Stockholms enskilda bank, mot d:o	100,000: —
» Skandinaviska Kreditaktiebolaget, mot d:o	300,000: —
» Mälareprovinsernas enskilda bank, mot d:o	180,000: —
» Kristinehamns enskilda bank, mot d:o	150,000: —
» Allmänna hypoteksbanken, mot 5 % ränta, å 11,400 kr., inköpte för	10,801: 50.
» C. G. Cervin, dels mot 5 % och dels mot 4½ %	647,000: —
» Direktionen öfver Danviks hospital, mot 5 % ränta	15,000: —
» C. Knylenstjerna, dels mot 5 %, dels mot 4½ % ränta	58,000: —
Återstod af lån till G. O. Bäckström för gästgiveriet å Södermalm, mot 4½ % ränta	5,819: 04.
Hos pantlåneinrättningen, mot 6 % ränta	952,869: 26.
Inköpta amorteringsobligationer med 5 % ränta	34,900: —
	2,843,689: 80.

Vid 1875 års slut var kassans räntebärande skuld:

Enligt obligationer med 4½ % ränta och utan rätt till uppsägning å långfivarens sida	154,250: —
» obligationer med 5 % ränta och d:o	46,000: —
» d:o med 5 % ränta och ömsesidig uppsägningsrätt	110,500: —
» d:o med 5 % ränta, amorteringslån, hvaraf återstodo	5,871,300: —
» d:o med 5 % ränta och bestämd förfallotid	1,135,000: —
Till Kungl. Statskontoret, å 3 %, amorteringslån, hvaraf återstå	175,001: 55.
» stadens brandförsäkringskontor, amorteringslån med 4 % ränta, återstod	45,400: —
» d:o premielån å fastigheter, med 4 % ränta	36,925: —
» enskilda personer mot 5½ % till 6 % ränta och ömsesidig uppsägningsrätt	33,200: —
G. d'Anastasys fond för värnlösa flickor å 5 %	66,785: 47.
Till allmänna barnhusinrättningen mot 5 % ränta	150,000: —
	7,824,362: 02.

Fordringar åter voro:

Hos Mälareprovinsernas hypoteksförening mot 4 % ränta	9,100: —
» G. O. Bäckström, mot 4½ % ränta, återstod	2,875: 01.
» Skand. kreditaktiebolaget, dels mot 3 % och dels mot 5 %	470,268: 56.
» C. G. Cervin, mot 5 % ränta	173,500: —
» Riksgäldskontoret mot 5 % ränta å 16,000 kr., inköpte för	15,960: —
» Allmänna hypoteksbanken, mot 5 % ränta å 23,900 kr., inköpte för	23,780: 50.
» Jernkontoret, mot 5 % ränta	6,000: —
» Stora Kopparbergs bergslag, mot d:o	200: —
» J. Andersson, mot d:o	37,790: —
» P. D. Pettersson, mot d:o	35,650: —
» Stockholm—Vesterås—Bergslagens jernvägsbolag, mot d:o	100,000: —

Tab. Litt. PP. Utskänknings- och minuteringsstälernas fördelning inom hufvudstaden vid början af försäljnings-åren den 1 Oktober 1871—den 1 Oktober 1876. a)

	Utskänkningsställen.																			Minuteringsställen.					
	Med burskap.					Äldre, utan burskap.					Å auktion inropade.					Summa.				1871—1872.	1872—1873.	1873—1874.	1874—1875.	1875—1876.	
	1871—1872.	1872—1873.	1873—1874.	1874—1875.	1875—1876.	1871—1872.	1872—1873.	1873—1874.	1874—1875.	1875—1876.	1871—1872.	1872—1873.	1873—1874.	1874—1875.	1875—1876.	1871—1872.	1872—1873.	1873—1874.	1874—1875.						1875—1876.
Norrmalm	39	36	35	30	31	40	40	40	35	34	54	57	56	52	46	133	133	131	117	111	16	13	14	12	12
Ladugårdalandet	7	6	5	9	6	16	15	9	6	5	10	11	15	17	18	33	32	29	32	29	1	1	2	2	1
Kungsholmen	—	—	—	—	1	3	2	3	2	2	6	5	6	5	5	9	7	9	7	8	—	—	—	—	—
Staden inom broarne	23	23	21	20	24	16	14	12	12	13	17	18	18	15	56	55	51	50	52	10	11	10	10	11	11
Södermalm	19	23	23	22	16	23	21	18	17	14	35	35	37	36	31	77	79	78	75	61	8	9	8	7	6
Djurgårdsstaden	1	—	—	—	—	2	2	2	2	2	2	4	4	3	5	6	6	6	5	—	—	—	—	—	—
Utan uppgift	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Djurgårdens f. d. landsdel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9	9	9	8	8	—	—	—	—	—
Summa	89	88	84	81	78	100	94	84	74	70	133	139	146	140	126	322	321	314	295	274	35	34	34	31	30

a) Från och med Februari månad 1875 till slutet af försäljningsåret utöfvades från tullnederlag i staden inom broarna en mindre partihandel med brännvin.
 b) Deraf en som inropades den 27 Februari 1875 att gälla till den 1 Oktober 1875.

Hos A. Kjellberg, mot 5 % ränta	25,000: —
» Drätselnämndens 3:dje afdelning, förskott till vattenledningen, å 5 % ränta	1,814,856: 75.
» pantlänearättningen, mot 6 % ränta	697,869: 26.
» Upsala - Margrethills jernvägsaktiebolag, mot 6 % ränta	180,000: — 3,592,850: 08.

Härtill komma åtskilliga stadens tjänstemäns innestående begrafningshjälpmedel, som vid 1875 års slut utgjorde 19,563 kr. 25 öre, och hvarå erlagges ränta efter 5 %.

Enligt 1875 års hufvudbok uppgå de under Drätselnämndens 1:sta afdelnings förvaltning varande fastigheter till ett värde af 4,322,053 kr. 82 öre.

Under ifrågavarande 5-års period äro inköpta följande fastigheter, nemligen:

år 1871: ett jordstykke i qv. Barnhuskällaren	Kronor. 3,683: —
år 1872: en del af tomterna N:ris 5 & 6 i qv. Sandören	1,015: 50.
mark för utvidgning af begrafningsplatsen utom Norrtull	73,178: —
egendomen N:o 3 i qv. Fyrfotan mindre	33,554: —

tomten N:o 4 i qv. Traktören	15,000: —
egendomen N:o 3 i qv. Sköldpaddan	72,500: —
egendomen N:o 1 i qv. Fyrfotan större	33,000: —
egendomen N:ris 3 & 4 i qv. Vedbäaren	11,000: —
egendomen N:ris 9 & 10, qv. Grindsbruk	6,000: —
tomten N:o 11, qv. Kronoberg	597: 24.
en del af tomten N:o 1, qv. Barnhuskällaren	300,000: —

år 1873:

egendomen N:o 5, qv. Rudan mindre	5,771: 54.
en del af tomten N:o 11, qv. Blasieholmen	810: —
egendomen N:ris 6 & 7, qv. Tobakspinnaren	990: 88.
do N:o 9, qv. Söpsjudaren	2,709: 54.
do N:o 4, qv. Fyrfotan större	68,000: —
do N:ris 3, 4 & 5, qv. Ufven mindre	10,284: 11.
en del af tomten N:o 1, qv. Sköldpaddan	21,514: 75.
en stugubyggnad å lägenheten Hagalund	500: —
egendomen N:ris 3 & 4, qv. Vintervägen större	4,095: 85.

Tab. Litt. QQ.

Undervisningsanstalter.

1. Elementarläroverk.

Klasser.	Lärare vid 1875 års slut.		Lärjungar.					Lönebelopp vid 1875 års slut.		Inkomster under de 5 åren.		Utgifter under de 5 åren.				
	Ordinarie.	Extra ordinarie.	Inskrivne under de 5 åren.	Afgångne under de 5 åren.	Antal vid 1875 års slut.			Kronor.		Kronor.		Kronor.				
					Gemensamma klasser.	Latiniteten.	Realiteten.	Ordinarie lärare.	Extra ordinarie lärare.	Af lärjungarne.	Af räntebärande fonder m. m.					
<i>Lydande under Kungl. Direktionen öfver Stockholms stads undervisningsverk.</i>																
Högre Elementarläroverket (f. d. Stockholms Gymnasium) ¹⁾	4	10	16	397	343	—	179	61	33,200	17,500	30,012	—	16,904	62	33,601	74
Lägre Elementarläroverket i Storkyrkoförsamlingen	2	1	2	74	71	2	—	—	3,250	1,450	809	—	1,691	64	2,651	36
» » i Klara församling	5	8	2	283	263	133	31	49	20,500	2,500	14,566	—	675	11	17,250	67
» » i Jakobs o. Johannis församling	5	8	5	296	282	186	10	15	17,950	5,450	19,929	—	2,029	74	21,450	22
» » i Maria »	5	8	4	309	243	218	9	13	18,450	5,400	12,734	—	2,563	70	15,340	26
» » i Katarina »	5	7	10	409	419	188	43	60	16,700	12,100	21,358	25	2,438	84	28,636	90
» » i Ladugårdslands »	5	9	6	427	226	199	73	44	15,950	6,050	19,431	—	678	68	14,556	26
» » i Adolf Fredriks » ²⁾	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Lydande under särskild Direktion.</i>																
Nya Elementarskolan i Stockholm (fullständigt högre Elementarläroverk ³⁾	7	22	4	257	260	204	39	46	55,500	4,300	60,975	—	5,538	46	60,514	47
Stockholms Ateneum ⁴⁾	10	25	—	339	188	166	52	32	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	48	98	49	2,791	2,295	1,296	436	320	181,500	54,750	179,814	25	32,520	79	194,001	88

¹⁾ Lärjungarne i högre elementarläroverkets klasser, hvilka motsvara de fyra öfversta klasserna vid ett fullständigt läroverk, undervisas i 14 olika afdelningar, af hvilka 10 finnas å Ridderholmsafdelningens lokal och 4 å lokal, belägen å Södermalm. I beloppet af räntebärande fonder m. m. äro inräknade donationerna till fyra stipendiifonder, neml. Elmsblads 1,000 kr., Rabes 841 kr. 50 öre, Semisekularfonden 427 kr. och Wiréns fond 10,000 kr.

²⁾ Sedan kyrkoherden i församlingen, såsom läroverkets inspektor, i September månad 1872 hos Kungl. Direktionen öfver stadens undervisningsverk tillkännagifvit, att Adolf Fredriks församlings lägre elementarläroverk dämera icke egde någon lärjunge, beslöt Kungl. Direktionen, som fann att läroverkets verksamhet tills vidare upphört, att genom underdånig skrifvelse hos Kungl. Maj:t anmäla berörda förhållande. Läroverkets rektor — ende läraren derstädes — uppbar tills vidare sin lön på läroverkets stat.

³⁾ Af de extra ordinarie lärarne aflönas 1, skrifläraren, med 800 kr. årligen af skolans enskilda medel. Bland inkomsterna äro inräknade räntor å stipendiifonder och bland utgifterna de utbetalda stipendierna.

⁴⁾ Enskildt läroverk, grundadt år 1856 under namn af *förberedande nya elementarskolan* och år 1864 förenadt med ett annat dylikt, benämndt *enskilda nya elementarskolan*; utvidgad efter hand uppåt, tills detsamma vårterminen 1872 antagit formen af fullständigt elementarläroverk. Skolan består numera af 3 förberedande och 7 egentliga elementarklasser. Af de sistnämnda äro de fyra lägre fasta och ettåriga, de tre högre deremot öppna eller rörliga i enlighet med den vid Nya elementarskolan följda metod. Hvad ämnesföljden beträffar, är det egentligen språkundervisningens anordning, hvarigenom Stockholms Ateneum i någon väsentligare mån skiljer sig från de offentliga skolornas läroplan. Sedan tyskan, som inträder i första klassen, tvenne år varit det enda främmande språk, som ingår i undervisningen, inträder engelskan i tredje, franskan i fjerde och latinet i femte klassen, i hvilken de båda bildningslinierna skilja sig. Läroverket erhöi genom Kungl. Brevet den 12 April 1873 rättighet att anställa afgångsexamen till universitetet med lärjungar, hvilka under en tid af minst två år tillhört dess högsta klasser. Med Ateneum förenades eller uppgick deri den 1 September 1875 det redan år 1839 af enskild person inrättade *Stockholms Lyceum*, för hvilket numera upphörda läroverk kortfattad redogörelse intill 1870 års utgång igenfinnes pag. 22 i senast afgifna femårsberättelse.

egendomen N:o 1, qv. Sturen större	103,000: —
d:o N:o 2, qv. Killingen och N:ris 1 & 2, qv. Orm-träsket	60,000: —
d:o N:o 1, qv. Jungfrun	8,731: 48.
år 1874:	
egendomen N:ris 4 & 6, qv. Surbrunn	22,659: 83.
d:o N:o 17, qv. Hägerberget	817: 42.
d:o N:o 13, qv. Kronoberg	197: 14.
d:o N:o 73, qv. Justitia	5,628: 78.
en del af tomten N:o 10, qv. Laxen	709: 27.
egendomen N:ris 8 & 9, qv. Laxen	6,422: 27.
en del af tomten N:o 10, qv. Pilen	3,000: —
egendomen N:ris 4, 5, 8 & 9, qv. Haren mindre	13,857: 97.
d:o N:ris 8, 9, 10 & 11, qv. Mullvadsberget	2,400: —
del af tomten N:o 3, qv. Humlegården	30,270: —
egendomen N:o 11, qv. Gösen	12,000: —
tomten N:o 36, qv. Justitia	50: —
d:o N:o 7, qv. Kronoberg	2,208: 42.
egendomen N:o 36, qv. Blasieholmen	65,000: —
år 1875:	
egendomen N:ris 4 & 6, qv. Sandberget	7,567: 46.
d:o N:o 1, qv. Skinnarviksberget större	6,131: 34.
tomten N:o 42, qv. Röda berget	33,650: —
d:o N:o 13, qv. Harpan	5,634: 75.
d:o N:ris 7 & 8, qv. Jägaren	17,139: 32.
d:o N:o 3, qv. Ruddammen	28,404: 57.
d:o N:o 2, qv. Trehörningen	25,565: 59.
en del af tomten N:o 9, qv. Rudan större	5,000: —
samt en del af tomten N:o 3, qv. Traktören	7,000: —
Under samma tidrymd äro ur räkenskaperna afförde:	
år 1871 för nedrifne åbyggnader och tomter, utlagde till öppna platser	39,815: —
år 1872 värdet å en såld fastighet	5,814: 92.
år 1873 värdet af nedrifne åbyggnader och tomter, utlagde till öppna platser	93,696: 25.
år 1874 tomt, utlagd till öppen plats	30,270: —

och år 1875 för nedrifne åbyggnader och tomter, utlagde till öppna platser m. m. 38,617: 67.
 Under Drätselnämndens förvaltning stående fonder uppgingo vid 1875 års slut till:

Stockholms stads fastighetsfond	Kr. 671,985: 54.
December-fonden	» 107,716: 03.
Stockholms Högskolas grundfond	» 373,302: 90.
Stockholms Läroverks byggnadsfond	» 137,381: 53.
Oscar II:s och dess gemäls fond för värnlösa flickor	» 10,000: —

Dessutom förvaltar Drätselnämnden den af Konung Carl XIV Johan bildade understödsfond åt »pauvres honteux» 22,500 kr. samt Kronprinsessan Lovisas brudgäfvofond 15,000 kr. emot erläggande af 5 % årlig ränta derå.

Angående inkomster och utgifter återopas efterstående tab. litt. TT.

Drätselnämndens andra afdelnings inkomster och utgifter redovisas i tab. litt. UU.

Drätselnämndens tredje afdelning, som besörjer gatuläggning, lyshållning och vattenledning, har beträffande ny- och omläggning af gator och allmänna platser meddelat:

1871.

Drottninggatan, emellan Adolf Fredriks plan och Norrtullsgatan, har blifvit om- och nylagd med tuktad sten, undantagandes körbanan i Kungsbacken som makadamiserats. Mästersamuelsgatan, emellan Drottninggatan och Östra Beridarbangatan, nylades med tuktad sten. Stora Vattugatan, emellan Brunkebergstorg och Drottninggatan, försågs med gångbanor af tuktad sten inom kant- och ränsten och med makadamiserad körbana. Lilla Vattugatan bearbetades lika med den föregående. Fredsgatan, som 1866 försågs med körbana af asfalt emellan Drottninggatan och Akademigränden genom entreprenören Weylund,

Tab. Litt. RR.

Undervisningsanstalter.
2. Folkskolor.

	Lärares antal.	Läringarnes antal vid 1875 års slut.	Antal klasser eller stundningar.	Inkomster: Folkskolemedel för år 1875. Kronor.	Utgifter år 1875.			
					Lärares lönebelopp. Kronor.	Af andra slag. Kronor.		
<i>Under inseende af Öfverstyrelsen för Stockholms stads folkskolor.</i>								
Folkskolan i Storkyrkoförsamlingen	22	629	22	31,800 —	23,875	41	7,513	56
» i Klara församling	30	857	29	37,500 —	29,922	90	7,855	52
» i Jakobs och Johannis d:o ¹⁾	26	787	26	32,500 —	26,738	88	5,878	52
» i Maria Magdalena d:o	36	1,090	35	36,000 —	29,511	66	6,284	62
» i Katarina d:o	43	1,481	43	47,000 —	38,282	47	8,466	41
» i Kungsholms d:o	14	536	14	18,200 —	15,195	21	3,771	77
» i Ladugårdslands d:o	44	1,559	43	49,500 —	39,690	42	9,495	02
» i Adolf Fredriks d:o	36	1,017	35	40,000 —	31,272	50	9,077	79
Summa	251	7,956	247	292,500 —	234,490	45	58,343	21

¹⁾ Skeppsholms församlings folkskola har under perioden förenats med Jakobs och Johannis församlings folkskola.

Anm. Enligt meddelad uppgift hafva Öfverstyrelsens inkomster och utgifter 1875 utgjort:

Inkomster.		Utgifter.	
Af kommunen	253,629: 13.	Till församlingens folkskolor	292,832: 66.
» allmänna folkskoleafgiften	66,300: —	Öfriga utgifter	12,795: 65.
Intressemedel	4,827: 03.		
	Kronor 324,756: 16.		Kronor 306,628: 31.

var redan 1869, oaktadt det underhållsarbete som derpå blifvit af nämnde entreprenör nedlagdt, i högst dåligt skick och har

derför blifvit nylagd med tuktad sten, hvilken nyläggning utsträcktes till Rödbotorget. Å *Jakobstorg* lades körbanan af tuk-

Tab. Litt. SS.

Undervisningsanstalter.

3. Andra läroverk, ställda under inseeende af särskilda Direktioner.

	Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1875 års slutt.	Antal klasser eller årdelningar.	Räntebärande fonder.		Inkomster år 1875.		Utgifter år 1875.			
				Kronor.		Kronor.		Lärarnes lönebelopp. Kronor.	Af andra slag. Kronor.		
Kungl. Karolinska Mediko-kirurgiska Institutet ¹⁾	22	110	—	104,116	67	98,450	30	73,330	—	24,336	90
Farmaceutiska Institutet	4	62	—	3,000	—	13,132	50	7,400	—	5,732	50
Kungl. Teknologiska Institutet ²⁾	26	279	3	62,287	—	124,158	83	62,789	95	41,024	30
Slöjdskolan i Stockholm ³⁾	93	1,887	7	7,789	39	95,189	92	56,683	—	36,587	33
Gymnastiska Central-Institutet ⁴⁾	12	45	3	—	—	45,053	89	24,610	—	11,003	65
Allmänna Institutet för döfstumma och blinda ⁵⁾	29	207	15	300,638	87	140,788	73	29,500	98	97,947	09
Kungl. Veterinär-Institutet	7	23	4	15,000	—	66,206	64	28,100	—	37,350	11
Kungl. Skogs-Institutet ⁶⁾	6	14	1	—	—	16,444	89	7,431	25	8,403	75
Kungl. Seminarium för bildande af lärarinnor ⁷⁾	29	336	13	—	—	61,812	58	44,862	47	15,973	96
Kungl. Folkskolelärarinne-seminarium	9	108	3	—	—	4,917	—	12,900	—	4,917	47
Sällskapet för folkundervisningens befrämjande	4	60	2	87,600	—	9,346	23	4,842	—	3,453	26
Kateketskolorna ⁸⁾	10	427	10	—	—	3,169	64	2,536	25	633	07
Småbarnsskolorna ⁹⁾	8	350	8	35,871	—	7,277	89	4,503	75	2,507	19
Kungl. Svea Lifgardets skola	1	26	1	11,408	50	958	—	675	—	511	88
Kungl. Lifgardets till häst skola ¹⁰⁾	1	3	1	6,644	21	571	08	300	—	192	76
Danviks hospitals skola ¹¹⁾	1	2	2	—	—	—	—	300	—	—	—

¹⁾ Bland de 22 lärarne äro: 8 ordinarie professorer, 4 e. o. professorer, 6 adjunkter och 4 docenter. Genom Kungl. brefvet den 12 December 1873 har den förutvarande professuren i materia medica blifvit förändrad till professur i fysiologi och adjunkturen i materia medica till e. o. professur i samma ämne. I följd af ett annat Kungl. bref hafva förnyade nådiga stadgar för institutet blifvit den 13 November 1874 utfärdade, hvarigenom alla medicinska examina äfvensom disputationsprof för medicinedoktorsgraden numera (sedan höstterminen 1874) kunna afläggas vid institutet. Under det läsår, som slutade den 30 September 1875, utgjorde hela antalet lärjungar 132. Några särskilda klasser finnas ej vid läroverket, men för de praktiska öfningarna finnas derstädes en anatomisk, en patologiskt-anatomisk, en fysiologisk, en kemisk och en rättsmedicinsk institution, hvarjemte 8 kliniker äro med läroverket förknäade. Jemte statsanslag hafva institutets inkomster utgjorts utaf afkastningen af de räntebärande fonderna, hvilka tillkommit genom donationer af enskilda personer; varande berörda afkastning hufvudsakligen afsedd till stipendier åt de studerande. Utgifterna hafva, förutom lärarnes löner, utgjorts af sådana för åtskilliga materiella behof, utaf arvoden till bibliotekarien, sekreteraren, kamereraren och vaktbetjeningen samt af stipendier.

²⁾ Af de räntebärande fonderna tillhöra 14,223 kr. Samuel Owens stipendiifond, af hvilken räntan tillfaller Owens enka, så länge hon lever. Uti de uppgifna inkomsterna ingå 22,000 kr., som genom testamente tillfallit institutet, och de öfriga utgöras af statsanslag 94,700 kr., afgifter af extra elever m. m. Utgifterna »af andra slag» åter hafva utgjorts af aflöning till institutets föreståndare, sekreterare, kamererare och vaktbetjening, kostnader för kemiska laborationer, undervisningsmateriel, bränsle, gas, stipendier m. m.

³⁾ Under skolåret 1874—1875 uppgick antalet lärjungar, som begagnade undervisningen, till 2,442 af 2,523 anmälda. I lärarnes lönebelopp ingå lönerna för föreståndaren såsom studieinspektör, för predikanten och för ordningsmännen, som under lektionerna, i lärarnes ställe, upprätthålla ordning, anteckna närvarande lärjungar o. s. v.

⁴⁾ Inkomsterna äro dels statsmedel, 33,160 kr., dels extra medel till belopp af 11,893 kr. 89 öre, influtna för sjukgymnastik och för åtskilliga både offentliga och enskilda skolors undervisning i gymnastik. Med dessa senare medel aflönas ett betydligt antal biträden, som i synnerhet för sjukgymnastiken äro behöfliga. Hela antalet af dem, som åtnjuta undervisning eller begagna sjukgymnastik uppgår årligen till omkring 1,300.

⁵⁾ Institutet, hvars utom Stockholm belägna fastighet upptagits i värde till 268,250 kr., har år 1874 försålt huset N:o 2 i kvarteret Pollux vid Stora Hoparegränd i Stockholm för 9,500 kr.

⁶⁾ Under femårsperioden har lärarnes antal ökats från 4 till 6. De årliga inkomsterna hafva utgjorts af statsanslag och extra inkomster, hvilka senare erhållits i arrende för fiskevatten och höslätter å institutets område, genom försäljning af plantor och ungrån från institutets plantskolor och för af eleverna utförda mätningar och skogsindelningar. Utgifterna hafva utgjorts af arrende för institutets lägenheter, af löner, stipendier, underhåll af institutets lägenheter, återleverering till Kungl. Statskontoret, omkostnaderna för elevernas praktiska öfningar m. m.

⁷⁾ De uppgifna siffrorna afse icke blott Seminarium utan ock den dermed förknäade Normalskolan för flickor. Läroverkens lokal flyttades år 1871 till huset N:o 32 vid Riddaregatan, hvilken egendom den 4 Januari 1875 inköptes för läroverkens räkning till ett pris af 118,000 kr.

⁸⁾ I samband med dessa, utaf samfundet »Pro fide et Christianismo» sedan längre tid tillbaka inrättade skolor, hafva s. k. stafvareklasser förut varit anordnade för personer, som ej kunnat läsa rent innantill, men dessa stafvareklasser hafva numera indragits. Inkomsterna utgöras af influtna räntor, bidrag af folkskoleöfverstyrelsen och ledamotsafgifter.

⁹⁾ 1871—1873 utgjorde skolornas antal 6 med resp. 735, 698 och 669 barn, samt år 1874 5 skolor med 478 barn. Minskningen beror deraf, att två skolor indragits på grund af Direktionens beslut, enligt hvilket, med afseende å lokalernas inskränkta utrymme, i allmänhet ej mer än 80 barn få i hvarje skola intagas.

¹⁰⁾ Skolans fond är ursprungligen stiftad inom regementet och understödes genom årliga bidrag af officerskorpse. År 1872 vidtog den förändring, att alla skolbarn, utom dem som höra till musiken, öfverlemnades till folkskolan. Vid utgången af nyssnämnda år indrogs Kungl. Andra Lif-Gardets och Kungl. Svea Artilleriregementes gemensamma skola, för hvilken redögörelse igenfinnes pag. 23 i sist afgifna femårsberättelse.

¹¹⁾ Danviks hospital har aflönat läraren. Af skolbarnen äro endast de upptagna, som tillhöra Stockholms stad, icke de hvilka tillhöra Danviks landsförsamling, Siklaö. Skolan har vid utgången af år 1875 indragits.

tad sten emellan Stora Trädgårdsgatan och Arsenalsgatan. Stora Träskgatan och Roslagstorg hafva blifvit försedda med fältstenskörbanor samt gångbanor inom huggen kant och ränsten, dels belagda med fältsten, dels grusade. *Holländaregatan*, emellan Adolf Fredriks södra Kyrkogata och Kammakaregatan, nylades med tuktad sten och försågs med gångbana. *Nybron* nylades med tuktad sten, hvilket arbete utsträcktes till början af Nybrogatan. *Handverkaregatan*, på södra sidan emellan Kaplansbacken och Kungsholmstorg, försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten, och i sammanhang dermed blef hela gatan emellan Kaplansbacken och Parmmätaregränden nylagd med tuktad sten. *Barnhusträdgårdsgatan*, emellan Drottninggatan och Klara norra Kyrkogata, nylades med tuktad sten. *Saltmätaregatan*, emellan Kammakaregatan och Trebackarlånggatan, belades med fältsten i körbana och gångbana, undan-

tagandes en del af den senare, som belades med tuktad sten. *Majorsgatans* körbana grusades och dess gångbanor belades med fältsten. *Norrbro* omlades med ny tuktad sten i stället för den gamla, hvilken bibehölls endast vid sidan åt basaren. *Riddarhustorget*, emellan Myntgatan och Riddarholmsbron, söder om Gustaf I:s staty, nylades med tuktad sten. *Munkbron*, emellan Riddarhustorget och Lilla Nygatan, försågs med 30 fot bred körbana af tuktad sten. *Storkyrkobrinken*, emellan Riddarhustorget och Slottsbacken, nylades med tuktad sten, undantagandes emellan Trångsund och Vesterlånggatan, der körbanan makadamiserades. *Skärgårdsgatan* blef nylagd med tuktad sten. *Södra Benickebrinken* makadamiserades i körbanan och försågs med en gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Köttorget*s förut ej stensatta del nylades med fältsten och vid östra sidan lades gångbana af tuktad sten inom huggen kant och

Forts. af Tab. Litt. SS.

Läroverk, ställda under inseeende af särskilda Direktioner.

	Lärarnes antal.	Lärjungarnes antal vid 1875 års slutt.	Antal klasser eller äldringar.	Räntebärande fonder.		Inkomster år 1875.		Utgifter år 1875.			
				Kronor.		Kronor.		Lärarnes lönebelopp. Kronor.	Af andra slag. Kronor.		
Tyska National-lyceum ¹²⁾	8	59	4	9,000	—	3,568	50	7,035	55	1,798	—
Katolska församlingens skola ¹³⁾	3	30	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Malmqvistska barnuppfostringsanstalten	3	86	4	—	—	19,234	57	1,600	—	30,594	18
Frimurarebarnhusets skola	3	120	3	438,355	—	43,283	83	2,575	—	47,272	99
Murbecks uppfostringsinrättning för flickor ¹⁴⁾	3	45	2	257,176	16	18,916	54	1,664	92	16,578	70
Filipénska skolinrättningen för fattiga barn ¹⁵⁾	3	150	3	147,593	87	6,265	85	2,400	—	1,725	21
Jakobs och Johannis församlings fri- och fattigskola	5	100	2	110,300	—	7,601	39	3,415	—	4,157	24
Navigationsskolan ¹⁶⁾	5	120	3	—	—	11,250	—	9,750	—	1,500	—
Abraham Rydbergs stiftelse till danande af skicklige sjömän ¹⁷⁾	4	60	1	243,500	—	12,733	83	3,324	49	13,150	04
Prins Carls uppfostringsinrättning för fattiga och vanvårdade barn ¹⁸⁾	3	78	3	230,000	—	21,811	13	1,800	—	—	—
Läroanstalten för barnmorskor	3	46	2	—	—	—	—	5,820	—	—	—
Tysta skolan ¹⁹⁾	3	21	3	—	—	20,559	—	1,500	—	12,492	—
Frans Schartaus praktiska handelsinstitut ²⁰⁾	9	44	2	10,000	—	12,625	—	11,830	75	1,620	41
Praktiska hushållsskolan för flickor ²¹⁾	3	19	3	—	—	17,385	28	700	—	13,664	70
Summa	320	4,917	110	2,080,280	67	882,713	04	414,180	36	435,128	69

¹²⁾ Skilnaden mellan inkomster och utgifter bestrides af härvarande tyska församlingens kyrkokassa. Församlingen består dessutom skollokaler.

¹³⁾ Lärarne vid denna, endast för gossar afsedda skola, äro tillika hjälpprester vid församlingens kyrka och aflönas af församlingen. Flickorna bevista två friskolor, belägna den ena i huset N:o 1 vid Stora Badstugatan å Norrmalm och den andra i huset N:o 108 vid Drottninggatan.

¹⁴⁾ Uti inkomstbeloppet ingå donationsmedel 5,000 kr.

¹⁵⁾ I skolinrättningens fonder ingår värdet af två fastigheter, den ena belägen vid Adolf Fredriks torg med adress N:o 31 vid Hornsgatan samt till stor del upptagen af skollokaler och bostadsrum åt tvenne af lärarepersonalen, den andra landtegendomen Morsta i Garns socken af Stockholms län, hvilken är utarrenderad. Större reparationer å stadsfastigheten och pågående nybyggnad å landtegendomen hafva de senare åren minskat behållna afkastningen af dessa egendomar, hvilkas värde deremot i följd häraf betydligt stigit.

¹⁶⁾ Skolans afdelningar hafva blifvit ökade med en, nemligen för undervisnings meddelande åt lokomotivförare.

¹⁷⁾ Anledningen dertill att utgifterna år 1875 så betydligt öfverstigit inkomsterna är den, att betydliga reparationer företagits så väl å boningshuset vid stiftelsens egendom med adress N:o 5 vid Riddaregatan, som å öfningsbriggen Carl Johan. Vid stiftelsens praktiska sjömansskola, som hålles öppen från och med Maj till och med September månader hvarje år, har undervisning kost-

nadsfritt lemnats eleverna, hvilkas antal uppgått år 1871 till 72, år 1872 till 74, år 1873 till 70 och år 1874 till 73.

¹⁸⁾ Ehuru uppfostringsinrättningen är förlagd till Gälö egendom i Stockholms län, har likväl redogörelse för inrättningen ansetts böra i denna berättelse inflyta, eftersom inrättningens styrelse fortfarande har sitt säte i Stockholm.

¹⁹⁾ Från Stenbergska testamentsfonden utgår ett legat af 1,000 kr. årligen till Tysta skolan; öfriga inkomster hafva utgjorts af tvenne donationer, hvardera å 5,000 kr., statsanslag 2,200 kr., gåfva af H. M. Konungen 300 kr. och af enskilde personer 227 kr., pensionsafgifter 5,114 kr. samt af den till skolans fastigheter N:ris 25 och 27 vid Norrtullsgatan hörande trädgård m. m. 1,718 kronor.

²⁰⁾ Institutet har indelats i två klasser i stället för en, nemligen förberedande klass och kontorsklass. Lärokursen, inskränkt till 10 månader, börjar numera den 20 Augusti hvarje år och slutar den 20 Juni året derpå. Institutets styrelse består af tre ledamöter, valde genom deputerade utaf f. d. Grosshandels-societeten, samt af en direktör. Sedan institutets öppnande den 1 September 1865 till 1875 års utgång har lärjungarnes antal varit 430.

²¹⁾ År 1872 inköpte Hushållsskolan fastigheten under N:o 16 i kvarteret Oxen större med adress N:o 11 vid Jakobsbergsgatan. Inkomsterna utgöras dels af den vinst skolan kan hafva utaf de personer, hvilka äro inackorderade i densamma, dels af tvätt och bakning samt för öfrigt och hufvudsakligen af de frivilliga gåfvor, skolan kan erhålla.

ränsten. *Lilla Gråmunkegränden* och *Bollhusgränden* nylades med tuktad sten, undantagandes slutningen af den senare vid

Köpmantorget, der fältsten måste användas. *Hornsgatan*, emellan *Blecktornsgränden* och *Stora Skinnarviksgatan*, nylades med

Tab. Litt. TT. Utdrag af Stockholms stads räkenskaper utvisande Drätselnämndens 1:sta afdelnings inkomster och utgifter under åren 1871—1875.

Inkomster.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Summa.	Medium.
Magistraten och Rådstufvurätten.....	4,525 16	5,292 —	3,500 —	5,833 38	— —	19,150 49	3,830 10
Stockholms polis.....	100 —	100 —	100 —	100 —	100 —	500 —	100 —
Fångvård.....	— —	283 56	— —	— —	— —	283 56	56 71
Brandväsendet.....	4,500 —	4,500 —	4,500 —	4,500 —	4,500 —	22,500 —	4,500 —
Stadens läroverk.....	300 —	325 —	450 —	350 —	500 —	1,925 —	385 —
Drätselnämndens och 1:sta afdelnings expedition.....	— —	2,354 80	— —	— —	— —	2,354 80	470 96
Börshuset.....	12,354 27	13,244 88	13,608 30	14,265 —	14,445 —	67,912 45	13,582 49
Stadens hus.....	149,336 54	161,852 98	194,955 49	192,455 66	204,223 15	902,823 82	180,564 76
Gatulegleringar.....	— —	— —	— —	136,596 91	44,000 —	180,596 91	36,119 38
Stadens byggnadsarbeten.....	3,913 56	2,611 21	— —	4,902 39	1,379 59	12,806 75	2,561 35
Auktionsverket.....	36,660 65	33,601 04	28,578 36	37,801 15	41,694 15	178,335 35	35,667 07
Pantlåneinrättningen.....	108,172 78	106,153 30	107,001 55	99,140 01	95,843 53	516,311 17	103,262 23
Afträdesrenhållningen.....	127,180 36	136,895 72	116,589 05	117,830 30	138,124 86	636,620 29	127,324 06
Politi.....	— —	119 07	— —	— —	— —	119 07	23 81
Planteringar å allmänna platser.....	2,250 —	2,050 —	2,050 —	2,000 —	5,650 —	14,000 —	2,800 —
Hamnarna:							
fartyg från inrikes ort och Finland.....	39,533 91	47,110 90	— —	— —	— —	86,644 81	393,564 06
fartyg från utrikes ort, utom Finland.....	32,336 10	35,492 93	— —	— —	— —	67,829 03	
mätbara, torra varor.....	77,088 86	85,390 75	— —	— —	— —	162,479 61	
varor, som räknas.....	2,544 —	4,755 67	— —	— —	— —	7,299 67	
vägbara varor.....	1,704 54	1,923 20	— —	— —	— —	3,627 74	
lakegods från inrikes ort och Finland.....	2,057 23	1,905 10	— —	— —	— —	3,962 33	
lakegods från utrikes ort, utom Finland.....	3,230 67	6,288 74	— —	— —	— —	9,519 41	
mätbara, våta varor.....	44,851 35	42,849 38	— —	— —	— —	87,700 73	
Packhuset.....	133,847 94	131,124 40	— —	— —	— —	264,972 34	
Ballast, landningsstockar och bockar.....	2,110 33	2,744 59	3,693 70	— —	— —	8,548 62	
Hamnavgift.....	— —	— —	405,824 74	448,463 49	410,947 78	1,265,236 01	
Viktualievågarna.....	15,078 25	15,850 24	— —	— —	— —	30,928 49	6,185 70
Jern- och metallvägen.....	40,212 66	30,183 79	25,322 34	26,220 33	25,442 36	147,381 48	29,476 30
Stockholms sluss.....	50,862 70	65,387 40	45,210 70	45,848 50	41,913 37	249,222 67	49,844 53
Tolagsersättning.....	387,671 10	402,145 57	462,925 45	625,375 62	468,998 04	2,347,115 78	469,423 16
Hela tolagsbeloppet, som fördelas med $\frac{1}{10}$ delar till stadens drätselbehof, $\frac{3}{10}$ delar till stadens inqvarteringsbehof samt $\frac{1}{10}$ delar till Stockholms allmänna barnhus, Danviks hospital och fattigvårdsnämnden har utgjort:							
År 1871.....	528,642: 41.						
» 1872.....	548,380: 92.						
» 1873.....	631,261: 98.						
» 1874.....	852,784: 93.						
» 1875.....	639,542: 78.						
Summa.....	3,200,612: 42.						
Medium.....	640,122: 48.						
Utskänkning och minuterung af bränvin.....	350,407 01	361,909 43	399,714 55	403,546 35	494,364 45	2,009,941 79	401,988 36
Stadens ofria tomter.....	23,359 43	20,547 16	25,623 84	42,468 75	41,508 91	153,508 09	30,701 62
Stadens allmänna platser.....	234 —	— —	— —	— —	— —	234 —	46 80
Hundskattemedel.....	13,978 50	14,610 50	15,657 50	17,644 50	18,664 25	80,555 25	16,111 05
Räntor.....	240,480 87	207,913 67	202,172 22	203,938 38	177,930 21	1,032,435 35	206,487 07
Källarefrihetsmedel.....	9,896 25	9,896 25	9,896 25	9,896 25	9,896 25	49,481 25	9,896 25
Sakören.....	481 72	602 94	834 81	859 18	2,019 91	4,798 56	959 71

tuktad sten. *Tjärhofsgatan*, emellan Götgatan och Renstjernas och ränsten. *Nya torget* vid Götgatan nylades till en del med gränd, försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant fältsten. *Öfra Slussgatan* och *Vestra Slussgatan* försågs med

Forts. af Tab. Litt. TT.

Stockholms stads räkenskaper.

	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Summa.	Medium.
Burskapspenningar	532 ²⁵	370 ⁵⁰	323 ⁵⁰	352 [—]	626 [—]	2,204 ²⁵	440 ⁸⁵
Fastighetskatt	72,150 [—]	72,150 [—]	72,150 [—]	72,150 [—]	72,150 [—]	360,750 [—]	72,150 [—]
Kommunalskatt	128,983 ⁹⁷	243,758 ¹⁸	410,400 ⁶⁶	487,737 ²³	370,798 ⁸⁸	1,641,678 ⁹²	328,335 ⁷⁸
Statens fasta egendom och Riddarhuset	34,106 ¹³	10,111 ³⁶	14,114 ²⁷	12,438 ⁹¹	12,982 ⁸⁹	83,753 ⁵⁶	16,750 ⁷¹
Tillfälliga inkomster m. m.	9,953 ⁵⁹	— [—]	8,914 ⁴⁴	12,150 [—]	60 ⁵⁰	31,078 ⁵³	6,215 ⁷¹
Fastighetskonto, diverse inkomster.....	2,369 [—]	12,290 ⁶⁷	— [—]	— [—]	— [—]	14,659 ⁶⁷	2,931 ⁹⁴
Andel af andra afdelnings och nämnders öferskott från år 1869	6,837 ²⁴	— [—]	— [—]	— [—]	— [—]	6,837 ²⁴	1,367 ⁴⁵
Summa kronor	2,176,192⁹²	2,296,696⁸⁸	2,574,106⁷²	3,024,864²⁴	2,698,764⁰⁸	12,770,624⁸⁴	2,554,124⁹⁷
Utgifter.							
Överståthållaren och Underståthållaren	11,250 [—]	11,250 [—]	11,250 [—]	11,250 [—]	11,250 [—]	56,250 [—]	11,250 [—]
Magistraten och Rådstufvurätten.....	181,667 ⁰⁴	189,477 ⁵⁹	194,050 ⁴⁰	211,704 ²⁵	244,587 ²⁷	1,021,486 ⁵⁵	204,297 ³¹
Stockholms polis.....	286,162 ⁸¹	287,253 ⁷³	326,393 ²⁷	332,220 ⁴⁰	386,114 ⁷⁹	1,618,145 [—]	323,629 [—]
Fångvård	34,903 ¹⁶	43,576 ⁶⁶	39,969 ³⁵	40,018 ³³	43,681 ⁴²	202,148 ⁹²	40,429 ⁷⁸
Kronouppbördsverket	63,548 ⁹⁷	64,875 ⁴³	67,987 ¹⁸	71,847 ⁷⁹	75,803 ³¹	344,062 ⁶⁸	68,812 ⁵⁴
Brandväsendet	14,287 ⁰⁸	15,607 ⁶²	16,629 ⁹³	19,757 ⁷³	43,160 ⁹⁴	109,443 ³⁰	21,888 ⁶⁶
Stadens läroverk	27,843 ⁴³	39,520 ⁹⁰	37,421 ⁹⁶	34,829 ⁶⁸	33,862 ⁹⁷	173,478 ⁹⁴	34,695 ⁷⁹
Finska församlingen	1,000 [—]	1,000 [—]	1,000 [—]	1,000 [—]	1,000 [—]	5,000 [—]	1,000 [—]
Stadens kurhus	7,500 [—]	7,500 [—]	7,500 [—]	7,500 [—]	7,500 [—]	37,500 [—]	7,500 [—]
Prins Carls inrättning för fattiga och vanvårdade barns uppfostran	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	7,500 [—]	1,500 [—]
Enke- och pupillkassan vid stadens embetsverk.....	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	1,500 [—]	7,500 [—]	1,500 [—]
Stadsfullmäktige och deras expedition.....	13,292 ⁴³	15,928 ¹⁷	17,738 ⁵⁰	21,309 ¹⁸	22,534 ⁵⁰	90,802 ⁷⁸	18,160 ⁵⁶
Drätselnämndens och Ista afdelnings expedition.....	38,105 ⁶⁰	47,527 ⁷²	40,750 ⁴⁶	48,430 ⁸²	62,620 ²²	237,434 ⁸²	47,486 ⁹⁶
Handels- och Sjöfartsnämndens expedition.....	894 ⁵⁰	875 ⁷⁰	895 ⁰⁵	876 ²¹	850 [—]	4,391 ⁴⁶	878 ²⁹
Gaturregleringar	— [—]	— [—]	— [—]	165,221 ¹⁰	136,093 ⁰³	301,314 ¹³	60,262 ⁸⁵
Börshuset	5,079 ³⁹	6,346 ⁹²	9,949 ³¹	6,079 ⁹¹	7,826 ⁸⁴	35,281 ⁸⁷	7,056 ³⁸
Stadens hus.....	16,366 ⁵⁰	18,551 ⁵⁸	14,702 ⁸²	37,175 ⁹⁶	18,780 ⁸⁴	105,577 ⁷⁰	21,115 ⁵⁴
Stadens husbyggnadsarbeten.....	91,674 [—]	93,927 ⁸⁵	101,289 ⁷⁸	120,948 ⁰⁹	649,855 ⁸²	1,374,488 ⁹⁴	274,897 ⁷⁹
Stadens vattenbyggnadsarbeten.....	17,401 ³⁴	25,690 ⁵⁵	36,220 ⁵⁷	237,480 ⁹⁴	— [—]	— [—]	— [—]
Hamnarna: nybyggnad och underhåll af hamnar och segelleden	129,170 ²⁵	258,012 ⁴⁰	207,784 ⁷¹	383,575 ²⁰	259,915 ²⁶	1,238,457 ⁸²	247,691 ⁵⁶
De hufvudsakligaste byggnadsföretag, som under de 3:ne sistnämnda titlarna blifvit bekostade, äro följande:							
Kajmur vid Riddarholmen, fortsatt arbete	8,843: 08.						
Strandgata utmed Ladugårdslandsviken	411,276: 07.						
Hamnskoning vid Barnhusviken.....	122,531: 63.						
Bortsprängn. af grund i Norrström åt saltsjösidan	47,464: 07.						
Kajbyggnad utanför Riddarhuset, Rådhuset och Cellfängelset.....	85,474: 16.						
Utläggning af jernvägsspår å Skeppsbron.....	66,921: 50.						
Stora lyftkranen å Skeppsbron.....	23,667: 02.						
Våghus å Skeppsbron.....	22,324: 52.						
Saluhallen å Köttorget	35,744: 71.						
Beklädnadsmur vid Strömgatan	323,229: 03.						
Packhuspaviljongen å Skeppsbron.....	42,580: 86.						
D:o å Blasieholmen.....	38,666: 66.						
D:o å Riddarholmen.....	25,725: 01.						
Gångbro utmed jernvägen vid Munkbron.....	7,876: 95.						
Fontänen å Carl XIII:s torg.....	31,328: 43.						
Sillhofstomtens ordnande	19,508: 40.						
Nya bron öfver Norrström.....	213,295: 44.						
Början af Stadsgårdshamnens ordnande	9,191: 69.						

makadamiserade körbanor och gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Ormträsket*, nära Bellevue, blef i det närmaste fylldt detta år. Fyllningsarbetet fullbordades 1872.

1872.

Trängsund, emellan Storkyrkobrinken och Stortorget, nylades med tuktad sten, hvarjemte gångbanan kompletterades. *Kåkbrinken*, emellan Stora Nygatan och Vesterlånggatan, nylades med tuktad sten och emellan sistnämnda gata och Stortorget med tuktad sten och fältstensbana i midten. *Spektensgränd*, *Solgränden* och *Ankargränden*, emellan Trängsund och Prestgatan, *Trädgårdsgatan*, från Källargränden till St Olofsgränd, *Trädgårdstrvägränd*, *St Olofsgränd*, *Göran Helsingränd*, *Ignatigränd*, nylades alla med tuktad sten. *Norrtullsgatan*, från Observatorioplan till Stora Surbrunnsgatan, försågs med körbana

af dels tuktad sten och dels makadamiseringsgrus samt med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Luntmakaregatan*s körbana, emellan Kammakaregatan och Rådmansgatan, blef omlagd med fältsten och försågs med gångbana af tuktad sten. I sammanhang med föregående arbete blef *Rådmansgatan*s södra sida emellan Luntmakaregatan och Stora Badstugatan försedd med gångbana af tuktad sten. *Jakobsbergsgatan*, emellan Regeringsgatan och Träskrännilen, nylades med tuktad sten, dervid dock en del af körbanan makadamiserades. *Arsenalsgatan*, emellan Lilla Trädgårdsgatan och Nybron, nylades med tuktad sten. *Riddaregatan*s norra sida, från Grefturegatan till Fyrverkaregatan, blef försedd med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Nybrohamnen*, från Stallgränden å Blasiholmssidan till midt för Skepparegatan å motsatt sida, blef nylagd med en 40 fot bred körbana af fältsten utefter

Forts. af Tab. Litt. TT.

Stockholms stads räkenskaper.

	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Summa.	Medium.
Hamnarna: vidmagthållande af ordning och säkerhet i hamn och segelled	9,973 59	10,503 82	—	—	—	79,185 76	15,837 15
Hamnpolis m. m.	—	—	17,628 39	21,419 55	19,660 41		
Auktionsverket	34,064 60	32,344 32	31,175 21	31,067 12	34,220 65	162,871 90	32,574 38
Pantlåneinrättningen	108,139 72	102,175 23	106,979 50	108,518 45	111,590 01	537,402 91	107,480 58
Afträdesrenhållningen	111,239 46	120,283 36	120,787 42	142,207 37	151,616 41	646,134 02	129,226 80
Renhållning af gatudelar och allmänna platser	—	—	—	—	—	—	—
Politi	3,035 94	2,723 60	2,926 07	3,795 59	3,649 41	16,130 61	3,226 12
Planteringar å allmänna platser	13,714 39	9,509 62	20,391 90	24,540 34	37,584 29	105,740 54	21,148 11
Hamnarna:							
fartyg och båtar från inrikes ort och Finland	9,526 41	10,600 66	—	—	—	379,025 87	75,805 18
fartyg från utrikes ort, utom Finland	970 08	1,064 79	—	—	—		
mätbara, torra varor	59,015 10	66,418 96	—	—	—		
varor, som räknas	716 75	980 35	—	—	—		
vågbara varor	204 52	230 77	—	—	—		
lakegods från inrikes ort och Finland	246 87	228 60	—	—	—		
d.o från utrikes ort, utom Finland	270 —	270 —	—	—	—		
mätbara, våta varor	3,094 90	3,029 98	—	—	—		
Packhuset	5,167 60	28,863 32	—	—	—	29,921 53	5,984 31
Ballast, landningsstockar och bockar	1,073 35	2,183 42	1,741 07	—	—		
Hamnafgift	—	—	57,567 43	60,857 32	64,703 62		
Viktualievågarna	12,016 11	11,650 66	—	—	—		
Torgvågarna	—	—	2,380 56	1,909 32	1,964 38		
Jern- och metallvägen	60,370 03	62,001 33	55,109 69	60,316 52	55,995 87	293,793 44	58,758 69
Stockholms sluss	10,385 34	11,125 40	14,030 04	26,867 49	10,435 82	72,844 18	14,568 84
Tolagsersättning	3,834 75	3,906 62	14,878 07	11,571 25	19,988 06	54,178 75	10,835 75
Utskänkning och minuterung af bränvin	32,256 80	31,570 17	29,186 20	26,498 32	25,423 05	144,934 54	28,986 91
Stadens ofria tomter	522 74	530 64	525 91	497 18	578 12	2,654 59	530 92
Stadens allmänna platser	94 90	—	—	—	—	94 90	18 98
Hundskattemedel	702 02	604 94	653 —	654 85	886 25	3,501 06	700 21
Gästgifverihållning	1,100 —	1,100 —	1,100 —	1,100 —	1,100 —	5,500 —	1,100 —
Räntor	386,794 54	356,735 48	365,360 87	352,614 54	348,369 80	1,809,875 23	361,975 05
Oförutsedda utgifter	2,817 54	21,625 06	43,636 39	11,817 39	1,551 48	81,447 66	16,289 57
Extra anslag	10,825 —	175,821 86	120,014 75	16,500 —	67,804 78	390,966 39	78,193 28
Byggnadsnämnden	—	—	—	—	13,939 44	13,939 44	2,787 89
Drätselrådets 3:dje afdelning	—	—	—	189,194 07	85,120 —	274,314 07	54,862 81
1875 års tillfälliga lån	—	—	—	—	40,988 03	40,988 03	8,197 61
Summa kronor	1,825,319 55	2,198,005 87	2,140,605 76	2,846,172 76	3,105,606 59	12,115,710 53	2,423,142 15

strandskoningen. *Bryggaregatan*, emellan Munklägersgatan och Klara sjö, nylades med fältsten och försågs med ränstenar af tuktad sten. *Mästersamuelsgatan*, emellan Munklägersgatan och sjön, nylades på samma sätt som föregående gatudel. *Gamla Kungsholmsbrogatan*, från Klara Strandgata till Vintervägen, nylades med tuktad sten. *Smålandsgatan*, emellan Norrmalmstorg och Regeringsgatan, undantagandes backen närmast denna gata, nylades med tuktad sten. Likaså *Barnhusträdgårdsgatan*, emellan Drottninggatan och Stora Badstugatan. *Reparebangatan* blef på norra sidan, emellan Gamla Kungsholmsbron och snickerifabriken, försedd med grusad gångbana inom huggen kant och ränsten. *Södermalmstorg* nylades med tuktad sten, likasom Stora Badstugatan från nämnde torg till Ragvaldsbacke. *Götgatan*, från nedfartsvägen till jernbangården till Pilgatan, nylades med tuktad sten och den tuktade stenen i backen söder om Högbergsgatan utbyttes mot makadamisering. *Stora Skinnarviksgatan*, emellan Hornsgatan och Tavastgatan, omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Å Djurgården blef *Långa gatan* försedd med fältstensfriser och ränstenar af tuktad sten och *Breda gatan* med samma slags ränsten och med gångbanor af fältsten.

1873.

Skomakaregatan, *Gåsgränden*, *Öfverskäraregränden*, *Sven Vintapparegränd*, *Didrik Ficksgränd*, *Yasmedsgränd*, *Bagaregränden*, *Skräddaregränden* och *Trievaldsgränd* samt *Rådhusgården* nylades med tuktad sten. En del af *Jerntorget*, som förut icke var belagd med tuktad sten, belades med sådan. *Riddaregatans norra sida*, emellan Fyrverkaregatan och Grefmagnigatan, försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Likaså *Artillerigatans östra sida*, emellan Riddaregatan och Storgatan. *Nybrogatans* körbana, emellan Ladugårdslandstorg och nya Qvartersgatan, omlades med fältsten och gångbanorna nylades med tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Stallgatan*, emellan Blasiiholmstorget och

Blasiiholmshamnen, sänktes, omlades med fältsten i körbanan och nylades med tuktad sten i gångbanorna inom huggen kant och ränsten. *Blasiiholmstorget* sänktes och omlades med fältsten samt försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Oxtorgsgatan* nylades med tuktad sten och makadamiserades närmast Malmskilnadsgatan. *Stora Badstugatan*, emellan Stora Surbrunnsgatan och Norrtullsgatan, försågs med stödjemur vid en del af gatan och belades äfven till en del med fältsten. *Norrtullsgatan*, emellan Stora Surbrunnsgatan och Norrtull, nylades med tuktad sten. *Klara södra Kyrkogata* försågs på östra sidan med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Holländaregatan*, norr om Kammakaregatan, försågs med fältstens gångbana inom huggen kant och ränsten å vestra sidan, i sammanhang hvarmed *Kungstensgatan*, emellan Holländaregatan och Drottninggatan på södra sidan, försågs med dylik gångbana. *Götgatan* försågs med en gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten från Bondegatan söder ut till Hammarbygatan, och å *S:t Paulsgatan* lades liknande gångbana å södra sidan, emellan Adolf Fredriks torg och Maria qvarngränd. *Pilgatan*, emellan Tullportsgatan och Södermanlandsgatan, omlades med fältsten äfven i gångbanorna, hvilka dock ligga inom huggen kant och ränsten. *Ragvalds gatan* sänktes emellan S:t Paulsgatan och Mariegatan, men stensättningsarbetet utfördes först 1874.

1874.

Åkarestationen å *Munkbron* och bredvid varande gångbana, *Saltmätaregränden*, *Uttermarksgränd*, *Ödets gränd*, *Södra Dryckesgränden*, *Johannesgränd*, *Ignatiigränd*, *Baggensgatan*, *Tyska Skolgränden* och *Persiljegränden* samt *Slussplanen* nylades med tuktad sten. Å *Blasiiholmshamnen*, emellan Gustaf Adolfs Torg och Skeppsholmsbron, om- och nylades en körbana af olika bredd (30 å 40 fot) och en del gångbana med tuktad sten, hvarjeme å hamnplatsen i öfrigt fältstensbeläggningen omlades. Förut fanns endast en 12 fot bred gångbana af tuktad sten i

Tab. Litt. UU.

Stockholms stads Drätselnämnds andra afdelnings inkomster och utgifter.

Inkomster.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.	Utgifter.	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.
Andel, $\frac{13}{150}$ delar, af allmänna tolagen eller numeraersättning derför i tullmedel.....	116,301 ³³	120,643 ⁶⁷	138,877 ⁶⁴	187,612 ⁶⁸	140,699 ⁴¹	Inqvartering	118,836 ²⁶	121,090 ²¹	147,874 ⁶⁵	171,078 ¹⁵	183,395 ⁹²
Dubbla vägpenningar ..	1,098 ⁵²	558 ⁸²	25 ¹⁷	—	—	Båtsmanshåll	25,701 [—]	27,090 ⁹⁹	27,388 ²⁰	29,532 ¹²	34,352 ⁴⁷
Hyresmedel	4,639 ⁴²	4,546 ⁴¹	3,840 ⁴²	5,987 ⁵⁰	5,140 [—]	Militärkompaniet	45,454 ⁷⁰	45,325 ⁷⁰	47,037 ⁶⁸	52,750 ⁵⁵	45,163 ⁹⁹
Intressemedel m. m. ...	1,938 ⁸⁹	1,936 ²³	1,600 [—]	550 ²⁶	1,688 ³⁸	Separationsvakten	2,400 [—]	2,400 [—]	2,400 [—]	2,400 [—]	2,400 [—]
Statsanslag till inqvarteringens ordnande ..	21,450 [—]	21,450 [—]	21,450 [—]	21,450 [—]	21,450 [—]	Dubbla vägpenningar...	274 ⁶³	139 ⁷¹	6 ²⁹	—	—
Kommunalskatt	93,150 ⁰⁴	69,222 ²⁴	49,420 ⁹⁷	29,445 [—]	86,046 ⁰⁴	Förvaltningskostnader, pensioner	4,246 [—]	3,946 ⁷⁵	4,476 ²⁵	5,319 ¹²	5,578 ⁷⁵
						Restituerad kommunalskatt	—	—	25 ²⁰	—	—
						1869 års behållning, på grund af K. brefvet den 24 April 1868 öfverlemnad till Drätselnämndens 1:sta afdelning	14,966 ⁵⁸	—	—	—	—
Kronor	238,578 ²⁰	218,357 ³⁷	215,214 ²⁰	245,045 ⁴⁴	255,023 ⁸³	Kronor	211,879 ¹⁷	199,993 ⁵⁶	229,208 ²⁷	261,079 ⁹⁴	270,891 ¹³

gatuplanet, från Stora Trädgårdsgatan till Skeppsholmsbron. *Mästersamuelsgatan*, emellan Klara Strandgata och jernvägen på norra sidan, försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Likaså *Hötorgets* östra sida. *Nya Kungsholmsbrogatan*, från Klara vestra Kyrkogata till Kungsholmsbron, nylades med tuktad sten. *Handverkaregatan*, emellan Parmmätaregränden och Kungsholmstorg, nylades med tuktad sten. *Nya salutorget* å Norrmalm planerades och försågs med 100 fots bred fältstens beläggning längs Stora Barnhusgatan. *Bryggaregatan*, emellan Klara norra Kyrkogata och jernvägen belades med fältsten, hvarjemte gångbanorna af tuktad sten kompletterades. *Klara Strandgatas* reglering börjades. *Strandgatan* eller *Norra Blasiiholmshamnen*, från Stallgatan till Museitomten, nylades till 40 fots bredd uteder kajen med fältsten och försågs med ränstenar af huggen sten, äfven gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten vid kvarteret Blasiiholmen, dels åt hamnen och dels åt Hofslagaregatan till Blasiiholmshamnen. *Nybrotorget* påfylldes, dels omlades dels nylades med fältsten samt försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten utmed ena sidan och en gångbana af tuktad sten i gatans plan från Nybron till gångbanan vid Ladugårdslands Strandgata. *Hamnplanen nedanför Nybron* planerades och kring det då förberedda planeringsområdet lades gångbana af tuktad sten inom huggen kantsten. Vidare planerades *Ladugårdslands Strandgata* till Löjtnantsgatan och afloppstrummor lades från de vid denna gata utmynnande gator till viken. Gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten lades uteder då ännu befintliga kvarteret Bodarne. En del af *Nya Kungsholmsbrogatan*, från vägundergången till bron, utvidgades. *Strandgatan* utmed Klara sjö planerades, likaså den *Nya gatan*, som vid gasverket förbinder Strandgatan med Munklägersgatan. Dessa nyordnade platser belades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. *Hornsgatan*, emellan Stora Skinnarviksgatan och Yttersta Tvärgränden, försågs med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Omläggningen af *Ragvaldsgatan* fullbordades (se 1873). Med bidrag af enskilda börjades reglering af *Södra Tullportsgatan*, emellan Stora Bondegatan och Sandbergsgatan, samt sistnämnda gatas ordnande medelst sprängning och grusning. Förstnämnda gatas körbana skulle omläggas med fältsten, och körbanan likaså, dock inom huggen kant och ränsten. Arbetet fullbordades 1875.

1875.

Stortorget, *Prestgatan*, *Skeppar Karls gränd* och *Saltkompani-numera Telegrafgränden*, nylades med tuktad sten. *Tyska brinken*, emellan Vesterlånggatan och Prestgatan, försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten samt med makadamiserad körbana. I *Slottsbacken*, emellan Källaregränd och Kungl. Slottets borggård, lades gångbana af tuktad sten i gatans plan. Likadan gångbana lades ock å *Riddarholmen* från bron öfver Birger Jarls torg till hamnen. *Norrlandsgatan*, emellan Bryggaregränden och Bodelsbacken, omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Planeringen af *Nya salutorget* å norr fortsattes och kompletterades. *Nya Kungsholmsbrogatan* och dess fortsättning *Jakobs Kyrkogata* nylades med tuktad sten från Klara vestra Kyrkogata till Stora Trädgårdsgatan. En del af *Brunke-*

bergstorg, i fortsättning af Malmstillnadsgatan, nylades med tuktad sten. *Storgatan*, emellan Styrmansgatan och Ladugårdslandstorg, nylades med tuktad sten. Likaså *Operagränden*. *Klara Strandgata* reglerades, undantagandes framför huset N:o 8, försågs med gångbanor af tuktad sten inom huggen kant och ränsten och till större delen med makadamiserad körbana; åkarestationen på planen emellan Strandgatan och stationshuset nylades med tuktad sten. Arbetets afslutande uppsköts till 1876. I sammanhang med nämnda gatas reglering, verkställdes reglering af närmaste delar af de vid denna gata utmynnande gator. Sålunda påfylldes *Karduansmakaregatan* och reglerades samt nylades med tuktad sten till Klara södra Kyrkogata. I följd af detta arbete måste *Klara vestra Kyrkogata* höjas, från nya Kungsholmsbrogatan till Lilla Vattugatan, och blef denna gatudel dervid omlagd med fältsten och försedd med gångbanor af tuktad sten inom kant och ränsten. *Lilla Vattugatan* höjdes på en sträcka af 60 fot från Klara Strandgata, undantagandes ena sidans gångbana, invid hvilken en stödjemur för gatan blef uppförd. Denna gatudel omlades med fältsten och försågs med gångbanor af tuktad sten inom kant och ränsten. *Stora Vattugatan* höjdes på en sträcka af 125 fot utom gångbanan framför egendomen med adress N:o 20 vid denna och N:o 2 E vid Klara Strandgata. Från denna gata till ofvan om Klara östra Kyrkogata nylades *Stora Vattugatan* med tuktad sten i körbanan och gångbanorna kompletterades. Backen närmast Drottninggatan makadamiserades. *Odensgatan*, emellan Drottninggatan och Beridarebangatan, nylades med tuktad sten. *Drottninggatan* från Fredsgatan till *Strömgatan* och denna gata, emellan Rosenbad och Gustaf Adolfs torg, nylades med tuktad sten. Öfver *Hötorget*, emellan Oxtorgs- och Gamla Kungsholmsbrogatorna, nylades körbana af tuktad sten. Vid samma torg lades gångbanor af tuktad sten utanför huset N:o 8 och basarbyggnaden vid torgets södra sida. *Klara Bergsgatan*, emellan Klara norra och östra Kyrkogatorna, nylades med tuktad sten. Stensättningen å *Nya gatan söder om gasverket* kompletterades, hvarjemte en stentrumma lades under gatan. *Regeringsgatans* gångbanor, hvilka 1866 belades med asfalt emellan Gustaf Adolfs torg och Hamngatan, blefvo nu omlagda med tuktad sten, undantagandes vissa delar af gångbanan på vestra sidan, sedan underhållet visat sig vara dyrt utan att ändock vara tillfyllestgörande. *Handverkaregatan*, emellan Kaplansbacken och broöppningen å Nya Kungsholmsbron, belades med tuktad sten. *Kaplansbacken*, emellan Bergsgatan och Handverkaregatan, försågs med gångbanor af tuktad sten inom kant och ränsten. *Fabriksgränden* försågs med ränstenar af tuktad sten. Å *Ladugårdslands Strandgata* fortsattes planerings- och stensättningsarbetena till Grefmagnigatan. *Götgatan*, emellan Pilgatan och Stora Bondegatan, nylades med tuktad sten i körbanan. *Tjårhofsgatan*, emellan Tegelvikstorget och Pilgatan, försågs på östra sidan med gångbana af tuktad sten inom huggen kant och ränsten. Likaså *Södra Tullportsgatan*, på båda sidor emellan Stora Bondegatan och Sandbergsgatan. I sammanhang med sistnämnda arbete blef *Nya gatan* på cirka 200 fots längd från Tullportsgatan sänkt och försedd med ränstenar af tuktad sten.

För öfrigt hafva under ifrågavarande fem år, dels på stadens bekostnad, dels med bidrag af enskilde, gångbanor blifvit lagda framför tomter inom stadens olika delar samt diverse smärre gatuförbättringar verkställda. Beträffande afloppstrum-

mor, afpopsledningar af lerrör, m. fl. arbeten, som genom Drättsel-nämndens tredje afdelnings försorg blifvit verkställda, hänvisas till den utförliga »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», som årligen utgifves af Stadsfullmäktiges beredningsutskott.

Afdelningens inkomster och utgifter för *gatuläggning, gatubelysning* och *vattenledning* hafva förhållit sig på sätt af nedanstående och efterföljande tabb. litt. VV, XX och YY inhemtas.

Af *Sundhetsnämnden*, genom hvilken den kommunala *sjukvården* besörjes, har följande redogörelse lemnats:

Fattigsjukvården i hemmen har varit bestridd af 12 distriktsläkare, en hvar inom sitt distrikt, enligt af nämnden uppgjord fördelning. I likhet med hvad förut egt rum, hafva fattige sjuke erhållit fria medikament på kommunens bekostnad, hvilken utgiftspost år 1875 uppgått till 13,156 kr. 62 öre.

Af distriktsläkarne hafva under 1875 vårdats 14,720 fattige

sjuke, af hvilka 10,439 tillfrisknat, 2,207 remitterats till sjukhus, 653 förbättrats, 62 icke förbättrats eller befunnits obotlige, 924 aflidit och 435 vid årets slut kvarlegat under behandling.

Sjukligheten i hufvudstaden, som år 1874, förnämligast till följd af då herskande koppepidemi samt åtskilliga andra epidemiska sjukdomar, var högst betydlig, har under 1875 varit ringa. Med undantag af exanthematisk tyfus, som fortgick sedan nästföregående år med epidemisk karakter och betydlig tillökning under 1:a kvartalet 1875, men upphörde med 2:a kvartalets slut, har ingen epidemi under sistnämnda år varit gängse härstädes, och helsotillståndet har i allmänhet varit utmärkt godt, bättre än under något af de 6 föregående åren. Såsom vanligt vårdades de flesta fallen af tyfus å sjukhuset vid Hornsgatan. Af andra zymotiska sjukdomar hafva endast frossorna visat epidemisk utbredning; mässling och skarlakansfeber hafva blott förekommit sporadiskt.

Tab. Litt. VV.

Inkomster och utgifter för gatuläggning m. m. 1871—1875.

	1871.		1872.		1873.		1874.		1875.	
Inkomster.										
Hysesersättning	100	—	100	—	—	—	—	—	—	—
Årsanslag af Stockholms stads brandförsäkringskontor	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—	36,000	—
Afgift för kronans hus	2,500	—	2,500	—	2,500	—	2,500	—	2,500	—
Fastighetsskatt, andel i	41,625	—	41,625	—	41,625	—	41,625	—	41,625	—
Kommunalskatt, andel i	178,840	32	226,327	13	265,253	50	235,989	13	298,718	05
Anslag af lånta medel	67,746	50	27,518	50	—	—	189,194	07	121,351	75
D:o af tillgängliga medel	5,642	—	—	—	—	—	180,000	—	13,155	—
Vinster och diverse	7,801	64	1,182	02	3,386	95	2,678	09	6,057	32
Kronor	340,255	46	335,252	65	348,765	45	657,986	29	519,407	12
Utgifter.										
<i>Förvaltningskostnader:</i>										
Löner och arvoden	2,300	—	2,300	—	2,400	—	2,502	08	3,420	—
Diverse	1,002	64	1,269	85	1,376	97	1,240	39	564	23
<i>Gatulägnings- och trumbyggnadsarbeten m. m.:</i>										
Befälsallöning	8,417	—	8,077	45	8,625	—	11,318	79	9,605	92
Ny- och omläggning af gator och allmänna platser	145,811	24	142,306	07	203,400	49	191,581	85	283,944	41
Ordnande af nya allmänna platser (vid Nybro- och Ladugårdslandshamnen, vid Klara sjö m. fl.)	—	—	—	—	—	—	118,244	49	44,162	06
Oförutsedda eller extra gatulägningsarbeten	17,381	16	15,257	68	18,661	20	20,924	12	36,063	15
Gators underhåll	21,653	31	28,854	40	26,886	54	33,831	78	37,006	55
Grusningar	3,949	16	20,018	99	13,156	38	13,165	96	19,150	49
Grusbackars vård och tillsyn	5,259	33	2,886	30	2,551	02	—	—	—	—
Aflopsstrummor	78,497	46	146,565	83	117,820	44	186,272	39	77,257	70
Mindre afpopsledningar	2,349	33	5,860	06	3,780	52	2,745	52	5,193	76
Aflopsstrummors underhåll	3,976	55	1,556	09	2,523	19	2,393	44	2,694	26
Fyllande af Ormträsket	5,642	—	4,354	33	—	—	—	—	—	—
Diverse	6,084	90	659	67	5,441	74	377	50	1,185	—
Kronor	302,324	08	379,966	72	406,623	40	584,598	31	520,247	58

Anm. Denna tabell grundar sig på de årliga boksluten, i hvilka förskottsarbeten på följande års arbetsförslag icke ingått, emedan de balanserats såsom behållning. Här af följer den olikhet, som visar sig vid jemförelse med »Berättelse angående Stockholms kommunalförvaltning», i hvilken utan afseende på »staten» allt under hvarje år utfördt arbete är upptaget. — En del af div. förvaltningskostnader och af befälsallöning för 1875 öfvergår i 1876 års räkning tillsammans med arbeten för sistnämnda år. Förvaltningskostnaderna 1875 utgjorde 4,894 kr. 95 öre och befälsallöningen för samma år 11,784 kr. 50 öre. — Kostnaden för grusbackarnes vård och tillsyn ingår från och med 1874 i de olika arbetstitlarna.

Till beredande af platser å sjukhus, enär sjukligheten visade sig vara i betänkligt tilltagande i slutet af December 1874 och då man derjemte hotades af köld och bostadsbrist, öppnades den 12 Juli 1875 i N:o 11 Tjärhofsgatan (den s. k. Sieverska kasernen) en konvalescentafdelning med 100 till 140 sängplatser, hvilken sedermera — från och med den 16 Mars — förändrades till en sjukafdelning (dock ej för smittosamma sjukdomar); detta sjukhus stängdes den 12 Juli.

För sjukligheten och dödligheten bland de fattige under år 1875 i förhållande till stadens folkmängd enligt mantalslängderna redogöres i följande tabell:

	Folkmängd enl. mantalslängden.	Sjuka (i hemmen).	Procent af folkmängden	Döde (i hemmen).	Procent af folkmängden.
Storkyrko församling.....	12,577	714	5,7	20	0,2
Klara d:o.....	18,033	477	2,6	5	0,1
Jakobs och Johannis d:o.....	18,247	945	5,2	75	0,4
Maria d:o.....	20,872	2,530	12,1	199	0,9
Katarina d:o.....	23,054	2,720	11,8	99	0,4
Kungsholms d:o.....	9,994	1,445	14,4	72	0,7
Ladugårdslands d:o.....	25,324	3,709	14,6	296	1,2
Adolf Fredriks d:o.....	16,204	2,180	13,5	158	0,9
Summa	144,305	14,720	10,2	924	0,6

Fattige sjuke, som af en eller annan orsak icke kunnat vårdas i sina hem, hafva på kommunens bekostnad erhållit vård å

1. *Serapimerlasarettet*, till hvilken sjukvårdsinrättning för sådant ändamål af kommunens medel årligen utgå 20,000 kr. Antalet af dem, som år 1875 derstädes vårdades å frinummer, har utgjort 546.

2. *Sjukhuset vid Sundbergsgatan*, som lemnar utrymme för 200 patienter och är fördeladt i två afdelningar, nemligen för smittosamma sjukdomar och för utvårtes åkommor. Under år 1875 vårdades å detta sjukhus 1,906 patienter, 1,388 män och 518 kvinnor. Utaf de vårdade affördes: friske 1,430, döde 237 (mortalitetsprocent 12,4), och voro 48 obotade samt 191 kvarliggande till år 1876. Underhållsdagarnes antal uppgick till 53,871 eller 28,2 per patient, utspisningskostnaden till 16,485 kr. 21 öre eller 30,6 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 4,728 kr. 61 öre eller i medeltal 2 kr. 48 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 56,825 kr. 10 öre, allt för år 1875.

3. *Provisoriska sjukhuset vid Sabbatsberg*, som rymmer 78

Tab. Litt. XX.

Inkomster och utgifter för gatubelysningen 1871—1875.

	1871.		1872.		1873.		1874.		1875.	
Inkomster.										
Årsanslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor.....	15,000	—	15,000	—	15,000	—	15,000	—	15,000	—
Afgift för kronans hus.....	2,237	94	2,237	94	2,237	94	2,237	94	2,237	94
D:o för riksbankens hus.....	346	50	346	50	346	50	346	50	346	50
D:o för riksgäldskontorets hus.....	150	—	150	—	150	—	150	—	150	—
D:o för riksdagens hus, den äldre delen.....	168	75	168	75	168	75	168	75	168	75
D:o för gångbrons öfver Norrström belysning.....	150	—	300	—	300	—	300	—	300	—
Fastighetsskatt, andel i.....	62,437	50	62,437	50	62,437	50	62,437	50	62,437	50
Kommunalskatt.....	52,759	25	52,143	99	53,309	31	63,192	64	63,059	31
Diverse.....	2,361	89	1,822	16	1,447	29	1,662	82	1,373	98
Kronor	135,611	83	134,606	84	135,397	29	145,496	15	145,073	98
Utgifter.										
<i>Förvaltningskostnader:</i>										
Löner och arvoden.....	1,400	—	1,400	—	1,400	—	1,468	74	1,400	—
Diverse.....	1,263	95	1,356	07	1,129	75	1,272	38	1,386	11
<i>Lyshållningskostnader:</i>										
Kontrollantarvode.....	900	—	900	—	900	—	1,000	—	1,000	—
Gasbelysning.....	104,047	84	106,620	80	108,019	08	106,525	16	108,915	46
Oljebelysning.....	22,311	42	22,395	99	24,459	08	25,232	07	29,471	52
Diverse.....	151	35	100	—	—	—	—	—	—	—
Kronor	130,104	56	132,772	86	135,907	91	135,498	35	142,173	09
<i>Anm.</i> Kostnaden för gasbelysningen 1873 höjdes med 1,267 kr. 77 öre för extra lyshållning under kröningshögtidigheterna 15—20 Maj samma år.										
Allmänna lyshållningen har ombesörjts med följande antal lyktor vid slutet af hvarje år, neml.:										
Gaslyktor med hel låga.....	2,246		2,258		2,266		2,318		2,521	
D:o med half låga (förändrade till hela lågor 1875).....	69		68		68		64		—	
Oljelyktor, stora.....	346		386		407		483		482	
D:o , små (ersatta med bättre belysningsmedel 1874).....	153		105		98		—		—	
Stycken,	2,814		2,817		2,839		2,865		3,003	

sängplatser och under hela den tidsperiod, denna berättelse omfattar, oafbrutet hållits öppet för sjukas mottagande. Hela antalet å detta sjukhus år 1875 vårdade uppgick till 865, deraf 671 invärtes och 194 utvärtes sjuke. Af dessa utskrefvos friske 616, dogo 130 (mortalitetsprocent 15,03) och voro 76 kvarliggande under behandling till år 1876. Underhållsdagarnas an-

tal uppgick till 25,158 eller 29,08 per patient, utspisningskostnaden till 9,394 kr. 78 öre eller 37,3 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 2,071 kr. 52 öre eller i medeltal 2 kr. 39 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 24,916 kr. 98 öre.

4. *Provisoriska sjukhuset vid Hornsgatan, med vid pass*

Tab. Litt. YY.

Inkomster och utgifter för vattenledningen 1871—1875.

	1871.	1872.	1873.	1874.	1875.
Inkomster.					
Årsanslag från Stockholms stads brandförsäkringskontor.....	30,000	20,000	—	—	—
Vattenafgifter ¹⁾	196,888 12	209,439	239,447 39	273,900 94	295,182 03
Vinster och diverse.....	2,462 67	2,279 06	3,391 44	2,533 67	2,593 78
Kronor	229,350 79	231,718 06	242,838 83	276,434 61	297,775 81
<p>¹⁾ Den kommunala vattenförbrukningen till ränstensspolning, gratisutdelning genom vattenkastare m. m. har efter lägsta beräkning kostat omkring 40,000 kronor årligen. Denna post upptages numera i räkenskaperna inom linien bland inkomster och utgifter, emedan ingen ersättning för vattenåtgången lemnas, och uteslutes därför här. Från och med 1873 har nu gällande taxa och reglemente för begagnande af vattenledningen tillämpats.</p>					
Utgifter.					
<i>Förvaltningskostnader:</i>					
Löner och arvoden.....	7,000	7,000	7,650	7,845 83	8,900
Diverse.....	1,331 22	2,164	3,185 72	3,337 59	3,084 08
<i>Arbetskostnader:</i>					
Driftkostnader: Löner m. m. för ingenjör, verkmästare och maskinist.....	9,057 74	8,300	8,950	12,119 66	14,209 25
Arbets- och materialkostnader.....	50,249 65	54,630 87	75,157 06	94,473 91	89,870 45
Underhållskostnader.....	12,204 80	13,642 51	1,896 25	3,958 82	7,386 46
Extra kostnader.....	33,214 72	—	—	—	—
Vattenkastares vård och underhåll.....	748 68	1,082 33	1,970 83	1,752 47	2,002
Ränta.....	70,085 20	68,426 22	70,770 62	71,742 84	76,242 84
Kronor	183,592 01	155,245 93	169,580 48	195,231 12	201,695 08
<i>Öfversigt af kostnaderna för vattenledningens utvidgande och förbättring.</i>					
Planeringsarbete å vattenledningens tomt vid Skanstull.....	—	—	—	—	438 41
Boningshuset å d:o d:o.....	98 36	—	—	—	—
Pumpverket (för en 4:de maskin, färdig 1876, utbetalades 1875 37,428 kr. 50 öre).....	145	—	—	74	37,593 50
Filtrer, nya.....	—	—	—	56,208 93	43,577 71
Sandtvättninganstalt.....	—	—	—	9,910 47	5,364 75
Reservoar, ny.....	—	—	—	83,566 72	146,317 92
Hufvudledning från den nya reservoaren för dennes förbindande med rörnätet.....	—	—	—	—	52,089 46
Rörnätets utvidgning och smärre arbeten å äldre rörnätet.....	25,727 50	67,986 24	94,767 48	22,136 88	67,736 11
Reservrörledning emellan Södermalm och staden (vid slussen).....	4,592 53	7,581 69	—	—	—
Diverse arbeten å rörnätet till förekommande af rörledningens skadande genom frost.....	10,865 05	—	—	—	—
Servisledningar.....	2,194 20	3,340	5,880 55	7,386 15	7,011 93
Kronor	43,622 64	78,907 93	100,648 03	179,283 15	360,075 79
Vattenledningens hela bokförda värde vid hvarje års slut var.....	2,065,852 25	2,144,760 18	2,245,408 21	2,424,691 36	2,784,767 15
Öfriga tillgångar: materialier, verktyg, fordringar och kontant behållning.....	58,883 35	98,279 86	125,751 88	154,015 86	184,520 80
Summa tillgång Kronor	2,122,735 60	2,243,040 04	2,371,160 09	2,578,707 22	2,969,287 95
Vattenledningens kapitalskuld vid hvarje års slut.....	1,371,524 44	1,415,356 75	1,434,856 75	1,524,856 75	1,814,856 75
” ränteskuld vid hvarje års slut.....	87 50	87 50	35,449 20	71,792 84	76,292 84
Summa skuld Kronor	1,371,611 94	1,415,444 25	1,470,305 95	1,596,649 59	1,891,149 59
Öfverskott af tillgång Kronor	751,123 66	827,595 79	900,854 14	982,057 63	1,078,138 36

100 sängplatser. Detta sjukhus, som vid tillfällen af ökad sjuklighet i hufvudstaden anlitas, har under 1875 varit öppet för mottagande af sjuke från årets början till den 27 Juli samt från den 5 November till årets slut eller sammanlagdt 265 dagar. Antalet under året vårdade uppgick till 1,130, nemligen invärtes sjuke 1,048, deraf 738 med exanthematisk tyfus eller s. k. fläckfeber, och 82 utvärtes sjuke. 843 utskrefvos friske eller förbättrade och 159 afledo (mortalitetsprocent 14). Af de exanthematiskt tyfösa afledo 130 (mortalitetsprocent 19,49). Underhållsdagarnas antal uppgick till 20,823 eller 18,4 pr patient, utspisningskostnaden till 6,921 kr. 53 öre eller 33,4 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden till 766 kr. 75 öre eller omkring 67 öre för hvarje sjuk. Hela kostnaden för sjukhuset utgjorde 27,177 kr. 53 öre.

5. *Provisoriska sjukhuset vid Tjärhofsgatan* Detta sjukhus, inrymmande 130 å 140 sängplatser, öppnades med Drätselnämndens begifvande den 16 Mars och stängdes den 12 Juli. Under denna tid vårdades derstädes 423 patienter — de fleste behäftade med kroniska sjukdomar — af hvilka 120 voro qvarliggande å den sedan den 12 Januari i samma hus anordnade konvalescentafdelning, och 303 inkommo sedan förstnämnde dag. Af de 423 vårdade utskrefvos tillfrisknade eller förbättrade 321, obotade 30; 41 remitterades till andra sjukhus och 31 afledo (mortalitetsprocenten 7,33). Antalet underhållsdagar uppgick till 14,152, utspisningskostnaden utgjorde 6,205 kr. 50 öre eller 43,8 öre för hvarje underhållsdag, medikamentskostnaden utgjorde 1,733 kr. 64 öre eller i medeltal 4 kr. 9 öre pr patient. Kostnaden för året var 18,986 kr. 42 öre.

Till beredande af lättad öfversigt af frekvensen å sistnämnda fyra sjukhus under år 1875 hänvisas till följande tabell:

	Qvarliggande från år 1874	Inkomne år 1875.	Summa vårdade.	Utskrifna såsom			Qvarliggande till år 1876.	Summa.
				friska eller förbättrade.	obotade eller remitterade till andra sjukhus.	döde.		
Sjukhuset vid Sandbergsgatan	176	1,730	1,906	1,430	48	237	191	1,906
Provisoriska sjukhuset vid Sabbatsberg	78	787	865	616	43	120	76	865
Provisoriska sjukhuset vid Hornsgatan	87	1,043	1,130	843	12	159	116	1,130
Provisoriska sjukhuset vid Tjärhofsgatan	—	423	423	321	71	31	—	423
Summa	341	3,983	4,324	3,210	174	557	383	4,324

6. *Provisoriska barnbördshuset å Södermedn*, med 20 sängplatser. Under år 1875 hafva 507 barnaföderskor derstädes vårdats, af hvilka 14 voro qvarliggande från 1874 och 493 under år 1875 inkommit. Bland dessa voro 83 gifta, 402 ogifva och 8 enkor. 452 tillfrisknade, 25 afördes till annan sjukvårdsinrättning, 16 afledo (mortalitetsprocent 3,1) och 14 voro vid årets slut qvarliggande. Antalet lefvande födda barn utgjorde 465, deraf 34 affidit (mortalitetsprocent 6,9). Underhållsdagarnas antal uppgick till 6,258, utspisningskostnaden 3,854 kr. 16 öre. Medikamentskostnaden 571 kr. 66 öre. Hvarje kvinna har sålunda i medeltal kostat i underhåll och medikament 8 kr. 73

öre samt vistats inom inrättningen 12,3 dagar. Vid större tillopp af barnaföderskor, än som kunnat å allmänna barnbördshuset och provisoriska barnbördshuset emottagas, har genom Sundhetsnämndens försorg vård blifvit fattiga barnaföderskor beredd medelst inackordering hos barnmorskor. Till denna kategori hörande barnaföderskors antal har 1875 utgjort 44. Af adjunkten vid allmänna barnbördshuset, som därför af kommunen åtnjuter ett mindre arvode årligen, hafva dessutom 43 fattiga barnaföderskor blifvit utom inrättningen förlösta. Hela kostnaden för provisoriska barnbördshuset år 1875 har uppgått till 13,642 kr. 7 öre.

Jemväl böra omförmålas de genom Sundhetsnämndens medverkan anordnade 2 polikliniker, den ena för barnsjukdomar, den andra för ögonsjukdomar, hvilka polikliniker förestås af hvar sin läkare; å den förra polikliniken vårdades år 1875 500 barn, å den senare 458 patienter.

Den poliklinik för tandsjukdomar, hvilken öppnades 1865 af tandläkaresällskapet, har sedan den 1 Oktober 1870 öfvertagits af särskild tandläkare utan annan ersättning än ett af Sundhetsnämnden anvisadt årligt bidrag, 500 kronor, till förhyrande af lokal m. m. Enligt den af föreståndaren afgifna berättelse om denna polikliniks verksamhet år 1875, har de hjälpsökandes antal nämnda år uppgått till 488 och de behandlade tandsjukdomarnes till 515.

Vid de *trene anstalterna för förbindning af bensår*, hvilka förestås af fältskärsmästare, hafva år 1875 behandlats 105 personer, af hvilka 14 voro qvar under behandling sedan 1874 och 91 under 1875 tillkommit. 89 hafva blifvit läkte eller förbättrade och 16 voro vid årets slut under behandling. Kostnaden för dessa anstalter har under året uppgått till 250 kr.

Undersökning af svinkött har under år 1875 fortgått vid de af Sundhetsnämnden inrättade *tvne köttbesigtningabyråar*, hvarest nämnda år blifvit undersökta 10,032 hela, 1,293 halva och 7,600 mindre stycken fläsk, deraf 23 hela, 1 halft och 9 mindre stycken, vägende tillsammans 44 centner 20 skålp., befunnits trikinhaltiga och därför blifvit inlösta. Kostnaden under året för dessa byråar, föreståndarnes arvoden inräknade, har uppgått till 11,338 kr. 47 öre. Beloppet af influtna undersökningsafgifter har utgjort 11,473 kr. 57 öre.

För vård och behandling af *sinnessjuke*, som i fattigvårds-hänseende befunnits tillhöra Stockholm, hafva år 1875 af kommunens medel till Stockholms hospital för sinnessjuke utgått 9,238 kr. 70 öre och till andra hospital i riket 563 kr. 95 öre.

Den 1 Oktober 1874 öfvertog nämnden förvaltning af medicinska afdelningen af *byrån för besigtning af prostituerade kvinnor*, hvilken byrås polisafdelning står under Öfverståthållare-Embetets inseeende. Omkostnaderna för byrån år 1875 hafva uppgått till 5,513 kr. 53 öre.

Å sjukrum, anordnade inom den under stadens Fattigvårdsnämnds inseeende ställda, af särskild styrelse förvaltade allmänna försörjningsinrättningen intagas dels bensårspatienter, dels andra, af kroniska åkommor lidande, medellöse personer, för hvilka vård å sjukhus anses icke erforderlig.

Enligt 1875 års räkenskaper hafva Sundhetsnämndens inkomster för året uppgått till 301,301 kr. 99 öre och utgifterna till 280,216 kr. 97 öre.

För åtskilliga andra i Stockholm befintliga *sjukvårdsinrättningar* som förvaltas af särskilda styrelser, lemnar nedanstående tab. litt. ZZ summarisk redogörelse:

Beträffande hufvudstadens allmänna *fattigvård*, för hvil- Tab. N:o 14. ken summarisk redogörelse enligt fastställt formulär lemnas i tab. N:o 14 bland bilagorna, har *Fattigvårdsnämnden* anfört följande:

Tab. Litt. ZZ.

Sjukvårdsinrättningar, förvaltrade af särskilda styrelser.

	Fastighetsvärde år 1875		Kapitalbehållning vid 1875 års slut.	Inkomster år 1875.		Utgifter år 1875.		Antal patienter år 1875.	
	i Stockholm.	utom Stockholm.							
K r o n o r.									
Kungl. Serafimer-lasarettet ¹⁾	214,000	—	1,262,879	24	141,626	24	123,058	31	2,142
Stockholms hospital för sinnessjuka ²⁾	500,000	—	—	—	124,615	—	135,989	12	219
Stockholms stads kurhusinrättning	—	—	—	—	62,811	14	55,588	26	1,091
Allmänna garnisonssjukhuset	355,000	—	22,016	52	72,166	09	76,035	91	2,077
Kronprinsessan Lovisas vårdanstalt för sjuka barn ³⁾	50,000	—	180,765	83	23,660	—	20,159	08	351
Allmänna electricitets-inrättningen	—	—	339	67	894	34	870	—	118
Gymnastiskt-ortopediska institutet ⁴⁾	—	—	10,567	39	—	—	412	20	401
Stockholms sjukhem	290,000	25,000	787,418	—	113,227	89	54,285	74	103
Föreningen för frivillig vård af sårade och sjuke i fält ⁵⁾	—	—	26,953	26	5,289	23	2,301	59	—
Mediko-mekaniska institutet ⁶⁾	—	—	39,456	78	39,873	25	30,916	47	927
Summa	1,409,000	25,000	2,330,397	39	584,163	18	499,616	68	7,429

¹⁾ Förutom ofvan upptagna kapitaltillgång eger lasarettet inventarier till värde af 45,000 kr. Bland kapitaltillgången inbegripes jemväl det kapital 284,569 kr. 5 öre, hvaraf afkastningen utgår i lifräntor å donerade medel samt de af friherrinnan Willebrand såsom pensionsfond deponerade 80,000 kr. Utaf den upptagna utgiftssumman belöpa sig å sjukvården jemte afböningar till eubets- och tjänstemän 96,291 kr. samt å fastigheternas underhåll, räntor å donerade medel m. m. 26,766 kr. 74 öre. På de å lasarettet år 1875 vårdade sjuke belöper sig ett antal af 73,095 underhållsdagar. Till lasarettets kassa har under ifrågasvarande period af donerade medel 73,100 kr. influtit, deraf dock å 20,000 kr. lifräntor skola af lasarettet utbetalas.

²⁾ Vid 1875 års utgång hade hospitalet en skuld af 6,511 kr. 52 öre. Det uppgifna antalet patienter utgör medeltalet per dag af vårdade. Från och med år 1874 är antalet patienter, som hospitalet är berättigadt att på en gång vårda, bestämdt till 20 i första samt 204 i andra och tredje klassen, eller tillsammans 224 patienter.

³⁾ Kapitaltillväxten under femårsperioden utgör 20,979 kr. 72 öre.

⁴⁾ Institutet, som är en enskild stiftelse, åtnjuter årligt bidrag af staten med 8,250 kr. och disponerar en genom enskildes bidrag bildad fond af omkring 10,000 kr., hvars ränta användes till bekostande af ortopediska apparater och bandager åt obemedlade patienter. Af det uppgifna antalet patienter hafva 68 behandlats på de, såsom vilkor för statsanslagets tillgodonjutande, bestämda friplatserna, 30 på den s. k. fattigfondens bekostnad och återstoden 303 åro dels betalande, dels gratister.

⁵⁾ Sedan föreningen den 3 December 1864 bildats under dåvarande H. K. H. Hertigens af Östergötland, numera Hans Maj:st Konung Oscar II:s ordförandeskap, antogs vid dess första årsammanskomst den 24 Maj 1865 de för eningen ännu hufvudsakligen gällande stadgar, från hvilken tid föreningen jemväl träd i verksamhet såväl med myndigheter och enskilda personer inom Sverige, som ock med den internationela komitén i Genève samt utländska sjukvårdsföreningar.

Af dessa föreningens stadgar, hvilka år 1871 undergått vissa mindre förändringar, inhemtas, att föreningens verksamhet afser:

i f r e d s t i d :

- att genom utgifna skrifter och på annat lämpligt sätt sprida kännedom om behovet af en förbättrad sjukvård i fält, om otillräckligheten af de medel, som under vanliga förhållanden stå arméns förvaltning till buds, samt om de åtgärder och förbättringar, hvilka i andra länder för ändamålet blifvit vidtagna eller befunna önskvärda;
- att befordra bildandet af filialafdelningar i landsorten och träda i närmare förbindelse med dessa;
- att af allmänheten utverka bidrag dels af penningar för inköp af sjukvårdsmateriel och transportmedel samt till bestridande af andra nödiga

omkostnader, dels ock, då behovet det påkallar, af sådana förbandspersoner, som för sjukvården i fält erfordras och som utan svårighet kunna förvaras, såsom lime, charpie m. m.;

- att antaga personer, som äro hågade att kortare eller längre tid biträda vid sjukvården i fält, och att åt dessa personer skaffa tillfälle att dess förinnan vinna den för sådant ändamål nödiga undervisning och öfning;
- att träda i förbindelse med dylika föreningar i andra länder och framför allt med den i Genève; samt

i k r i g s t i d :

- att, med den högsta militära myndighetens tillåtelse eller på dess kallelse, till krigsteatern afsända ej mindre sjukvårdsmateriel än ock inöfvad frivillig sjukvårdspersonal, hvilken i afseende på sin tjensteutöfning skall vara skyldig att ställa sig under de militära chefernas lydnad; och
- att efter förmåga tillhandagå vederbörande vid ordnandet af sjuktransporter och sjukvårdslokaler;

viljande föreningen jemväl vinnlägga sig om att skaffa lämplig sysselsättning åt personer, som genom blesyrer eller sjukdom under krig blifvit mindre arbetsföre, samt bispringa krigares hemmavarande familjer eller efterlemnade enkor och barn.

Redan från början af föreningens tillvaro arbetade man för bildande af sjuksköterskor i föreningens tjänst, för hvilket ändamål anlätades föreståndare för samtliga läns-lasarett och öfriga större sjukvårdsinrättningar i landet. Ut i detta syfte utsändes ock den 1 Juli 1866 en för menniskovänliga värf i allmänhet nitälskande och intresserad person till London, för att derstädes genomgå ett års kurs vid »Miss Nightingale Institution». Återkommen till fäderneslandet, anställdes hon såsom föreståndarinna vid det nya akademiska sjukhuset i Upsala, hvarest sedermera de i föreningens tjänst antagna sjuksköterskor erhållit undervisning och fortfarande danas. Dessa sköterskors antal utgör för närvarande 66, deraf de flesta utbildats vid nyssnämnda sjukhus.

Vid världsexpositionen i Paris år 1867 hade föreningen åtskilliga sjukvårdsartiklar utställda, deraf hon tilldelades »mention honorable», hvarjemte två af föreningens ledamöter voro vid denna exposition såsom delegerade tillstådes, dels för att inhemta kännedom rörande der utställd sjukvårdsmateriel, dels ock för att deltaga uti den i sammanhang med nämnda exposition anordnade internationela kongress. Under världsutställningen i Wien år 1873 hade föreningen uppdragit åt en dess ledamot att taga kännedom om derstädes utställda kirurgiska instrument och bandager m. m., äfvensom att för föreningens behof inköpa och hemförskaffa dylika effekter.

Professor Esmarcks »Första förbandet på slagfältet» samt hans föredrag om »Menniskokärlekens strid mot krigets fasor» hafva genom föreningens försorg blifvit till svenska språket öfverförda och en mängd exemplar deraf

Stockholms stad utgör ett enda fattigvårdssamhälle, fördelat efter stadens territorieförsamlingar i 8 fattigvårdsdistrikt, hvart och ett med sin särskilda fattigvårdsstyrelse. Dessutom finnas särskilda styrelser för fattighusinrättningen å Sabbatsberg samt för stadens försörjnings-, arbets- och uppfostringsinrättningar. Sedan de båda uppfostringsanstalterna för värlösa barn, af hvilka den ena förut förvaltats af styrelsen för Stockholms stads arbetsinrättning och den andra enligt träffadt aftal och mot en bestämd årlig godtgörelse stått under uppsigt

Forts. af Tab. Litt. ZZ.

dels försålda dels ock till bruk vid armén och åtskilliga sjukvårdsinrättningar utdelade.

I anledning af från såväl internationela komitén i Genève som centralkomitéerna i Berlin och Paris ankomna skrivelser med anhållan om bidrag till lindring i den nöd, som alstrades af 1870—1871 årens krigshändelser i Europa, beslöt föreningen vid sammankomst den 26 Augusti 1870 att för berörda ändamål öfversända till den af internationela komitén i Genève upprättade »Agence Internationale» i Basel ett belopp af 20,000 francs, utgörande nära hälften af föreningens dåvarande kapital, att användas der medlen under krigets växlingar bäst voro af behofvet påkallade utan afseende på de lidandes nationalitet, hvarjemte, efter föreningens till den svenska allmänheten ställda upprop om insamling för ifrågasvarande ändamål, till Baselaagenturen öfversändes från Stockholm 27 packlärar, innehållande diverse sjukvårdspersedlar, värderade till mera än 20,000 francs, samt från städerna Göteborg och Malmö dylika persedlar till ungefär enahanda värde, äfvensom insamlade penningar till ett sammanlagt belopp af 176,775 francs 30 centimer.

Uppå derom af föreningen och Kungl. Sundhetskollégium gjorda hemställanden förordnade Kungl. Maj:t den 21 Oktober 1870, att 4 läkare, deraf 2:ne utsedde af bemälda kollégium och 2:ne af föreningen, skulle afresa till fransk-tyska krigsteateru. Ehuru ej någon af de sålunda utsända läkarna, hvilka alla voro ledamöter af föreningen, anställdes vid någondera af de stridande arméerna, voro de likväl i tillfälle att såväl vid tyska arméns högkvarter i Versailles som vid åtskilliga sjukhus i Frankrike och Tyskland göra en mängd vigtiga iakttagelser rörande sjukvården i fält, hvarom rapporter och berättelser af dem afgifvits.

Föreningens samling af modeller, af sjukvårdsmateriel m. m. har efter hand ökat genom frikostiga gåfvor af såväl det Kungl. Husets medlemmar som flere enskilda personer. Rikliga kvantiteter linne hafva blifvit dels skänkta, dels och insamlade af den med föreningen förbundna damkomitén, som till förbandsersedlar bearbetat de erhållna linneförråden.

I sammanhang med ett af H. M. Konungen framställt förslag om inrättande af en ambulansbrigad, har föreningen låtit till sjuk- och transportfartyg inreda kronan tillhöriga en bombkanonslup och en kanonjolle, hvilka fartyg vid 1872 års fälttjenstförfningar i trakten af Stockholm blifvit använda.

För ordnande af föreningens verksamhet vid utbrott af krig, deruti Sverige-Norge kan komma att deltaga, har föreningen antagit en mobiliseringsplan, innehållande vissa allmänna bestämmelser till iakttagande vid sådant tillfälle, och fastställande såsom princip, att den frivilliga sjukvården i fält icke har att med sin verksamhet uppträda sjelfständigt, utan endast i förening med den officiela sjukvården och under högste befälhafvarens kommando.

Vid sidan af föreningen har inom hufvudstaden bildat sig en frivillig ambulanskorps, som erbjudit sig att i behofvets stund lemna föreningen sitt bistånd. Den består för närvarande af 24 medlemmar, hvilka enligt de för korpserna gällande stadgarna undergått eller inom två år från inträdet i korpserna skola undergå erforderlig examen.

Slutligen må här tilläggas att, sedan bland arméns och flottans läkare inom riket en militärläkareförening bildats, hvars centralkomité kommer att utgifva en tidskrift, sjukvårdsföreningen med nämnda komité träffat aftal i ändamål att begagna sig af berörda tidskrift såsom ett organ för spridande af sådana uppsatser, som beröra den frivilliga sjukvårdens i fält åligganden och intressen.

⁶⁾ Enär institutets räkenskapsår börjar den 1 Juni ena året och slutar den 31 Maj andra året, afse de uppgifna siffrorna förhållandet den 31 Maj 1876. Institutets verksamhet tager för närvarande i anspråk 3 läkare, 2 manliga och 7 qvinliga instruktörer, 10 manliga och 11 qvinliga biträden samt 2 maskinister. Appareljen har sedan 1870 ökat från 47 till 69 gymnastikapparater. Ny lokal med dubbelt så stort utrymme som förut erhöles år 1874.

af diakonissanstalten, under loppet af år 1875 ståts under en egen gemensam styrelse, uppgår nu antalet af de särskilda styrelser, hvilka handhafva den allmänna fattigvården inom Stockholms stad till 13.¹⁾ Dessa styrelser, hvilka hvar för sig hafva sin verksamhet begränsad inom en viss församling eller inrättning, stå samtliga under inseende af och hafva redovisningskyldighet inför en för hela kommunen gemensam, af stadsfullmäktige utsedd *fattigvårdsnämnd*, bestående af 16 ledamöter.

I början af femårsperioden fanns ett fattighus inom hvarje distrikt, med undantag af Nikolai och Klara församlingar, hvilkas fattighushjon voro intagna i särskilda byggnader å Sabbatsberg. Men sedan stadsfullmäktige anslagit medel för uppförande derstädes af 2:ne nybyggnader, afsedda att inrymma fattighushjonen inom Jakobs och Johannis, Kungsholms, Ladugårdslands och Adolf Fredriks församlingar, samt dessa nybyggnader år 1872 blifvit färdiga; blefvo under loppet af samma år fattighushjonen från de 4 nyssnämnda distrikten dit förflyttade från de gamla fattighusen, hvilka sedermera blifvit försålda, med undantag af Jakobs och Johannis församlingars fattighus, som användts för annat kommunens ändamål. De båda södra distriktens fattighus äro deremot fortfarande upplåtna åt hjonen inom Maria och Katarina församlingar, hvadan alltså kommunen för närvarande eger 3 fattighusinrättningar med utrymme för 1,239 hjon. Förutom dessa fattighus eger samhället derjemte 5 andra fattigvårdsanstalter, nemligen: allmänna försörjningsinrättningen, militärförsörjningsinrättningen, arbetsinrättningen samt 2:ne uppfostringsanstalter för värlösa barn, den ena afsedd för gossar, den andra för flickor.

I enlighet med föreskriften i 13 § af nu gällande fattigvårdsförordning har nämnden genom särskild dertill antagen person från och med år 1872 låtit upprätta en årlig statistisk redogörelse angående fattigvården inom Stockholms kommun, af hvilken redogörelse hittills 3 årgångar blifvit genom nämndens försorg till trycket befordrade. Med undantag af uppgifterna för år 1871 utgöra uppgifterna i tabellbilagan (tabell N:o 14) ett summariskt sammandrag af dessa statistiska årsredogörelser. Af berörda tabell inhemtas, att samtliga understödstagarnes antal inom kommunen under hvarje år af femårsperioden utgjort:

år 1871	11,071.
» 1872	9,235.
» 1873	8,398.
» 1874	7,788.
» 1875	7,871.

eller i medeltal för hvarje år 8,873.

Berättelsen för föregående femårsperiod angifver deremot följande årliga antal understödstagare:

år 1866	10,720.
» 1867	12,015.
» 1868	12,540.
» 1869	11,028.
» 1870	10,703.

eller i medeltal för hvarje år 11,401.

Vid jämförelse mellan dessa uppgifter visar sig således, att årliga medeltalet understödstagare nedgått från 11,401 till 8,873, eller minskats med 2,528 personer, oaktadt enligt officiela

¹⁾ Det i tabellen (kol. 5) uppgifna antalet fattigvårdsanstalter afser endast kommunens »fattighus».

källor, kommunens medelfolkmängd under samma tid stigit från 136,101 till 146,505.

Understödstagarna äro med hänsyn till så väl understödets som de särskilda fattigvårdsanstaltarnas olika art indelade i 7 klasser, nemligen:

Fattighushjon;

Understödstagare, utom fattigvårdsinrättning, under 15 års ålder;

Understödstagare, utom fattigvårdsinrättning, öfver 15 års ålder;

Barn, vårdade å stadens uppfostringsanstalter;

Hjon, intagna å militärförsörjningsinrättningen;

Hjon, intagna å allmänna försörjningsinrättningen;

Hjon, intagna å arbetsinrättningen.

De reglementariska bestämmelserna med afseende å hvar och en af dessa klasser äro hufvudsakligen anförda i Öfverståthållare-Embetsberättelse för åren 1866—1870, hvadan ett återuppreparande af desamma här icke torde vara erforderligt, likasom ej heller här redogöres för årliga antalet understödstagare inom hvarje klass, enär formulärblankettens rubriker rörande *fattigpersonalen* afse uppgifter endast å:

a) antalet fattighjon, som erhållit full försörjning; och

b) antalet af fattigvården understödde, som ej fått full försörjning.

De genom Stockholms fattigvårds försorg fullt försörjda hjonens antal har varit:

år 1871.....	5,615.
» 1872.....	5,282.
» 1873.....	5,109.
» 1874.....	5,045.
» 1875.....	5,072.

eller i medeltal för hvarje år 5,225.

I detta antal äro fattighus- och försörjningshjonerna samt de minderåriga understödstagarna så i som utom fattigvårdsanstalt inberäknade. Hvad särskildt angår barnen, kunna visserligen icke alla anses såsom fullt försörjda, enär en del af dem vårdats af egna föräldrar eller anhöriga, som för detta ändamål uppburit större eller mindre understöd, men dessas antal har i primäruppgifterna icke kunnat särskiljas från de öfrigas. Årliga antalet fullt försörjda hjon har under de fem åren varit i det närmaste oförändradt; dock märkes en till periodens slut fortgående obetydlig minskning, hvilken företrädesvis gäller de minderåriga understödstagarna utom fattigvårdsinrättning. Beträffande de fullt försörjda hjonens kön, har antalet qvinnor varit störst, eller omkring 58 procent.

De icke fullt försörjda understödstagarnes antal har utgjort:

år 1871.....	5,456.
» 1872.....	3,953.
» 1873.....	3,289.
» 1874.....	2,743.
» 1875.....	2,799.

eller i årligt medeltal 3,648.

I detta antal äro inberäknade de utom fattigvårdsinrättning boende understödstagarna öfver 15 års ålder samt hjonerna å stadens arbetsinrättning.

Det förstnämnda slaget af dessa understödstagare erhåller endast mer eller mindre tillfälligt understöd antingen för en gång eller ock under vissa tider af året. Fattigvårdsbidraget utgår vanligen i kontanta penningar (hyreshjelp), ved eller vissa matportioner (soppa med bröd); och bestämmes understödets större eller mindre belopp oftast efter familjens storlek eller antalet hemmavarande minderåriga barn. Öfver antalet sådana barn föres visserligen en summarisk förteckning, men de äro icke inräknade i kommunens fattigpersonal, enär de icke kunna anses såsom direkta eller egentliga understödstagare.

Vidkommande de å arbetsinrättningen intagna hjonerna, undfå väl dessa full försörjning å inrättningen, men måste deremot sjelfva genom arbete i ganska betydlig mån bidraga till sitt underhåll och kunna således icke anses såsom fullt försörjda på fattigvårdens bekostnad.

Absoluta antalet understödstagare af dessa båda slag har från år 1871, då det utgjorde 5,456, under loppet af de 4 följande åren efter hand minskats med närmare 50 procent, hvarjente relativa antalet nedgått från 49 till endast 35 procent af hela fattigpersonalen. Det större eller mindre årliga antalet »icke fullt försörjda hjon» lemnar, hvad Stockholms stad vidkommer, utan tvifvel en god ledning för bedömandet af den fattigare arbetsföra befolkningens ekonomiska ställning. Detta gäller i synnerhet de mera tillfällige »understödstagarna utom fattigvårdsinrättning», hvilka i allmänhet utgöras af arbetarefamiljer, som endast vid trängande nöd och arbetsbrist måste anlita kommunen om bistånd. Antalet sådana understödstagare jemte deras hemmavarande minderåriga barn har under femårsperioden uppgått till:

	Understödstagare.	Deras hemmavarande minderåriga barn.
år 1871.....	3,677.	4,711.
» 1872.....	2,731.	3,305.
» 1873.....	2,292.	2,860.
» 1874.....	1,756.	1,879.
» 1875.....	1,793.	1,861.

Häraf framgår, att dessa understödstagares antal under de fem åren från och med 1871 minskats med fullt 50 procent och de hemmavarande barnens med icke mindre än omkring 60 procent.

Åren 1871—1875 förete alltså med afseende å kommunens fattigpersonal det gynnsamma förhållande, att antalet under femårsperiodens 4 första år oafbrutet minskats, tills detsamma under år 1875 åter något, ehuru helt obetydligt, ökats. Annorlunda visa sig deremot kommunens *fattigvårdskostnader* under samma tid. Dessa hafva nemligen in brutto utgjort:

år 1871.....	Kr. 701,312.
» 1872.....	» 692,822.
» 1873.....	» 731,368.
» 1874.....	» 746,343.
» 1875.....	» 893,645.

Med undantag af år 1872 hafva under ifrågavarande period utgifterna i och för fattigvården således med hvarje år ökats. Om från ofvanstående utgiftsbelopp frånräknas värdet af inköpta arbetsmaterialier och öfriga utgifter i och för hjonens arbete samt nettobehållningen af deras arbete, blir *kommunens egentliga fattigvårdskostnad* under hvarje år följande:

år 1871	Kr. 492,135.
» 1872	» 492,551.
» 1873	» 509,858.
» 1874	» 509,630.
» 1875	» 588,972.

eller i årligt medeltal Kr. 518,629.

Under näst föregående femårsperiod uppgick årliga fattigvårdskostnaden, efter samma beräkningsgrund och oakadt fattigpersonalens årliga antal då var betydligt större, endast till följande belopp:

år 1866	Kr. 433,973.
» 1867	» 498,896.
» 1868	» 549,354.
» 1869	» 463,712.
» 1870	» 440,374.

eller i årligt medeltal Kr. 477,262.

Utgifterna under åren 1871—1875 angifva således en årlig kostnad af 58 kronor 45 öre i medeltal för hvarje understöds-tagare, hvaremot motsvarande kostnad under perioden 1866—1870 uppgick till endast 41 kronor 86 öre. De under senaste åren så betydligt förhöjda fattigvårdskostnaderna hafva sin grund hufvudsakligen i stegradt pris å lifsförnödenheter m. m., hvartill kommer förbättrad kosthåll å fattighuset samt, hvad år 1875 särskildt beträffar, den förlust af ej mindre än 51,576 kronor 92 öre, som drabbade arbetsinrättningen genom en stor del af hjonens sysselsättande med ombesörjandet af den enskilda husegare åliggande renhållning af gator och gårdar. Till följd af den starka och ihållande köld samt den myckenhet snö, som under Januari, Februari och Mars månader nämnda år inträffade, försvårades nemligen i högsta måtto gatuhållningsarbetet. Emellertid hade arbetsinrättningens styrelse redan nästföretgånga år beslutat, att inrättningens bestyr med gatuhållning skulle så småningom inskränkas, så att det med 1875 års utgång kunde helt och hållet upphöra, samt hjonen i stället sysselsättas med stensprängnings- och stenhuggningsarbeten för gatubeläggningen i hufvudstaden m. fl. dylika arbeten, i den mån deras arbetskraft icke kunde på annat fördelaktigare sätt användas. Den vidtagna förändringen har, så vidt hittills kunnat bedömas, medfört ett fördelaktigt resultat.

Från *Stockholms allmänna skyddsförening*, hvars hufvudsakliga ändamål enligt stadgarne är att vaka deröfver,

att det uppväxande släktet af den fattiga befolkningen i hufvudstaden ej må sakna nödig och kärleksfull vård och uppfostran, samt att de understöd, som i sådant afseende för fattiga barn utgå, verkligen komma dessa tillgodo;

att genom noggranna undersökningar vinna tillförlitlig kännedom om hjälpsökandes omständigheter och behof samt derom på begäran meddela såväl allmänna som enskilda barmhertighetsstiftelser samt privata personer erforderliga upplysningar, så att de, utan fruktan att genom oriktiga uppgifter blifva vilseledda, må kunna på ett tillfredsställande sätt utöfva sin välgörenhet;

att emottaga, samvetsgrant använda och redovisa de understöd i penningar eller annat, som till lindring i nödlidandes belägenhet kunna blifva åt föreningen anförtrodda; och

att genom råd och anvisningar samt, såvidt ske kan, genom beredande af tillfällen till arbetsförtjenst upplifva och underlätta

de fattiges bemödanden till sjelfförsörjning samt, der utväg för dem saknas att genom eget arbete eller anhörigas biträde erhålla nödtorftigt uppehälle, söka genom befintliga välgörenhetsstiftelsers välvilliga bemedling eller genom anlåtande af de bidrag, som från den enskilda barmhertigheten erhållas, förskaffa den hjälp, som af de mest tryckande behofven oundgängligen påkallas, och hvilken förenings verksamhet, som omfattar hela hufvudstaden, utöfvas under ledning af en gemensam centralkomité, genom särskilda skyddskomitéeer inom hvar och en af hufvudstadens territoriella församlingar samt till dessas biträde distriktsvis utsedde deputerade;

— hafva följande uppgifter meddelats:

Den 10 Maj 1873 behagade DD. MM. Konungen och Drottningen skänka till Stockholms stad 10,000 kronor med föreskrift, att årliga räntan derå skall genom skyddsföreningens försorg insättas i lifränte- och kapitalförsäkringsanstalten i Stockholm till förmån för fattiga barn, tillhörande Stockholms kommun. Den 22 Maj samma år möttog föreningen af herr Alexander Keiller J:or 16,000 kronor med föreskrift, att räntan derå bör på H. M. Drottningens födelsedag utdelas antingen till en eller flere mödrar, hvilka ådagalagt bemödande att väl fostra sina barn eller ock till uppfostran af värlösa barn. Föreningen har under år 1875 i likhet med föregående år beredt arbete (linnesömnad med mera dylikt) åt 1,102 qvinliga arbetstagar, hvilka tillsammans under året uppburit 14,807 kr. 84 öre, och egde föreningen för beredande af dylikt arbete åt fattige vid årets slut ett kapital (i arbetsmaterialier, färdiga persedlar och penningar) stort 57,074 kr. 84 öre. Under åren 1873, 1874 och 1875 har föreningen i så måtto utvidgat sin verksamhet, att densamma, med anledning af under sagda år inträffad bostadsbrist, öppnat 5 stycken fattigherbergen, i hvilka vid 1875 års slut genom föreningens försorg bostad anskaffats åt 662 personer, deraf 428 barn. Enligt räkenskaperna utgjorde föreningens kapitalbehållning 27,593 kr. 24 öre (oberäknadt förutnämnda 57,074 kr. 84 öre), inkomster 25,701 kr. 18 öre, utgifter 22,896 kr. 90 öre och antalet underhållstagar 2,679 personer, allt vid 1875 års utgång.

En välgörenhetsinrättning, som med afseende å föremålen för sin verksamhet kan anses utgöra på en gång undervisnings-, sjukvårds- och fattigvårdsanstalt, är *svenska diakonissanstalten* i Stockholm med syftmål att utbilda kristligt sinnade qvinnor för sjuke, nödlidande eller eljest hjälpbehöfvande likars vård och undervisning. De olika grenarne af anstaltens verksamhet finnas enligt inkomna meddelanden angifna under följande hufvudrubriker, nemligen: 1) Diakonissanstalten och dess sjukhus; 2) Anstaltens barnhem; 3) Anstaltens räddningshem; 4) Anstaltens hushållsskola och 5) Anstaltens Magdalenahem. Under perioden har ifrågavarande anstalt förvärfvat fast egendom i Stockholm till värde af 45,000 kr. och uppfört en kapellbyggnad för en kostnad af omkring 50,000 kr. Ofvannämnda hushållsskola, afsedd hufvudsakligen för de från anstaltens hem utgångna barn, öppnades den 1 Oktober 1875. Den ekonomiska ställningen m. m. vid 1875 års slut har befunnits vara:

	Inkomster.	Utgifter.	Antal.
vid diakonissanst. o. dess sjukhus:	43,283,20.	49,469,05.	— 366 vårdade sjuke.
» anstaltens barnhem	4,235,74.	3,708,58.	— 20 <i>stickebarn</i> .
» » räddningshem	4,533,15.	5,184,48.	— 27 »
» » hushållsskola	4,874,59.	5,355,92.	— 11 <i> flickor</i> .
» » Magdalenahem	5,562,62.	4,764,41.	— 48 <i> qvinnor</i> .

Summa 62,489,30. 68,482,44. — 472 personer.

Tab. Litt. ÖÖ. Barmhertighetsinrättningar, som åt fattiga, egentligen ålderstigna, lemna bostad jemte underhållsbidrag uti inrättningens fastigheter.

	Fastighetsvärde år 1875				Kapitalbehållning vid 1875 års slut. Kronor.	Inkomster år 1875. Kronor.	Utgifter år 1875.				Underhållstaga- res antal år 1875.		
	i Stockholm.		utom Stockholm.				Pensioner och underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.					
	Kronor.		Kronor.					Kronor.					
Danviks hospital ¹⁾	97,500	—	900,579	—	86,926	—	93,435	04	43,317	26	39,921	37	232
Drottninghuset ²⁾	37,500	—	—	—	83,564	02	9,641	23	5,288	33	7,928	93	56
Borgerskapets Gubbhus.....	52,000	—	20,000	—	268,687	50	20,117	72	16,677	05	3,126	13	53
» Enkehus.....	80,000	—	—	—	1,008,405	03	56,947	79	52,662	09	8,150	29	256
Fabriksfattigkassan ³⁾	24,960	—	—	—	109,812	33	10,350	27	6,856	28	3,298	—	109
Timmermansordens Hospital.....	41,870	79	—	—	38,718	23	7,879	61	1,042	77	1,813	76	10
Asylet för »Pauvres honteux».....	66,470	50	—	—	145,915	74	12,930	25	5,118	95	4,780	07	42
Hemmet för frigifna qvinnor.....	50,130	77	—	—	59,491	58	1,860	27	1,673	43	1,699	75	20
Summa	450,432	06	920,579	—	1,801,520	43	213,162	18	132,636	16	70,718	30	778

¹⁾ Det uppgifna värdet å fastigheter utom Stockholm utgöres af värde å utarrenderade fastigheter 383,900 kr., värde å skatteräntor 141,159 kr. och värde å fastigheter, upplåtna under besittningsrätt 375,520 kr. I beloppet »utgifter af andra slag» är inräknadt underhållsbidrag till Stockholms hospital för sinnessjuka 14,000 kr.

²⁾ Under förvaltning af direktionen öfver Drottninghuset eller, såsom inrättningen jemväl benämnes: »Ulrika Eleonoras eller Drottningens hospital», äro ställda tre pensionsfonder: Kniggeska, Liebrathska och Brandelska fonderna,

för hvilkas ställning summariskt redogöres i tab. litt. AB här efteråt pag. 52 införd.

³⁾ Genom försäljning af en mindre fastighet har det vid 1870 års utgång upptagna fastighetsvärdet, 32,610 kr. nedgått; men kapitalbehållningen har ökat dels genom köpeskillingen för den försålda fastigheten och dels genom testamenterisk disposition af fabriksidkaren Joh. Michaelson. Under perioden hafva från fabriksidkarne några årliga bidrag till kassan ej utgått, hvarigenom underhållstaga- res antal nedgått och utgifterna minskats.

Tab. Litt. AB. Pensionsinrättningar och andra fromma stiftelser, till hvilka delegarerätt i allmänhet icke är beredd genom erlagda afgifter.

	Fastighetsvärde år 1875 i Stockholm.		Kapitalbehållning vid 1875 års slut. Kronor.	Inkomster år 1875. Kronor.	Utgifter år 1875.				Underhållstaga- res antal år 1875.		
	Kronor.				Pensioner eller underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.					
						Kronor.					
Kungl. Statskontoret.....	—	—	—	—	524,891	56	—	—	401		
Vadstena Krigsmanshuskassa.....	—	—	4,081,015	54	463,381	94	269,307	71	116,082	46	10,013
Invalidhusfonden.....	—	—	1,543,192	77	136,790	23	76,186	75	2,534	—	—
Fonder, ställda under förvaltning af Fullmäktige i Riksbanken, neml.:											
Bankostatens enke- och pupillkassa.....	—	—	775,653	31	49,768	32	43,986	67	1,476	62	118
f. d. Diskontverkens och Tumba bruks d:o.....	—	—	60,506	96	4,080	48	4,983	—	—	—	21
Förvaltningen af de under f. d. Kungl. Öfre Borgrättens vård förr ställda medel, nemligen:											
Thunskas fonden.....	—	—	44,015	09	2,307	21	1,375	—	—	—	3
Gutermuthska ».....	—	—	13,206	55	626	80	572	50	—	—	13
Humbleska ».....	—	—	1,700	—	105	29	63	—	—	—	5
Halfvar Bergska ».....	—	—	2,380	94	115	12	102	—	—	—	17
Platinska ».....	—	—	10,764	—	644	08	450	—	—	—	5
Spetziska ».....	—	—	6,578	—	330	—	311	17	—	—	16
Konungens Hospitalsfond ¹⁾	—	—	289,303	05	13,915	58	11,425	—	1,000	—	424
Konungens Militärhospitals- och Medaljfonder ²⁾	—	—	388,000	—	20,900	35	19,677	—	892	92	470
Filéenska pensionsfonderna ³⁾	—	—	139,558	53	7,914	55	7,384	—	464	75	58
Pensionsfonder, ställda under förvaltning af Direktionen öfver allmänna Enke- och Pupillkassan, neml.:											

¹⁾ År 1871 utgjorde hospitalfondens kapital 274,870 kr.

²⁾ Militärhospitalsfonden eger fastighet å landet, värderad till 1,500 kr.

³⁾ Dessa, till pensionerande af civile embets- och tjenstemän, deras enkör och barn, afsedda fonder förvaltas af Kungl. Direktionen öfver Civilstatens pensionsinrättning.

Fortf. af Tab. Litt. A.B.

	Fastighetsvärde år 1875 i Stockholm. Kronor.	Kapitalbehål- ning vid 1875 års slut. Kronor.	Inkomster år 1875. Kronor.	Utgifter år 1875.		Under- hållstaga- res antal år 1875.
				Pensioner eller underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.	
Bohmanska testamentsfonden	—	128,382 95	6,323 —	4,400 —	—	22
Swanska "	—	18,228 90	900 —	725 —	100 —	9
Grisbackska "	—	6,771 58	337 50	300 —	37 50	6
Thernbergiska "	—	5,418 65	270 —	270 —	—	3
Enkefru Katarina Godus pensionsfond.....	—	9,162 —	460 —	425 —	—	5
Assessoren O. Ahllöfs testamentsfond	—	5,836 38	240 —	226 66	—	12
Skepparen M. Ahlströms "	—	27,000 —	1,350 —	1,350 —	—	12
Af Bemedlingskommissionen förvaltade pensionsfonder ⁴⁾	334,000 —	707,430 77	59,569 18	43,403 17	8,502 42	434
Af Förmyndarekammaren förvaltade pensions- och stipendiefonder ⁵⁾	—	246,143 09	12,518 99	5,603 81	6,262 77	74
Sadelmakareåldermannen Jakob Fagerbergs pensionsinrättning	75,000 —	171,502 77	19,462 59	12,775 —	4,564 85	216
Af f. d. Grosshandels-societetens deputerade förvaltade pensionsfonder ..	507,500 —	311,124 94	101,003 68	24,857 50	71,915 32	189
F. d. Bryggare-embetets pensionskassa	105,750 —	100,652 22	17,252 07	12,716 67	4,189 62	56
F. d. Vinskänks-societetens "	—	14,500 —	890 72	725 —	102 25	8
Skomakareföreningens "	150,000 —	4,841 54	18,434 62	11,098 14	12,902 67	110
F. d. Skräddare-embetets "	—	14,543 42	735 87	705 75	641 09	21
F. d. Kryddkramhandelssocietetens "	120,000 —	138,114 —	13,577 —	8,230 —	5,347 —	107
F. d. Viktualiehandelssocietetens "	135,000 —	106,778 71	5,015 10	5,163 91	908 75	55
Af Sjömanshusdirektionen förvaltade understöds- och pensionsinrättningar, neml.:						
Sjömanshuskassan	37,500 —	318,132 82	30,201 48	11,393 —	13,696 09	750
Nationalkassan	—	117,261 27	6,842 20	4,682 —	900 —	175
Handelsflottans pensionsanstalt ⁶⁾	—	345,945 55	108,987 78	79,899 99	4,995 50	793
Handelsbokhållarnes pensionsförening.....	—	—	108,795 69	—	—	6
Sjömannaföreningen ⁷⁾	—	45,321 42	10,154 96	2,183 40	—	—
Strandbergiska läkareinrättningen	—	160,456 21	7,685 61	—	6,159 98	410
Brukspatronen Anders Hebbes pensionsfond ⁸⁾	—	15,000 —	900 —	900 —	—	9
Nödhjelpskassan i Stockholm	—	507,468 25	24,862 56	22,632 23	506 67	350
Sällskapet »De nödlidandes vänner»	—	156,747 10	8,075 43	7,255 —	350 —	178
» »De fattigas vänner».....	—	31,800 17	3,543 58	3,175 67	319 63	607
» »Fattiga barns vänner».....	—	9,891 82	2,188 —	1,708 50	651 52	50
» »för uppmuntran till öm och sedlig modersvård»	—	77,000 —	5,564 08	5,130 —	355 40	124
» »för dygdigt och troget tjenstfolks belönande».....	—	67,347 09	4,785 14	4,310 —	311 92	221
Enkefru Karin Knipers pensionsinrättning för fattiga, ogifta fruntimmer	—	96,701 24	5,559 01	4,837 50	—	103
Pauliska donationsfonden.....	67,500 —	142,645 —	15,789 14	—	10,446 81	210
Pensionsfonder, ställda under Ridderhusdirektionens vård ⁹⁾	350,000 —	1,781,524 22	115,214 59	64,865 09	32,512 74	549
Pensionsfonder, ställda under Stockholms stads Konsistorii vård	9,000 —	53,068 46	2,754 52	2,132 40	—	26
Pensions- och andra för välgörande ändamål inrättade fonder, förvaltade af territorialförsamlingarnas kyrko- och skolråd, neml. i						
Storkyrko församling	—	119,654 34	6,006 58	1,079 28	1,065 50	128
Klara "	—	84,267 83	4,157 14	4,157 14	—	75
Jakobs och Johannis "	248,971 04	30,276 77	45,436 01	1,392 12	45,217 53	46

⁴⁾ Den 1 December 1873 öfverlemnades f. d. Tobakshandelssocietetens pensionskassa, utgörande 11,000 kr. till Bemedlingskommissionen förvaltning.

⁵⁾ År 1871 har en pensions- och stipendiefond å 100,000 kr. tillkommit.

⁶⁾ Anstalten, som bildats på grund af nådiga Kung. den 29 Jannari 1864 och underhålles genom statsanslag, är afsedd för pensionering af sjöfolk öfver hela riket. Endast ett jernförelsevis ringa belopp, uppgående vid 1875 års slut till 9,520 kr. har anvisats att direkt uppbäras i kassan här i staden af 82 personer, bland hvilka 14 icke tillhört Stockholms kommun.

⁷⁾ Föreningen, för hvilken nytt reglemente den 16 December 1872 antogs, har till ändamål att af en bildad fond åt delegare lemna penningunderstöd vid sjukdomstillfälle eller annan olycka, som medför oförmögenhet att sig ordent-

ligen försörja; att vid inträffad ålderdom lemna pension åt delegare eller dess enka; att lemna begravningshjälp efter afiden delegare till dennes efterlemnade anhörige, samt att söka bereda platser åt föreningens medlemmar, ledamöter och delegare, som deraf äro i saknad. Af föreningen är en under styrelsens kontroll ställd särskild nödhjelpsfond eller fattigkassa inrättad, till hvilken, vid föreningens sammankomster, gifvor uppsamlas.

⁸⁾ Fonden förvaltas af direktionen öfver Strandbergiska läkareinrättningen.

⁹⁾ Under femårsperioden hafva åtta nya fonder tillkommit med ett sammanlagt kapital af 162,740 kr. 16 öre. Ridderhuskassans och kapitationsfundens behållningar, tillhoppa 621,587 kr. 86 öre, hvaraf 350,000 kr. belöpa sig å fastigheten, äro i kapitalbehållningen inräknade.

Forts. af Tab. Litt. AB.

	Fastighetsvärde år 1875 i Stockholm.	Kapitalbehåll- ning vid 1875 års slut.	Inkomster år 1875.	Utgifter år 1875.				Under- hållstaga- res antal år 1875.
				Pensioner eller underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.			
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
Maria församling	—	39,040 83	1,912 49	1,540 92	—	—	—	56
Katarina "	—	8,333 33	375 —	523 32	326 68	—	—	16
Kungsholms "	—	16,700 —	902 —	795 —	—	—	—	23
Ladugårdslands "	—	68,644 67	3,430 82	175 —	3,966 09	—	—	22
Adolf Fredriks "	196,122 09	1,691 91	42,556 46	—	40,864 55	—	—	—
Pensions- och andra för välgörande ändamål inrättade fonder, förvaltade af territorialförsamlingarnas fattigvårdsstyrelser, neml. i:								
Storkyrko församling	—	30,094 02	1,495 —	—	1,283 04	—	—	65
Klara "	—	86,667 66	5,582 01	5,068 28	62 62	—	—	215
Jakobs och Johannis "	—	130,875 32	6,888 33	6,253 05	141 71	—	—	360
Maria "	—	32,796 03	2,262 75	1,979 81	12 56	—	—	39
Katarina "	—	104,997 62	8,882 —	4,350 95	125 86	—	—	172
Kungsholms "	—	20,000 —	1,000 —	672 —	—	—	—	62
Ladugårdslands "	—	33,982 59	3,801 96	2,260 —	1,059 52	—	—	266
Adolf Fredriks "	—	58,077 50	2,884 83	2,780 10	67 40	—	—	45
F. d. Riddarholms församlingens enskilda pensionskassa	—	2,954 85	130 39	—	105 —	—	—	5
Pensions- och andra för välgörande ändamål inrättade fonder, förvaltade af Skeppsholms församlings kyrko- och skolråd								
	—	23,685 16	1,301 37	920 90	136 50	—	—	26
Karellska pensionsfonden	—	9,869 67	517 50	270 —	—	—	—	9
Under Sällskapets »Par Bricol» vård ställda pensionsfonder	—	16,555 52	1,729 76	175 —	1,705 —	—	—	44
Kniggeska pensionsfonden }	—	25,009 —	1,124 —	1,327 50	14 70	—	—	10
Liebrathska " } ¹⁾	—	4,825 02	150 —	70 68	—	—	—	56
Brandelska " }	—	41,324 40	2,033 40	1,600 —	433 40	—	—	8
Summa	2,336,343 13	14,288,941 32	1,565,683 69	1,346,186 70	405,718 91	—	—	19,212

¹⁾ Dessa tre fonder förvaltas af direktionen öfver Drottninghuset.

Tab. Litt. AC. Öfriga pensionsinrättningar i hufvudstaden, till hvilka delegarerätt i allmänhet beredes genom afgifter, i de flesta fall årliga sådana.

	Fastighetsvärde år 1875 i Stockholm.	Kapitalbehåll- ning vid 1875 års slut.	Inkomster år 1875.	Utgifter år 1875.				Under- hållstaga- res antal år 1875.
				Pensioner eller underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.			
	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	
Allmänna Enke- och Pupillkassan ¹⁾	75,000 —	6,039,179 90	394,789 32	144,151 42	21,211 12	—	—	267
Arméens Pensionskassa ²⁾	45,000 —	3,747,794 38	509,605 59	492,768 75	21,955 93	—	—	1,103
samt följande af direktionen öfver nämnda kassa jemväl förvaltrade pensionsfonder:								
Arméens Enke- och Pupillkassa ²⁾	—	742,644 68	66,310 42	53,982 80	798 78	—	—	424
Statsanslaget till fyllnadspensioner	—	—	292,465 13	281,929 61	11 50	—	—	671
H. M. Konungens enskilda fond	—	271 84	7,500 —	7,631 66	36 65	—	—	181
Statsanslaget till militärenkor och barn	—	9,778 08	37,500 —	37,030 48	60 10	—	—	1,045
Grefvinnan Horns donationsfond	100,000 —	179,952 82	13,942 45	9,225 —	3,955 21	—	—	63
Civilstatens Pensionsinrättningar:								
Tjenstemannafonden	—	5,785,362 71	435,422 50	49,625 19	162,796 54	—	—	136
Allmänna Enke- och Pupillfonden	—	42,642 78	49,307 15	52,828 —	—	—	—	1,004
Enskilda Enke- och Pupillfonden	—	282,300 48	222,248 29	222,124 30	123 99	—	—	1,218

¹⁾ Den 21 December 1871 utfärdades förnyadt nådigt reglemente för kassan. Genom tillägg den 29 Januari 1875 till samma reglemente bildades inom kassan en premieafdelning, åsyftande att bereda tillfälle till inträde i kassan medelst erläggande af viss årlig afgift.²⁾ Uppgifterna i hvad de afse arméens pensionskassa och arméens enke- och pupillkassa redogöra för förhållandet vid 1874 års slut.

Forts. af Tab. Litt. AC.

	Fastighetsvärde år 1875 i Stockholm.	Kapitalbehåll- ning vid 1875 års slut.	Inkomster år 1875.	Utgifter år 1875.		Under- hållstaga- res antal år 1875.
				Pensioner eller underhåll in natura. Kronor.	Af andra slag. Kronor.	
	Kronor.	Kronor.	Kronor.			
Fonden för gåva af en gammal tjänsteman.....	—	35,161 21	1,753 88	—	—	—
Kungl. Göta Hofrätts pensionsfond.....	—	9,862 47	516 39	489 83	—	7
Langska, Elstedtska, Isbergiska och Qvidingska pensionsfonderna....	—	57,519 52	2,997 52	2,423 76	150	15
Af Tuneldska och Törnqvistska donationsfonderna.....	—	78,302 15	4,102 27	730	3,208 55	1
Civilstatens kapital- och lifränteförsäkringsanstalt.....	—	532,226 22	56,042 64	841 50	1,004 30	3
Tullstatens enskilda pensionsinrättning.....	—	280,308 24	64,680 80	70,227 85	1,931 62	965
Riksgäldskontorets Enke- och Pupillkassa.....	—	87,452 44	5,883 31	—	5,252 86	33
Enke- och Pupillkassan vid Stockholms stads embetsverk.....	—	462,539 24	42,108 56	35,166 66	528 72	86
Jernkontorets tjänstemäns och betjenings Enke- och Pupillkassa.....	—	129,413 99	6,910 63	2,000	350	5
Kungl. Teatrarnes pensionsinrättning.....	—	373,549 18	30,230 07	18,887 50	2,471	44
Kungl. Teatrarnes arbetares och betjenings sjuk- och begravningskassa	—	55,263 20	4,798 56	1,291 17	394	12
Kungl. Hofkapellets pensionsinrättning.....	—	272,702 75	24,773 52	14,378 98	1,736 05	31
Dramatiska och musikaliska artisternas pensionsförening.....	—	35,749 37	3,075 78	1,250	323	5
Artisternas och Litteratörernas pensionsförening.....	—	137,178 36	8,122 78	5,475	692 75	23
Brefbärarnes och Postvaktmästarnes begravnings- och pensionskassa.....	—	3,977 98	782 69	157 50	5 27	11
Svenska lärarinnornas pensionsförening ³⁾	—	155,358 37	12,412 44	7,236 95	1,463 02	99
Summa	220,000	19,536,492 45	2,298,282 69	1,511,853 91	230,460 96	7,452

³⁾ Förnyade stadgar för svenska lärarinnornas pensionsförening hafva antagits den 19 Maj 1874. Enligt då fattadt beslut omorganiserades pensionsföreningen på i det närmaste samma sätt, som Stockholms ränte- och kapitalförsäkringsanstalt.

Med djupaste vördnad, trohet och nit framhärdar

Stormäktigste, Allernådigste Konung!

Eders Kungl. Maj:ts

underdånigste och tropligtigste
tjenare och undersåte:

GUST. AF UGGLAS.

J. F. Bratt.

Stockholm i Öfverståthållare-Embetets Kansli den 23 Decmber 1876.

Tab. N:o 1.

F O L K M Ä N G D.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
	Den 31 December, enligt presterskapets uppgifter.			Enligt de mantalslängder, som upprättats vid slutet af motstående år.						Beväringsmanskaf af alla 5 klasserna enligt form. H. i nåd. förordn. d. 9 Febr. 1861.		Enligt årets mönsterrullor approberade beväringsspligtige, af 1:sta och 2:dra klasserna.
				Hela folkmängden af			Deraf frie från mantalspenningar.					
	Mankön.	Qvinkön.	Summa.	Mankön.	Qvinkön.	Båda könen.	Mankön.	Qvinkön.	Båda könen.			
År 1871	61,389	77,123	138,512	60,877	76,055	136,932	24,364	23,433	47,797	2,706	891	
» 1872	63,745	79,990	143,735	62,327	77,569	139,896	24,695	23,534	48,229	2,795	954	
» 1873	65,183	82,066	147,249	62,700	78,551	141,251	24,636	23,514	48,150	2,829	1,150	
» 1874	66,548	83,898	150,446	63,762	79,545	143,307	24,521	23,411	47,932	3,284	1,531	
» 1875	67,889	84,693	152,582	64,571	80,403	144,974	24,377	23,580	47,957	4,165	2,066	

Tab. N:o 2.

J O R D B R U K.

	Höstsäd.	Vårsäd,		Potatis.	Andra rotfrukter.	Gräs och andra foderväxter till		Andra växtslag.	Träde.
		stråsäd.	baljväxter.			bete.	skörd.		
T u n n l a n d.									
Odlad egovidd använd till	20	145	2	59	21	7	366	147	11
	Hösthvete.	Höstråg.	Korn.	Hafre.	Blandsäd.	Ärter.	Vicker.	Potatis.	Andra rotfrukter.
	K u b i k f o t.								
Hela utsädet af	50	50	156	713	82	5	5	2,254	—
Skördebeloppet (utan utsädesafdrag)	330	550	1,230	5,380	715	54	50	18,624	3,185

Tab. N:o 3.

B O S K A P S S K Ö T S E L.

	Hästar *)		Oxar.	Tjurar.	Kor.	Ungnöt under 2 år.	Får.	Getter.	Svin.
	öfver 3 år.	under 3 år.							
Antal vid årets slut underhållne	3,498	8	28	2	1,205	12	34	15	352

*) Att af här uppgifna antal hästar endast ringa del begagnas till jordbruksändamål torde knappast behöfva erinras.

Till Tab. N:o 4 om SKOGSHUSHÅLLNING, Tab. N:o 5 DÖDADE ROFDJUR och Tab. N:o 6 HUSDJUR, DÖDADE AF ROFDJUR, förekommer för Stockholms stad intet att meddela.

Tab. No 7 A.

FABRIKER OCH MANUFAKTURINRÄTTNINGAR ÅR 1875.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
	Antal fabriker		Drifkraft, bestående af				Antal begagnade maskiner och redskap.	Egare eller innehafvare.		Arbeta re						Summa värde för hvarje fabriksklass.	Egarens eller innehafvarens bevilling i och för rörelsen.			
	i gång	ej begagnade	kreatur.	ångor eller varmluft.	vatten.	Beräknade hästkrafter.		Egare eller innehafvare		öfver 18 år			under 18 år					Summa.		
								m.	q.	vid fabriken mantalskrifne.		vid fabriken ej mantalskrifne.		under 18 år						
										m.	q.	m.	q.	m.	q.					
under året.	Antal.				m.		q.		Antal.											
Ammoniakfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	2,000	7
Ammoniakssaltfabrik	1	—	—	—	—	—	5	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	2	24,225	—
Amykosfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	2	2,500	7
Appreteringsfabrik	1	—	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	—	5	1	1	—	7	18,000	20
Artificiella vattenfabriker	7	1	—	—	1	3	11	8	—	—	1	2	2	16	11	—	—	32	59,000	220
Benmjölsfabrik	1	—	—	—	1	16	15	—	—	1	1	12	1	—	—	—	2	16	41,187	45
Bleckslagerin	3	—	—	—	1	4	63	3	—	—	1	—	—	123	13	21	—	158	482,500	255
Bläckfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	500	—
Borstbinderifabrik	1	—	—	—	1	8	10	1	—	—	1	—	—	21	17	—	6	45	75,000	60
Bresiljefabrik	1	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	12,000	—
Chocoladefabrik	2	1	—	—	1	2	5	2	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1	7,175	85
Filhuggeri	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	3	—	—	—	1	—	4	1,000	15
Fiskredskapsfabrik	1	—	—	—	1	2	8	—	—	1	1	—	—	2	6	—	4	13	23,000	—
Färg- och fernissefabriker	2	—	—	—	2	10	11	1	—	1	—	1	—	5	—	2	—	8	31,500	152
Färgerin	16	5	1	—	13	53	139	17	2	2	8	19	3	73	28	8	—	139	215,800	530
Färgträs- och Vaxreningsfabrik	1	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	6,000	500
Galvaniska fabriker	4	—	—	—	2	7	6	4	—	—	1	24	23	15	27	8	—	98	130,000	350
Garnspinnerin och Väfverin	3	—	—	—	1	200	10,150	—	—	3	3	42	122	30	125	70	50	442	988,264	—
Gas- och Fotogénköksfabrik	1	—	—	—	—	7	1	1	—	—	1	6	—	—	—	—	2	9	21,696	25
Glassliperifabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	1,000	2
Grynfabrik	1	—	1	—	—	—	1	1	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	8,300	7
Guldarbetare	1	—	—	—	—	—	8	—	—	1	—	—	—	14	4	2	2	22	67,000	41
Gulddragerifabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	8	13	2	4	27	50,000	120
Guldlistfabriker	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	13	—	6	—	19	35,000	32
Gummi- och Guttaperkafabriker	2	—	—	—	—	—	14	1	—	1	3	1	—	17	7	6	5	39	81,000	200
Handskfabrik	—	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Hattfabrik	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	10	3	2	—	16	53,000	112
Hjulfabrik	1	—	—	—	1	7	1	1	—	—	—	10	—	3	—	—	—	13	16,000	50
Instrumentmakare, Kirurgiske	3	—	—	—	1	4	6	2	1	—	—	20	3	2	—	2	2	29	35,600	125
» Matematiske	2	—	—	—	—	—	1	2	—	—	1	1	—	8	—	2	—	12	8,800	55
» Optiske	2	—	—	—	—	—	—	1	1	—	—	2	—	3	1	—	—	6	4,800	80
Jern- och stålarbetare	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	18	—	—	—	18	36,000	40
Jerngjuterin	2	1	—	—	1	10	18	3	—	—	1	—	—	53	—	14	—	68	99,500	252
Jernspiselfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1,500	15
Jernvägsmaterielfabrik	1	—	—	—	4	120	101	—	—	1	10	—	—	550	—	50	—	610	2,950,000	1,431
Kaffebrännerin	4	—	—	—	—	—	10	3	1	—	—	2	3	4	6	1	—	16	55,100	99
Kaffesurrogatfabrik	1	—	—	—	—	—	4	1	—	—	1	—	—	1	6	—	—	8	9,000	20
Kakelfabriker	3	—	2	—	3	30	—	1	—	2	1	34	14	78	12	7	1	147	267,000	160
Kardfabrik	1	—	—	—	—	—	15	1	—	—	—	—	—	5	4	—	—	9	20,000	25
Kartongfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—	2	2,600	5
Kemisk-tekniska fabriker	8	—	4	—	3	16	41	5	1	2	4	28	1	20	32	15	7	107	408,900	391

Fortsättning af Tab. No 7 A.

FABRIKER OCH MANUFAKTURINRÄTTNINGAR, ÅR 1875.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.															
																					Antal fabriker		Drifkraft, bestående af		Antal begagnade maskiner och redskap.	Egare eller innehafvare.		Arbetare						Summa värde för hvarje fabriksklass.	Egarens eller innehafvarens bevilling i och för rörelsen.
																					i gång	ej begagnade	kreatur.	ånga eller varmluft.		Eksam egare eller innehafvare	Bolag.	öfver 18 år		under 18 år		Summa.			
																									m.			q.	vid fabriken mantalskrifne.	vid fabriken ej mantalskrifne.	m.		q.		
Stearinljusfabrik	1	—	—	—	2	14	117	—	—	1	2	36	28	19	19	3	4	111	1,168,000	1,381	50														
Stilgjuterifabrik	1	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	4,000	60	—														
Stråhattsfabriker	3	—	—	—	—	—	20	2	—	1	—	—	—	22	66	1	—	89	72,600	59	—														
Stärkelsefabrik	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—														
Srafvelsrefabrik	1	—	—	1	3	2	2	1	—	—	—	—	—	16	2	—	—	18	90,000	300	—														
Sågverksfabrik	1	—	—	1	25	11	11	1	—	—	—	—	—	15	—	3	—	18	30,000	80	—														
Såp- och Tvålfabriker	3	—	—	1	6	8	8	1	—	2	2	7	—	20	12	—	—	41	1,201,698	753	—														
Sängtäckfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	3	4	1,500	8	—														
Sömnadsfabriker	16	5	—	1	8	103	103	9	11	1	1	2	3	6	417	—	41	470	695,700	968	20														
Talgljusfabriker	1	2	—	—	—	—	4	2	—	1	—	5	2	1	4	—	—	12	90,682	100	—														
Tapetfabriker	4	2	—	—	—	—	268	6	—	—	2	29	27	15	10	72	5	160	309,000	377	—														
Tobaksfabriker	40	6	—	4	56	59	59	40	1	5	10	164	134	185	362	118	167	1,140	3,074,807	25	3,278														
Tryckeri	1	—	—	1	25	62	62	—	—	1	6	—	—	122	17	54	14	213	446,000	331	50														
Tunnbinderifabrik	1	—	—	1	7	—	—	1	—	—	—	24	—	—	—	4	—	28	20,000	80	—														
Tändsticksfabrik	1	—	—	1	12	23	23	—	—	1	1	9	6	15	12	7	45	95	68,368	56	—														
Urfabriker	5	1	—	2	6½	190	190	6	—	—	—	1	—	51	3	2	—	57	56,750	191	50														
Vaddfabriker	9	2	—	4	29½	33	33	5	4	2	1	1	6	10	28	1	4	51	135,100	106	—														
Vaxduksfabriker	2	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	1	1	4	2	—	—	8	2,550	17	—														
Väfnadsfabriker, Band	3	—	—	—	—	—	36	3	—	—	—	—	2	—	34	—	—	36	89,720	47	—														
» Bomulls-	—	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—														
» Klädes-	1	—	—	1	150	28	28	—	—	1	—	5	—	25	23	11	—	64	689,025	1,061	26														
» Schal-	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20	—														
» Siden-	2	—	—	—	—	289	289	1	—	1	3	—	—	16	333	—	61	413	1,217,604	1,020	—														
» Stoffts-	1	—	—	—	—	4	4	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	4	6,929	—	—														
» Trikot-	2	—	—	—	—	75	75	2	—	—	1	4	54	—	57	1	6	123	125,351	410	—														
Vinfabriker	3	—	—	—	—	3	3	2	—	1	2	5	—	9	2	—	—	18	215,000	390	—														
Zinkfabrik	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1	—	3	2,800	—	—														
Ättiksfabriker	3	—	—	—	—	44	44	1	—	2	1	—	—	7	—	—	—	8	117,700	113	—														
Ölbryggerin	1	1	—	2	24	—	—	1	—	1	1	18	1	11	—	—	—	31	300,000	329	92														
Summa	324	46	13	—	114	1,707½	82,309	275	36	58	112	1,252	624	4,117	1,870	884	503	9,362	33,352,257	85	33,329	78													

Anm. Enär formulären för bevillingstaxeringslängderna ej upptaga olika kolumner eller rubriker för beskattning af inkomst från särskilda yrken, i följd hvaraf taxeringslängderna för Stockholms stad icke heller utmärka, huru stor del af en skattskyldigs inkomst må belöpa för hvarje yrke eller näringsgren, har af sådan anledning hinder mött för utförande här af bevillingen för hvarje slag af fabriksrörelse.

Tab. No 7 B.

HANDTVERKERIN, ÅR 1875.

1.	2.		3.		4.		5.		6.		1.	2.		3.		4.		5.		6.	
	Handverkare eller Idkare.		Antal arbetare.		Bevilling i och för rörelsen.		Män.	Qvinnor.	Kronor.	öre.		Handverkare eller Idkare.		Antal arbetare.		Bevilling i och för rörelsen.		Män.	Qvinnor.	Kronor.	öre.
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.						Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.				
Apotekare	17	—	95	—	1,020	—					Messingslagare	1	—	1	—	7	—				
Bagare	95	34	639	166	2,651	—					Messingsinstrumentmakare	1	—	10	—	40	—				
Bildhuggare	32	—	104	—	256	—					Musikinstrumentmakare	26	—	144	3	488	—				
Blecklackare	1	—	2	—	2	—					Målare	126	3	186	—	1,018	—				
Bleckslagare	24	1	208	6	553	—					Nålmakare	2	—	9	—	11	—				
Blomtillverkare	3	4	—	3	26	—					Orgelbyggare	1	—	20	—	70	—				
Bokbindare	57	4	274	56	1,696	—					Perukmakare	25	2	33	7	231	—				
Boktryckare	28	—	1,011	69	5,398	—					Pistolsmed	1	—	—	—	3	—				
Borstbindare	10	4	72	15	159	—					Plåtslagare	15	—	45	—	222	—				
Bryggare	16	—	410	6	3,308	—					Porlinsmålare	2	—	—	—	10	—				
Byggmästare	79	—	151	—	2,904	—					Pumpmakare	2	1	4	—	13	—				
Filhuggare	2	—	11	—	49	—					Repslagare	7	—	26	1	113	—				
Fotografer	35	9	3	13	430	—					Sadelmakare	32	3	93	—	359	—				
Fältskärsmästare	31	2	43	2	166	—					Segel- och kompassmakare	6	—	16	14	100	—				
Förgyllare	20	—	39	3	198	—					Sejlar	5	1	30	1	113	—				
Garfvar	4	1	14	—	75	—					Skomakare	250	5	532	31	2,135	—				
Gelbgjutare	7	1	38	—	80	—					Skorstensfejare	9	—	67	—	630	—				
Glasmästare	29	3	60	—	262	—					Skräddare	206	3	404	23	3,152	—				
Gravörer	18	—	2	—	148	—					Slagtare	72	23	184	32	1,879	—				
Gulddragare	1	—	7	1	129	—					Snickare	181	2	653	10	1,904	—				
Guldslagare	3	—	15	2	85	—					Snörmakare	9	2	28	14	165	—				
Guldsmeder	48	6	194	26	1,325	—					Sockerbagare	36	8	151	70	2,274	—				
Gördelmakare	3	1	25	—	73	—					Stenhuggare	16	1	24	—	277	—				
Handskmakare	7	1	9	4	99	—					Stentryckare	18	2	57	1	210	—				
Hattmakare	14	—	45	13	295	—					Svarfvar	17	2	44	—	113	—				
Hofslagare	21	1	91	—	260	—					Sämskmakare	2	—	16	—	140	—				
Hyrkuskar	15	—	175	—	715	—					Tapetserare	60	2	146	16	1,057	—				
Kakelugnsmakare	18	—	54	—	239	—					Tenngjutare	3	—	5	—	28	—				
Kammakare	8	1	2	2	53	—					Trägårdsmästare	83	6	119	15	960	—				
Klensmeder	50	1	254	—	636	—					Träsnidare	15	—	—	—	80	—				
Klockgjutare	2	—	10	—	59	—					Tunnbindare	19	1	68	—	210	—				
Knappmakare	2	—	4	—	42	—					Urmakare	48	3	72	1	440	—				
Kopparslagare	21	1	61	—	263	—					Vagnmakare	24	—	94	—	324	—				
Krätsvaskare	1	—	1	—	40	—					Åkare	166	8	523	—	2,132	—				
Körsnärer	11	1	58	27	440	—					Summa	2,224	154	7,986	653	44,425	—				
Lästmakare	5	—	1	—	8	—															

Anm. Utländingar, som under perioden med behörigt tillstånd idkat handverk eller annan dermed jemförlig handtering, finnas ej i mantalslängderna upptagna, men enligt Öfverståthållare-Embets diaries hafva under nämnda tid 6 utländingar undfått tillstånd till utföva af handverk i Stockholm, nemligen 1 år 1872, 1 år 1874 och 4 år 1875.

Till Tab. No 8 om ALLMÄNNA VÄGAR, GÄSTGIFVERIN och SKJUTSNING förekomma, utöfver hvad i dithörande ämnen redan i den underdåniga berättelsens text finnes anfördt, icke några uppgifter att meddela.

Tab. No 9 A.

SJÖFARTEN, ÅREN 1871—1875.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.		
Utrikes fart.								Inrikes fart.								S u m m a.									
Fartyg.				Besättning.				Fartyg.				Besättning.				Fartyg.				Besättning.					
Seglande.		Ångfartyg.		Skeppare.		Sjöfolk.		Seglande.		Ångfartyg.		Skeppare.		Sjöfolk.		Seglande.		Ångfartyg.		Summa.		Skeppare.		Sjöfolk.	
Antal.	Tons.	Antal.	Tons.	Häst- krafter.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Tons.	Antal.	Tons.	Häst- krafter.	Skeppare.	Sjöfolk.	Antal.	Tons.	Antal.	Tons.	Häst- krafter.	Antal.	Tons.	Skeppare.	Sjöfolk.			
År 1871.....	47	11,769	15	4,144	1,270	120	1,351	6	257	98	2,812	2,042	66	460	53	12,026	113	6,956	3,512	166	18,982	186	1,811		
» 1872.....	35	11,442	22	6,790	1,496	154	1,765	11	869	105	3,735	2,413	99	723	46	12,311	127	10,525	3,909	173	22,836	253	2,488		
» 1873.....	30	10,475	32	12,816	2,655	191	1,923	14	844	168	4,036	2,476	119	696	44	11,319	140	16,852	5,131	184	28,171	310	2,619		
» 1874.....	32	12,651	42	15,957	3,320	254	2,359	37	1,830	106	3,579	2,249	377	979	69	14,481	148	19,536	5,569	217	34,017	631	3,338		
» 1875.....	35	14,370	45	17,193	3,669	266	2,791	38	1,912	116	3,980	2,412	390	1,157	73	16,282	161	21,173	6,081	234	37,455	656	3,948		

Tab. No 9 B.

HANDLANDE och DERAS BETJENING, ÅREN 1871—1875.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.		
	Handlande.		Betjening.		Bevilling i och för rörelsen.			Handlande.		Betjening.		Bevilling i och för rörelsen.	
	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Kronor.	öre.	Män.	Qvinnor.	Män.	Qvinnor.	Kronor.	öre.	
År 1871.													
Gross- och Minuthandlande ...	1,798	1,457	2,008	640	71,852	17	1,806	1,009	2,754	728	116,530	58	
Utländingar.....	58	—	6	—	4,977	—	129	—	3	—	14,570	—	
Summa	1,856	1,457	2,014	640	76,829	17	1,935	1,009	2,757	728	131,100	58	
År 1872.													
Gross- och Minuthandlande ...	1,817	1,416	2,114	712	99,599	31	1,936	1,146	3,048	880	124,642	63	
Utländingar.....	66	—	1	3	6,237	—	184	—	1	—	17,437	—	
Summa	1,883	1,416	2,115	715	105,836	31	2,120	1,146	3,049	880	142,079	63	
År 1873.													
Gross- och Minuthandlande ...	1,893	1,477	2,412	719	107,698	94	1,976	1,477	2,414	720	116,676	94	
Utländingar.....	83	—	2	1	8,978	—	1,935	1,009	2,757	728	131,100	58	
Summa	1,976	1,477	2,414	720	116,676	94	2,120	1,146	3,049	880	142,079	63	
Sammandrag.													
År 1871.....	1,856	1,457	2,014	640	76,829	17	1,856	1,457	2,014	640	76,829	17	
» 1872.....	1,883	1,416	2,115	715	105,836	31	1,883	1,416	2,115	715	105,836	31	
» 1873.....	1,976	1,477	2,414	720	116,676	94	1,976	1,477	2,414	720	116,676	94	
» 1874.....	1,935	1,009	2,757	728	131,100	58	1,935	1,009	2,757	728	131,100	58	
» 1875.....	2,120	1,146	3,049	880	142,079	63	2,120	1,146	3,049	880	142,079	63	
Summa Summarum	9,770	6,505	12,349	3,653	572,522	63	9,770	6,505	12,349	3,653	572,522	63	

Anmärkning. Enligt Överståthållare-Embets diariet utgör antalet utländingar, hvilka under perioden undfått handelsrättighet i Stockholm, 93, deraf 10 år 1871, 18 år 1872, 13 år 1873, 21 år 1874 och 28 år 1875.

Tab. N:o 10.

JORDOMRÅDE OCH EGENDOMAR.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
År.	Antal tomter.	Antal nybyggda bopnings- och fabriks- och hus.	Jordar och lägenheter.				Taxeringsvärde i Kronor. ³⁾			
			Åker och äng.	Skog och betesmark m. m.	Summa jordareal.	Nuvarande mantal.	Af hus och tomter.	Af jordar.	Summa.	
										Qvadratref.
1871	5,026	28	11,349 ¹⁾	16,142 ²⁾	27,491	30	171,320,695	63,500	171,384,195	
1872	5,031	36					173,115,329	105,500	173,220,829	
1873	5,050	95					185,559,175	104,500	185,663,675	
1874	5,083	63					189,215,775	104,500	189,320,275	
1875	5,095	43					194,919,391	104,500	195,023,891	

Uti ofvanstående arealuppgifter är ej inbegripen den del, som genom Kungl. brefvet den 23 Mars 1870 blifvit förklarad vara jemte Kungl. Djurgården med staden sammanlagd, emedan sådau uppgift för detta område icke förefinnes.

Då till ofvanstående summa jordareal 27,491 qvadratref lägges arealen af bebyggda tomter och kvarter, stadens berg-, grus- och strandplatser samt gator och allmänna platser, som tillsammans utgöra 7,219 qv.-ref, så uppgår Stockholms hela areal, vattnen oberäknade och med nyss anförda undantag för den år 1870 tillagda delen af Kungl. Djurgården, till 34,710 qv.ref.

¹⁾ Uti denna areal inbegripas de delar af tomterna, hvilka användas såsom trädgårdar, åker och äng.

²⁾ Uti denna areal inbegripas de delar af tomterna, hvilka användas såsom skogs-, berg- och hagmark.

³⁾ I ofvanstående taxeringsvärde ingår äfven det uppskattade värdet af fast egendom, som, tillhörig staten, menigheter, allmänna undervisningsverk, barmhertighetsinrättningar m. fl., är från bevillning efter andra artikeln befriad.

Till Tab. N:o 11 om LAGA SKIFTEN förekomma icke några uppgifter att från Öfverståhållare-Embete meddela.

Tab. No 12.

STATS- OCH RIKSGÄLDSMEDEL, ÅREN 1871—1875.

1.	2.		3.		4.	5.		6.	
	Statsmedel.		Riksgäldsmedel.			Statsmedel.		Riksgäldsmedel.	
	Kronor.	öre.	Kronor.	öre.		Kronor.	öre.	Kronor.	öre.
Debet.									
1871.									
Ingående balans för behållning	113,593	03	307,291	30	Afkortningar	18,539	80	33,242	18
Inkomster	176,902	68	577,830	67	Utgifter	4,522	56	—	—
Summa	290,495	71	945,121	97	Afgångna remisser	158,834	76	353,987	57
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1871...	63,752	25	17,917	34	Utgående balans för behållning	108,598	59	557,892	22
Summa	290,495	71	945,121	97	Summa	290,495	71	945,121	97
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1871...	63,752	25	17,917	34	I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1872...	69,465	22	13,712	84
1872.									
Ingående balans för behållning	108,598	59	557,892	22	Afkortningar	19,222	55	35,768	24
Inkomster	216,894	72	472,272	08	Utgifter	5,053	39	—	—
Summa	325,493	31	1,030,164	30	Afgångna remisser	203,604	83	546,027	67
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1872...	63,752	25	17,917	34	Utgående balans för behållning	97,612	54	448,368	39
Summa	325,493	31	1,030,164	30	Summa	325,493	31	1,030,164	30
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1873...	63,752	25	17,917	34	I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1873...	68,717	10	12,640	72
1873.									
Ingående balans för behållning	97,612	54	448,368	39	Afkortningar	17,014	50	30,201	33
Inkomster	253,741	55	489,761	01	Utgifter	3,427	86	—	—
Summa	351,354	09	938,132	43	Afgångna remisser	216,105	92	436,134	18
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1873...	63,752	25	17,917	34	Utgående balans för behållning	114,805	81	471,796	92
Summa	351,354	09	938,132	43	Summa	351,354	09	938,132	43
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1874...	63,752	25	17,917	34	I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1874...	66,344	96	11,831	73
1874.									
Ingående balans för behållning	586,068	73	534	—	Afkortningar	49,004	22	—	—
Inkomster	836,167	16	—	—	Utgifter	5,030	56	—	—
Summa	1,422,235	89	534	—	Afgångna remisser	738,924	21	534	—
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1874...	63,752	25	17,917	34	Utgående balans för behållning	629,276	90	—	—
Summa	1,422,235	89	534	—	Summa	1,422,235	89	534	—
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1875...	63,752	25	17,917	34	I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1875...	81,358	29	—	—
1875.									
Ingående balans för behållning	629,276	90	—	—	Afkortningar	54,553	81	—	—
Inkomster	895,261	25	—	—	Utgifter	2,986	59	—	—
Summa	1,524,538	15	—	—	Afgångna remisser	727,506	20	—	—
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1875...	63,752	25	17,917	34	Utgående balans för behållning	739,491	55	—	—
Summa	1,524,538	15	—	—	Summa	1,524,538	15	—	—
I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1876...	63,752	25	17,917	34	I behållningen inräknade restantier d. $\frac{30}{4}$ 1876...	79,771	15	—	—

Anmärkning. Enligt Kungl. Statskontorets cirkulär af den 17 December 1874 har från och med samma år allmänna bevillingen blifvit redovisad bland statsmedlen.

Tab. No 13.

STOCKHOLMS SPARBANK.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.				
År.	Spar- banker.	Delegare.			Delegarnes fond.				Sparbankens egen fond.						
		Tillkomne nya	Afgångne	Qvarstående vid årets slut.	Insatta belopp	Godtgjorda räntor	Uttagna belopp	Behållning vid årets slut.	Inkomster.	Förvaltnings- kostnader m. m.	Behållning vid årets slut.				
	under året.		Antal.		Kronor.				Kronor.						
1871	1	7,169	2,167	47,294	2,548,815	401,267	1,597,388	9,158,467	112,333	88,531	561,100				
1872	1	7,560	2,488	52,366	2,838,218	416,779	1,952,159	10,461,305	125,727	81,845	604,982				
1873	1	7,449	2,538	57,277	3,310,308	479,630	2,264,863	11,986,380	133,147	77,798	660,331				
1874	1	7,779	3,045	62,011	3,604,084	531,577	2,904,648	13,217,392	151,067	76,547	734,851				
1875	1	7,195	3,466	65,740	3,596,378	574,578	3,339,778	14,048,570	155,794	81,854	808,791				
1.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.
Klassifikation af sparbanksdelegarne efter deras inestående behållning vid årets slut.															
År.	I nedan- stående antal spar- banker.	Under 10 Kronor.		10—50 Kronor.		50—100 Kronor.		100—500 Kronor.		500—1,000 Kronor.		Öfver 1,000 Kronor.		S u m m a.	
		Delegare Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.	Delegare. Antal.	Behåll- ning. Kronor.
1871	1			32,166	570,718			9,291	2,240,251	3,430	2,296,544	2,407	4,050,954	47,294	9,158,467
1872	1			35,632	640,572			10,176	2,427,455	3,715	2,503,050	2,843	4,890,228	52,366	10,461,305
1873	1			38,574	730,060			11,252	2,701,750	4,223	2,800,960	3,228	5,753,610	57,277	11,986,380
1874	1			41,577	787,102			12,283	2,930,560	4,624	3,119,636	3,527	6,380,094	62,011	13,217,392
1875	1			44,426	1,219,567			12,962	3,075,902	4,573	3,216,815	3,779	6,536,286	65,740	14,048,570

Ann. Sparbanken, som inrättades år 1821, har sitt verksamhetsområde inom Stockholms stad. Gällande reglemente är stadfäst af Kungl. Maj:t den 20 April 1867. Sparbanken har sedan år 1869 hållits tillgänglig för insättare: 9—1 f. m., 5—7 e. m. vid hufvudkontoret. Sina insättare har sparbanken sedan den 1 Januari år 1872 gifvit $4\frac{1}{2}$ % i ränta; förut 5 %. Utlåning sker mot säkerhet dels af in-teckningar i hus inom Stockholms stad samt fast egendom å landet, dels emot Riksbankens, Riksgäldskontorets eller Stockholms stads obligationer, dels emot förbindelser af verk, bolag eller inrättningar, hvilkas reglementen äro af Kungl. Maj:t fastställda, samt dels till kommuner.

Sparbankens afdelningskontor, som äro 8, äro belägna i åtskilliga stadsdelar och hållas öppna för penningars insättning eller uppsägning hvarje helgfri e. m. kl. 4—6; dessutom är afdelningskontoret å Djurgården öppet från början af Maj till slutet af Oktober, hvarje Onsdags och Lördags e. m. kl. 6—8

Angående Stockholms Folkbanks sparkassa jfr tabb. Litt. M och N (å sid. 14).

Tab. No 14.

FATTIGVÅRDEN, ÅREN 1871—1875.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.			
År.	Fattigvårds-samhället			Antal fattighus.	Antal fattighjon, som erhållit full försörjning.								Antal af fattigvården understödde, som ej fått full försörjning.		Fattigvårdens												
	med femmans fattigvård.		med fattigvården delad i distrikt.		Äldre personer, vårdade				Barn, vårdade i och utom fattighus.				Summa.		Summa af båda könen.		Inkomster. Kronor.										Summa utgifter för fattigförsörjning. Kronor
	i distrikt.				i fattighus.		på annat sätt.		m.		q.		m.		q.		Afkostning af egen-dom, kollek-ter m. m.	Per-sonel afgift.	Tillskott		Ersättning		Summa inkomster.				
	med femmans fattigvård.		i distrikt.		m.		q.		m.		q.		efter fyrk eller be-villning.		efter annan grund (fastig-het.)				af stats-medel.		af annat fattig-vårds-sam-hälle.						
1871	—	1	8	7	110	1,279	1,198	1,042	1,083	903	2,391	3,224	5,615	2,281	3,175	5,456	274,282	36,764	353,327	101,288	13,142	9,985	788,788	701,312			
1872	—	1	8	7	104	1,289	1,043	937	1,035	874	2,182	3,100	5,282	1,771	2,182	3,953	284,364	37,162	274,267	101,288	12,429	10,977	720,487	692,822			
1873	—	1	8	3	112	1,264	1,044	892	930	837	2,116	2,993	5,109	1,464	1,825	3,289	297,631	—	283,850	101,288	12,228	10,151	705,148	731,368			
1874	—	1	8	3	111	1,275	1,077	794	954	834	2,142	2,903	5,045	1,149	1,594	2,743	322,820	—	307,750	101,288	10,500	9,964	752,322	746,343			
1875	—	1	8	3	117	1,286	1,123	850	889	807	2,129	2,943	5,072	1,165	1,634	2,799	318,177	—	377,300	101,288	9,669	11,959	818,393	893,645			

Anm. Utom de här i kol. 5 angifna fattighusen eger kommunen 5 andra fattigvårdsanstalter. Under loppet af år 1872 öfverflyttade hjonen i fattighusen inom 4 särskilda distrikt till fattighusinrättningen å Sabbatsberg.

I ofvanstående personaluppgifter äro icke inberäknade sådana understödstagarne tillhöriga »hemmavarande minderåriga barn», hvilka icke direkt stått under fattigvårdens omvårdnad. För dessa barn redogöres i texten.

Inkomster af »personel afgift» (kol. 19) äro för åren 1873—1875 inräknade bland de i kol. 20 införda inkomster.

Angående fattigvårdens inkomster och utgifter, hvilka här upptagits in brutto, hänvisas till närmare redogörelse i texten.

